

MORAVSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

VÝROČNÍ ZPRÁVA

ZA ROK 2006

Moravské zemské muzeum
Zelný trh 6
659 37 Brno

SLOVO ŘEDITELE

Do roku 2006 jsme vstupovali se značnými obavami, vyplývajícími zejména z nutnosti vystačit s objemem mzdových prostředků, sníženým o 3 %. Situace byla dále komplikována nutností otevření pavilonu Anthropos pro veřejnost, což na jednu stranu znamenalo jednak navýšení příjmových složek našeho rozpočtu, na druhou stranu ovšem také potřebu personálního zajištění tohoto pracoviště a to v období velmi přísných personálních restrikcí. Právě tyto restrikce včetně snižování počtu zaměstnanců a zrušení jednoho pracoviště však umožnily přečkat tento krizový rok a skončit jej se zlepšeným hospodářským výsledkem. Je nutno vysoce ocenit pomoc MK ČR, které rovněž velmi účinně reagovalo na kritickou situaci a umožnilo ukončit rok 2006 dobrým výsledkem.

Nejvýznamnějším výstavním počinem roku 2006 bylo dokončení expozic pavilonu Anthropos a příprava prvních výstav v rekonstruovaném prostoru. Vysoká návštěvnost potvrdila správnost našeho rozhodnutí trvat na otevření pavilonu Anthropos ještě v sezóně 2006. Z dalších výstav je třeba připomenout výstavu „*Potěš PánBů, pane Grünbaum!*“, která byla zařazena do celonárodního projektu „Rok s židovskou kulturou“ a která byla podpořena mimořádnou dotací MK ČR.

Dobrý hospodářský výsledek roku 2006 byl pozitivně ovlivněn také vítězným ukončením několika starých soudních sporů, které přinesly do rozpočtu muzea značné položky. Společně se zvýšením tržeb ze vstupného pavilonu Anthropos to znamenalo pozitivní vývoj v příjmových položkách našeho rozpočtu.

Nepříznivě se naopak vyvíjela situace kolem zámku Budišov. Po volbách i nové zastupitelstvo trvá na původním záměru přestavět zámek Budišov a požaduje vystěhování našich sbírek, přičemž se počítá s navrácením pouze malé části sbírkového fondu. Koncem roku 2006 však bylo vyhověno naší žádosti o přidělení nových prostor a Ústřední dislokační komise přidělila MZM objekt na ul. Hudcova v Brně-Medlánkách, čímž byl vytvořen základ pro řešení vleklého problému.

V závěru roku 2006 se podařilo díky mimořádné dotaci MK ČR zakoupit tzv. *Vildomcovu sbírku*, která představuje rozsáhlou unikátní kolekci především prehistorických artefaktů dobře známou ve vědeckém světě. Sběrka se stane jednou z hlavních atrakcí připravované nové expozice na zámku v Jevišovicích. Z bohaté publikační činnosti MZM je třeba připomenout publikaci dr. Růženy Gregorové „*Příběhy zkamenělin*“, která navazuje na úspěšnou výstavu „*Tajemný jednorožec*“.

Jako velmi úspěšnou lze charakterizovat úroveň vědecko-výzkumné práce. MZM patří, vedle Národního muzea v Praze, do elitní rodiny respektovaných vědecko-výzkumných institucí, přičemž veškerý rozsah vědecké práce je pokryt granty, záchrannými výzkumy a institucionálními výzkumnými projekty. V roce 2011 nás čeká závěrečná fáze výzkumných projektů, tedy souhrnné publikování výstupů.

Rok 2006 lze charakterizovat i přes nepříznivé mzdové podmínky jako rok úspěšného obratu v ekonomické stabilitě instituce. Předpokládám, že plody své práce z toho roku budeme sklízet v letech následujících.

PhDr. Petr Šuleř

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ

ÚVOD

Rok 2006 byl pro MZM rokem nejvyššího snižování objemu mzdových prostředků z let 2004–2006. Byli jsme nuceni přijmout celou řadu restriktivních opatření, které v kombinaci s mimořádnou dotací z MK ČR pomohly naplnit potřebný objem mzdových prostředků, takže plánovaného cíle bylo dosaženo. I nadále však přetrvává kritická situace ve mzdové politice MZM, daná jednak výrazným podfinancováním této složky, jednak vysokými třídami a vysokými stupni odborných pracovníků MZM. Profesní struktura kurátorů v drtivé většině případů vylučuje přechod těchto odborníků na lépe honorovaná místa v jiných institucích, takže je zcela obvyklé, že tito odborníci setrvávají v MZM až do důchodového věku.

Na druhou stranu se tato dlouholetá vysoká odbornost promítá pozitivně do dosažených vědeckých výsledků, což lze sledovat jednak z publikovaných výstupů, jednak z rozsahu získaných grantů. MZM již patří do skupiny elitních vědeckých pracovišť – srovnatelné například s českými univerzitami. Vědecká práce je samozřejmě zajišťována pouze z grantů a institucionálních záměrů, mimoto ze záchranných výzkumů.

Rozsah vědecké práce se pochopitelně promítá také do zahraničních služebních cest. Vedle zajišťování výstav v partnerských organizacích se jedná zejména o vědecký terénní výzkum, případně o účast na zahraničních konferencích a seminářích.

Podle plánu pokračovaly rovněž opravy a rekonstrukce MZM. Po dokončení oprav Pavilonu Anthropos jsme se soustředili zejména na dokončení rekonstrukce zámku v Jevišovicích. Rekonstrukce tohoto objektu budou pokračovat i v roce 2007 a v sezóně roku 2008 přivítáme návštěvníky v částečně nových a v částečně aktualizovaných expozicích. V závěru roku 2006 byla MK ČR poskytnuta dotace 10 mil. Kč na zakoupení tzv. Vildomcovy sbírky, která je již na zámku v Jevišovicích deponována a která bude v roce 2008 zpřístupněna veřejnosti.

I přes veškeré problémy byly úkoly roku 2006 naplněny a i ve velmi obtížných ekonomických podmínkách jsme dosáhli zlepšeného ekonomického výsledku. Velmi pozitivně se projevilo zejména otevření Pavilonu Anthropos, které má hlavně dopad do příjmové části MZM. Vzhledem k tomu, že Pavilon Anthropos přešel na celoroční provoz, lze očekávat, že ekonomický význam z příjmu Pavilonu Anthropos bude v roce 2007 ještě výraznější.

1. VÝSLEDKY VNITŘNÍCH A VNĚJŠÍCH KONTROL

Finanční ředitelství v Brně provedlo veřejnosprávní kontrolu podle ustanovení § 9 písm. d) zákona ČNR č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, ustanovení § 39 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů. Předmětem kontroly byla správnost hospodaření s veřejnými prostředky za roky 2004–2005 a správnost použití prostředků veřejné finanční podpory poskytnutých ze státního rozpočtu za roky 2001–2005. Protokol o výsledku kontroly je k dispozici v poměrně rozsáhlé podobě v MZM a není snadné ho přetransformovat do této zprávy ve zkrácené podobě. Zásadní ovšem je, že jsme podali proti provedené kontrole oprávněné námitky, i když ty nám byly zamítnuty bez možnosti použít další opravné prostředky, předpokládáme, že se pokusíme zvrátit rozhodnutí kontroly v dalším řízení s místně příslušným Finančním úřadem Brno I.

V souladu s plánem činnosti Vnitropodnikové kontroly MZM na rok 2006 bylo postupováno při revizích dle témat, která byla přijata jako závazná pro rok 2006. Dále bylo postupováno podle harmonogramu dohlídek plnění závěrů revizních zpráv z r. 2005, které byly zahrnuty do plánované kontrolní činnosti. Jako součást kontrolní činnosti vnitropodniková kontrola spolupracovala při práci v komisích (škodní, systemizační,

dislokační, inventarizační a prověřkové). Součástí práce VPK byly činnosti vyplývající pro MZM z povinností BOZP a PO.

ROZPIS KONTROL

- R1/2006 Tématická kontrola smluvní agendy se zaměřením na pronájmy a služby
- R2/2006 Kontrola cestovních výdajů MZM (tuzemské a zahraniční cesty)
- R3/2006 Kontrola provedení inventarizace majetku a závazků za rok 2005
- R4/2006 Kontrola zabezpečení PO v MZM, úroveň technických prostředků a úplnost dokumentace PO
- R5/2006 Kontrola sbírkotvorných oddělení MZM, jejich evidence, ochrany sbírek a centrální evidence sbírek

- D1/2006 Dohlídková kontrola na plnění závěrů z revizní zprávy R7/2005 – náklady spojené s telefony
- D2/2006 Doplnková kontrola provedení inventarizace majetku MZM za rok 2004
- D3/2006 Dohlídková kontrola na plnění závěrů vyplývajících z kontrolního protokolu R3/2005 – o nákupu, pohybu a prodeji komisního zboží
- D4/2006 Dohlídková kontrola na plnění závěrů z revizní zprávy R6/2005 – o hospodaření se skladovacími prostory
- D5/2006 Následná kontrola objektu Pavilonu Anthropos
- D6/2006 Dohlídková kontrola na plnění závěrů z revizní zprávy R2/2005 – o cestovních náhradách
- D7/2006 Dohlídková kontrola na plnění závěrů z revizní zprávy R4/2005

V roce 2006 proběhly, mimo plánované akce interního auditu i 2 další kontrolní akce veřejnosprávních orgánů. Stav na úseku zdravotního pojištění kontrolovala VZP, Finanční ředitelství v Brně kontrolovalo správnost hospodaření s veřejnými prostředky za rok 2004–2005 a správnost použití prostředků veřejné finanční podpory poskytnutých z st. rozpočtu za rok 2001–2005. Při obou těchto kontrolách nebyly uloženy žádné sankce ani odvody do st. rozpočtu.

Interní audit probíhal řádně, dle plánu činnosti MZM. Zvláštní pozornost byla věnována stavu vymáhání pohledávek MZM, ve dvou případech soudní řízení bylo ukončeno ve prospěch MZM. Ani v jednom případě nebylo rozhodnuto v neprospěch MZM. Výsledky interního auditu potvrdily účinnost třístupňové kontroly, přičemž se prokázalo, že nelze polevovat v kontrole a to i v případě hospodaření s malými částkami (např. náklady na telefon).

Nadále je nutno vyžadovat důsledné dodržování rozpočtové kázně. MZM přetrvává neuspokojivá situace ve mzdovém fondu MZM, kdy přidělované mzdové prostředky nestačí pokrýt ani tarifní mzdy pracovníků.

2. PROVEDENÉ ZMĚNY ROZPOČTU, PLNĚNÍ ZÁVAZNÝCH UKAZATELŮ, MIMOROZPOČTOVÉ ZDROJE

Změna číslo	Text	Tis. Kč
1	Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě ...	+ 2 510 neinv. + 290 inv.
2	Jevišovice – oprava dvorních fasád	+ 5 300
3	ISO – restaurování	+ 120
4	Keltská pohřebiště na Moravě ve sbírkách MZM	+ 202
5	Pavilon Anthropos – vitríny a mobiliář	+ 2 000 inv.
6	ISO – jednotný systém evidence a dokumentace movitého kult. dědictví	+ 168 neinv. + 209 inv.
7	Mzdové prostředky	+ 685
8	Památková obnova architektonických článků Biskupského dvora	+ 485
9	Ostatní osobní náklady	+497
10	Digitalizace vybraných hudebních tiskopisů	+ 81
11	Vydání obrazové publikace Tajemný jednorozec	+ 700
12	Dietrichst. palác-rek.strojovny, Kapuc. nám.-úprava otopné soustavy, Dietr. palác – rekonstrukce otopné soustavy, Biskupský dvůr – rekonstrukce otopné soustavy	+ 3.321 inv.
13	Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví	+ 670
14	Dětské muzeum – pilotní pracoviště muzejní pedagogiky v ČR a práce se zdravotně postiženou mládeží	+ 265
15	Lidé Sahary, Služby muzeím a galeriím v používání IT v muzejnictví	+ 710
16	Výkupy předmětů kulturní hodnoty	+ 10.415
17	Pavilon Anthropos – vitríny a mobiliář	+ 1.200 inv.
18	Výstava Pozdrav pánbůh pane Gruenbaum	+ 420
19	Dietrichst. palác-rek.strojovny, Kapuc. nám.-úprava otopné soustavy, Dietr. palác – rekonstrukce otopné soustavy, Biskupský dvůr – rekonstrukce otopné soustavy	- 117 inv.
20	Energetický audit objektu depozitáře v Rebešovicích	+ 117
21	Osobní náklady – mzdy a pojištění	+ 685
22	Výkupy předmětů kulturní hodnoty	+ 300
23	Pořízení regálů, archivních skříní, trezorové skříně a manipulačního stolu	+ 431 inv.
24	Mezinárodní výstava Okno do českého loutkářství – Ventana a Checa	+ 800
25	Mezinárodní výstava Okno do českého loutkářství – Ventana a Checa	- 698

Účelové prostředky byly použity na stanovený účel, ve výši, v jaké byla akce kryta účelovou dotací zřizovatele. V několika případech bylo účelu dosaženo doplněním finančních zdrojů z rozpočtu příslušného oddělení MZM. Nejsou evidovány žádné prostředky ze státního rozpočtu odebrané a nevyužité, tudíž určené k odvodu zpět do státního rozpočtu. Do rezervního fondu MK nebyly deponovány žádné finanční prostředky, naopak z rezervního fondu bylo čerpáno celkem 16.249,51 provozních prostředků.

MZM nevykonává jinou činnost ani činnost hospodářskou ve smyslu rozpočtových pravidel a Živnostenského zákona, všechny příjmy, které jsou dosahovány jsou v rámci činností hlavních nebo z nakládání s majetkem. Dosažené příjmy jsou sledovány ve smyslu zákona o daních z příjmů a činnosti, v nichž je dosahováno kladného hospodářského

výsledku jsou podrobeny daním z příjmů, stejně jako příjmy, které jsou předmětem daně vždy podle § 18 zákona o daních z příjmů.

3. HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

Položky	Kč
náklady celkem	128 341 151,07
vlastní výnosy	11 227 102,40
použití cizích zdrojů - darů	390 573,70
použití fondu reprodukce	1 077 463,85
příspěvek MK ČR	97 042 000,00
cizí zdroje	122 027,26
hospodářský výsledek	243 487,99

Rozpočet na rok 2006 pro jednotlivá oddělení a případně vybrané druhy nákladů byl sestaven tak, aby se do něj promítly trvale všechny možné zdroje financování: příspěvek na provoz, vlastní příjmy, zdroje z fondu reprodukce i cizí prostředky, zejména dary. Sestavit vyrovnaný rozpočet je již několik let velmi složité, neboť stále se více projevuje potřeba pokrýt zvyšující se ceny provozních nákladů. Příspěvek na provoz nikdy neodpovídá trendu růstu cen, proto se stále sahá na hlavní činnosti a hledají se jiné prostředky na pokrytí hlavní činnosti, zejména vědy a výzkumu. Je pravda, že trvalý nedostatek prostředků vede většinu pracovníků MZM k hospodárnému využití přidělených limitů na každou činnost a burcuje jejich aktivitu, aby hledali cesty, jak nedostatečné zdroje doplnit od jiných poskytovatelů. Cílem bylo dosáhnout zlepšeného hospodářského výsledku a aby maximum závazků bylo uhrazeno již na konci roku a neubíraly prostředky roku následujícího, což se v případě obchodních závazků docela zdařilo, jen je problém připravit krytí i pro výplatu osobních nákladů začátkem ledna roku následujícího. Vyskytlo se několik výdajů, které nebyly zahrnuty v rozpočtu nebo se předpokládalo, že se budou vyskytovat jen po část roku a skutečnost byla jiná. Jednalo se především o provozní výdaje údržby majetku, které byly nakonec vykryty z fondu reprodukce. Ve fondu reprodukce se snažíme držet určité volné peníze ke krytí nečekaných výdajů. Z tohoto důvodu byl před lety zřízen i samostatný bankovní účet. Je snahou, aby hlavní činnost bylo doplňována z účelových zdrojů jak zřizovatele, tak i jiných poskytovatelů. Omezovaly se nákupy vybavení pracovišť ostatně stejně jako v minulých letech, s výjimkou použití mimorozpočtových zdrojů. Lze konstatovat, že v průběhu účetního období nenastala situace, kdy by se nedostávalo finančních zdrojů ke krytí závazků. Stále však přetrvává stav, že skutečné peněžní prostředky ke konci roku nejsou k dispozici v dostatečném objemu, aby pokryly doplatek mezd za minulý rok, zákonné odvody a závazky vzniklé koncem účetního období a k 31. 12. daného roku neuhrazené. Situace ve mzdovém fondu se projevila v roce 2005 i v roce 2006 jako kritická, byla podrobena pečlivé analýze, o čemž se zmiňujeme v samostatné části zprávy a podrobnou analýzu jsme zřizovateli zaslali již začátkem roku 2006, aniž by na ni proběhla nějaká reakce.

Systém sestavování rozpočtu, který je jen v položkách nákladových, nekoresponduje s vlastními peněžními toky. Přečází-li do dalšího období velké množství závazků, pak tyto ubírají hotovost rozdělenou do nákladových položek reálného roku. Problém spatřujeme především v tom, že je základní rozpor mezi pohybem hotovosti ve státním rozpočtu a systémem vedení účetnictví příspěvkových organizací, kdy oba systémy nejsou provázány a nerespektují svoje vzájemné odlišnosti.

V rezervním fondu byly uloženy již dříve přijaté prostředky od dárců a ty byly použity právě pro řešení na pokrytí akcí, jež nebyly dostatečně finančně zajištěny jsou předmětem hlavní činnosti muzea. Muzeu se podařilo získat Českomoravskou stavební spořitelnu jako

významného donátora. Jako doplňujícího zdroje na financování provozních nákladů, konkrétně oprav a údržby majetku, je používán i fond reprodukce. Jedině použitím fondu reprodukce na financování provozních nákladů spojených se správou majetku, běžnou údržbu i opravy, bylo možné docílit zlepšeného výsledku hospodaření. Postupné rekonstrukce nemovitostí jsou přijímány s velkou slávou, protože zlepšují pracovní prostředí i prostředí k uložení sbírek, z ekonomického hlediska však dramatické zvýšení pořizovací ceny vede k tvorbě neúměrně vysokých zdrojů fondu reprodukce z odpisů. Fond reprodukce je používán na doplnění opotřebovaného majetku nebo na zabudování technických novinek jen částečně, částečně slouží ke krytí běžné údržby a oprav, tedy výdajů, jež by nepochybně měly být zajištěny státem, pečujeme-li o státní majetek. Daleko horší důsledky zjišťujeme především v rozsahu hlavní činnosti, protože výdaje na odbornou práci se omezují v první řadě, nastane-li potřeba vyčlenit dostatečné prostředky na pokrytí provozních nákladů.

Začátkem roku 2006 obdobně jako v předešlém roce proběhlo podrobné vyhodnocení situace se zaměřením na oblast hledání vyšších příjmů, když není možné již dále snižovat výdaje. Další možné zdroje výnosů spatřujeme jen ve větší prezentaci odborné činnosti muzea veřejnosti prostřednictvím výstav a publikační činnosti. Snahy a odborné záměry opět narazí na omezené finanční zdroje, proto je obtížné realizovat např. komerčně zajímavou výstavu ve velkém stylu. Velkým přínosem se ukázalo znovuotevření Pavilonu Anthropos po rekonstrukci, čímž byl zaznamenán velký nárůst návštěvnosti zmíněných výstavních prostor. Pavilon je nyní nově přístupný návštěvníkům i v zimních měsících, což se opět projeví ve vyšší výnosů ze vstupného.

Lze tedy konstatovat, že MZM provádí ve finanční oblasti aktivní politiku, která přináší výsledky v podobě pravidelného přílivu nezanedbatelných finančních částek.

4. INVESTIČNÍ AKCE

Rekonstrukce pavilonu Anthropos

Prostředky státního rozpočtu na vybavení interiérů včetně instalace expozice byly MZM poskytnuty až koncem roku 2005. Z tohoto důvodu byly prostředky převedeny do rezervního fondu MK ČR a to ve výši 11.209 tis. Kč. Jedná se o neinvestiční prostředky, které byly v roce 2006 vyčerpány beze zbytku. Celkem bylo na pořízení interiérů a expozic v pavilonu Anthropos v roce 2006 čerpáno 13.000 tis. Kč. Na nové vitríny a mobiliář v pavilonu Anthropos bylo poskytnuto ještě 3.200 tis. Kč investičních prostředků. Tyto prostředky byly vyčerpány beze zbytku. Částka 33 tis. Kč byla investována z prostředků MZM.

Jevišovice – obnova dvorních fasád zámku a přestřešení východního křídla

Obdobný problém, jako v případě Anthroposu. Neinvestiční prostředky byly MK ČR poskytnuty až koncem roku 2005 a proto byly převedeny ve výši 4.540 tis. Kč do rezervního fondu. Tato částka byla následně vyčerpána v roce 2006. Celkem bylo v roce 2006 v Jevišovicích vyčerpáno na přestřešení, fasády a odstranění havarijního stavu kanalizace nádvoří 11.088 tis. Kč neinvestičních prostředků. Práce na obnově fasád zámku budou v roce 2007 pokračovat.

Opatření vyplývající z energetického auditu

a) Dietrichsteinský palác – rekonstrukce strojovny vytápění	2.370 tis. Kč
b) Kapucínského náměstí 8 – úprava otopné soustavy	255 tis. Kč
c) Dietrichsteinský palác – rekonstrukce otopné soustavy	385 tis. Kč
d) Biskupský dvůr – rekonstrukce otopné soustavy	194 tis. Kč
e) Energetický audit – Rebešovice	117 tis. Kč

Výše uvedené práce jsou investiční povahy, pouze energetický audit v Rebešovicích byl hrazen z neinvestičních prostředků. Finance byly poskytnuty z prostředků MK ČR a byly vyčerpány beze zbytku. Práce na rekonstrukci otopné soustavy v Biskupském dvoře budou pokračovat v roce 2007.

Investiční prostředky z vlastních zdrojů MZM

Regály do archeologického depozitáře v Rebešovicích	588 tis. Kč
Rekonstrukce střechy zámku Moravec	685 tis. Kč
Rekonstrukce sociálního zařízení – Památník Kralice	303 tis. Kč
Rekonstrukce WC pro zdravotně postižené v Dietrich. paláci	59 tis. Kč

5. ROZBOR ZAMĚSTNANOSTI A ČERPÁNÍ MZDOVÝCH PROSTŘEDKŮ

V oblasti personálním managementu byl rok 2006 charakteristický výraznými personálními opatřeními a změnami s cílem, aby ve finálním efektu došlo do konce roku 2006 ke snížení přepočteného počtu zaměstnanců, a tím k úspoře mzdového fondu a k jeho stabilizaci. Rozsah personálních opatření a forma personálních změn byly projednány při jednání systemizační komise v prosinci 2005. Na základě diskuse byly řediteli předloženy návrhy a doporučení, jak dosáhnout výše uvedených cílů. Ředitel předložené návrhy a doporučení přijal, a v I. čtvrtletí 2006 začaly opatření v personální práci a personální změny nabývat konkrétní podobu. Došlo:

- k redukcii pracovních úvazků poživatelů starobního důchodu
- k zmrazení některých pracovních míst
- k zrušení několika pracovních míst
- k zefektivnění některých rutinních pracovních činností

Za **analyzované** období (leden–prosinec) bylo do pracovního poměru přijato celkem 32 zaměstnanců, a pracovní poměr byl ukončen s 52 zaměstnanci.

Průměrný fyzický počet zaměstnanců dosáhl k 31. 12. 2006 272,33 zaměstnanců, tj. 96,38 % stavu k 31. 12. 2005 a snížil o 10,23 zaměstnanců.

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců dosáhl k 31. 12. 2006 (tato sledovaná hodnota má větší statistickou hodnotu, vypovídací schopnost a analytickou hodnotu než fyzický počet zaměstnanců) 236,37 zaměstnanců, tj. 97,04 % stavu k 31. 12. 2005 a snížil se o 7,23 zaměstnanců.

Výsledky provedených systemizačních změn a ostatní personální opatření postupně nabývaly v roce 2006 na účinnosti, a výrazně ovlivnily výši přepočteného počtu zaměstnanců na konci kalendářního roku. Ten je nejnižší od roku 2002, kdy byl 237,00 zaměstnanců. Výsledky v personálním managementu za rok 2006 prokazují, že nastoupený trend byl pro zachování stability mzdového fondu v roce 2006 rozhodující, a z tohoto důvodů přijatá systémová opatření v personální politice zůstanou v platnosti i v roce 2007, a budou nadále stabilizovat čerpání mzdového fondu.

Ustanovením zákona č. 435/2004Sb., o zaměstnanosti, v oblasti zaměstnávání zdravotně postižených občanů je průběžně věnována potřebná pozornost. Úkoly vyplývající z ustanovení výše uvedeného zákona **p l n í m e**.

Výhled na rok 2007

Předpokládá se navýšení tarifních platů nařízením vlády o 5 % (nové tabulky), zvýšení minimální mzdy od 1. 1. 2007 a z toho vyplývající doplácení mzdy zaměstnancům zařazených v nejnižších tarifních třídách. Z těchto důvodů se jeví nutnost, ponechat v roce 2007 v platnosti všechna personální a manažerská opatření a rozhodnutí.

Text	Rozpočet	Změny	Další zdroje	Celkem	Skutečnost
platy	39 830	1 000		40 830	40 402 208
účelové		300		300	300 000
3380		1 031		1 031	1 031 000
dary				0	
GAČR			344	344	344 000
Celkem platy	39 830	2 331	344	42 505	42 077 208
OON	950	497		1 447	1 947 601
účelové				0	0
3380		140		140	140 000
dary			66	66	66 000
zahraničí			25	25	25 000
Nár.knihovna			94	94	9 400
GAČR			205	205	205 000
Celkem OON	950	637	390	1 977	2 393 001
Mzdy celkem	40 780	2 968	734	44 482	44 470 209

Hodnoty původního a změněného rozpočtu jsou vykázány ve výše uvedené tabulce. Stejně i další zdroje financování mzdových nákladů a celková skutečnost.

V čerpání mzdových prostředků nedošlo k překročení, naopak byl vykázán zůstatek 427 792 Kč. Naopak čerpání OON bylo překročeno v celkové výši 415 501 Kč. K deficitu došlo čerpáním OON na zástupy za dovolené a nemoci u obslužných provozů, jakými jsou ostraha a dozory ve výstavních prostorách. V těchto profesích se na výši skutečné potřeby mzdových nákladů negativně projevuje zvyšování minimální mzdy. Zavedená praxe, kdy jsou zástupy řešeny v oblasti ostatních osobních nákladů, se velmi osvědčila, v její prospěch mluví pohotovost v operativním zajištění zástupu, avšak je nutné mít připravené zdroje na jejich financování, i když v případě zástupů za nemoc dojde současně k úspoře ve platech. Dochází tak v muzeu k situaci, že čerpání OON z více než poloviny zabírají zástupy a není mnoho prostoru k využití OON na ostatní výzkumnou činnost.

Původně rozpočtovaná výše OON byla doplněna o zdroje z Grantové agentury, ze zahraničí a darů, z tohoto důvodu byly disponibilní zdroje vyšší o 390 tis. Kč.

Průměrná mzda za rok 2006 je 14 858 Kč, z toho 17 386 Kč odborní pracovníci a 12 543 ostatní pracovníci. Rozdíl dosahuje téměř 5 000 Kč. Tento hluboký propad byl zaznamenán již v loňském roce a nadále způsobován diferenciací mezd podle rozlišných příloh (č. 1 a 2) nařízení vlády 330/2003 Sb. Přesto, že jsme se snažili alespoň formou příplatků částečně nepoměr vykrýt, i tak zde stále dochází k nerovnoprávnosti v odměňování. I ostatní zaměstnanci mají odbornou kvalifikaci, která je pro provoz odborných oddělení nezbytnou podmínkou.

Nemocnost v roce 2006 byla 4 % a průměrný přepočtený stav zaměstnanců byl 234.

Celkově lze říci, prostředky na platy nebyly dostačující, protože nám nezbývá rezerva na vyplacení nadtarifních složek mzdy – osobních příplatků. Kdyby nedošlo během roku k dodatečnému navýšení limitu, nemohli bychom ani pokrýt čerpání mezd. Zaměstnanec nelze odměňovat za zvýšenou aktivitu, či mimořádně příkladný přístup ke svěřeným úkolům. Naopak dochází k demotivaci v pracovním úsilí. Zaměstnanci, kteří jsou zařazeni v nižších třídách (uklizečky, dozorcí, strážníci), se v souvislosti s neustále zvyšující se minimální mzdou posouvají v žebříčku odměňování k profesím, jež jsou kvalifikačně mnohem náročnější, ale v tabulce odměňování setrvávají na místě.

Z rozboru struktury zaměstnanců (který jsme již opakovaně předkládali zřizovateli) je patrné, že nadpoloviční většinu tvoří zaměstnanci ve stupních 10–12. To je fakt, který nemůžeme ovlivnit. Tuto skupinu tvoří v drtivé většině odborní zaměstnanci, kde právě s délkou praxe roste i odbornost a především platové zařazení. Pakliže je u zřizovatele při

výpočtu změn limitu používán průměrný stupeň 8, je zde již jeden z důvodů, proč zvýšení limitu je vždy v nižší hodnotě, než je skutečná potřeba. Proto dochází k tomu, že nutnost pokrytí tarifních mezd ze zákona nás vede k neustálému snižování nadtarifních složek mzdy. Nebudou-li i nadále tyto skutečnosti brány na zřetel, bude se situace v nadcházejícím roce 2007 znovu opakovat.

6. PŘEVOD NEVYUŽITÝCH PROSTŘEDKŮ POSKYTNUTÝCH V R. 2006 Z RF MK

Z rezervního fondu MK se čerpaly neinvestiční prostředky v celkové výši 16 249,5 tis. Kč. Na rezervní fond MK se nepřeváděly žádné prostředky přidělené na rok 2006.

7. ÚČAST NA PROGRAMECH MEZINÁRODNÍCH INSTITUCÍ

Jedná se o program zaštitěný EU, jehož cílem je usnadnit přístup k biologickým sbírkovým fondům evropských institucí. V každé zúčastněné zemi vzniklo tzv. národní centrum, které bude v té které zemi organizovat sběr informací o biologických sbírkách. Prvním krokem byl vznik databáze sbírek. Software byl dodán národním centřům a byl zpřístupněn na internetu. V roce 2006 projekt, na kterém se podílí 35 institucí z 30 evropských zemí a z Izraele, oficiálně skončil, ale v roce 2006 se pokračuje udržováním databází v „up to date“ stavu. Databáze sbírkových předmětů českých muzeí, kterou jsme v rámci tohoto projektu dali na internet dnes obsahuje víc jak 130 000 údajů z 9 institucí.

8. VÝDAJE NA ZAHRANIČNÍ SLUŽEBNÍ CESTY A KONFERENCE

Zahraniční pracovní cesty byly realizovány v celkové hodnotě Kč 737 501,33. Finanční zdroje byly však kombinované. Z rozpočtu MZM a potažmo jednotlivých oddělení, případně z vlastních příjmů těchto oddělení byly financovány zahraniční služební cesty v rozsahu Kč 235 740,46 a zbytek cest byl uskutečněn a financován v rámci účelových programů.

9. PŘEHLED ZÁLOHOVÝCH PLATEB

MZM nemá v účetní evidenci zaplacené a nevyúčtované zálohy na pořízení investičního majetku. Z ostatních záloh provozního charakteru jsme zaplatili jen zálohy, které vyplývají z běžného obchodního styku, zpravidla se jedná o předplatné odborné literatury a časopisů na rok 2007. Výjimku tvoří stálá záloha u České pošty a u společnosti CCS, na spotřebu pohonných hmot. Podrobně viz zvláštní tabulka v příloze.

10. ČASOVÁ ŘADA POSKYTNUTÝCH PŘÍSPĚVKŮ

Rok	Dotace ze státního rozpočtu v tis. Kč	Poznámka
2002	60 694	vč. GAČR, AV
2003	80 877	vč. GAČR, AV
2004	90 050	vč. GAČR, AV
2005	81 062	pův. rozpočet 91.878, zbytek je v RF
2006	116 902	vč. GAČR, MŠ

11. PŘEHLED ČERPÁNÍ PŘÍSPĚVKU PO ČTVRTLETÍCH 2006

Čtvrtletí	tis. Kč
I.	24 433
II.	25 226
III.	28 429
IV.	39 269

NÁVŠTĚVNOST MORAVSKÉHO ZEMSKÉHO MUZEA V ROCE 2006

Objekt	Návštěvnost
Dietrichsteinský palác	34 079
Biskupský dvůr	17 728
Palác šlechtičen	20 522
Pavilon Anthropos	44 501
Mendelianum	1 627
Památník L. Janáčka	1 037
Památník Bible kralické	6 681
Zámek Budišov	6 516
Starý zámek Jevišovice	celoročně uzavřen – rekonstrukce
Houbařská poradna	1 705
Dětské muzeum	31 385
Dům pánů z Kunštátu	1 129
Celkem	166 910

NĚKOLIK DAT Z HISTORIE MUZEA

29. 7. 1817 – císař František I. schválil záměr založit v Brně muzeum a povolil, aby neslo jeho jméno. Františkovo muzeum spravovala Moravskoslezská společnost pro zvelebení hospodářství, přírodoznanství a vlastivědy (zkráceně Hospodářská společnost)

24. 3. 1818 – moravskoslezský guvernér hrabě Antonín Bedřich Mitrovský oznámil veřejnosti vyhláškou založení muzea

1820 – zpřístupněny veřejnosti první sbírkové celky v Biskupském dvoře

1892 – v rámci Hospodářské společnosti vznikla muzejní sekce, která převzala řízení muzea

1900 – muzeu převzala Moravská muzejní společnost a sbírky se staly vlastnictvím markrabství Moravského; začal se používat název Moravské zemské muzeum

1921 – muzeum převzala do správy přímo země Moravskoslezská a správou sbírek vylí pověřeni odborníci (ředitelem se stal dr. Jaroslav Helfert)

1939–1945 – za německé okupace dohlížel na činnost muzea německý komisař

1945–1948 – Moravské zemské muzeum se dostalo pod správu země Moravsko slezské

1949–1960 – Moravské muzeum (změna názvu) je řízeno ministerstvem školství a kultury

1961–1962 – Moravské muzeum bylo převedeno pod správu Národního výboru města Brna

1963–1990 – Moravské muzeum je spravováno Jihomoravským krajským národním výborem

1991–dosud – Moravské zemské muzeum (návrat k původnímu názvu) je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury České republiky

1. ODBORNÉ SEKCE

Historické vědy

1.1. HISTORICKÉ ODDĚLENÍ

Historické oddělení v roce 2006 prošlo velkou změnou ve své struktuře. K 1. květnu 2006 bylo převzato do správy historického oddělení dřívější oddělení dějin literatury, aby poté k 1. červenci 2006 došlo k plnému sloučení obou oddělení a vzniku pracoviště dějin literatury jako nedílné součásti historického oddělení. V průběhu tohoto procesu pak dne 15. června 2006 proběhla na pracovišti dějin literatury kontrola Ministerstva kultury ČR se zaměřením na CES a péči o sbírky s výsledkem: bez závad.

V roce 2006 pokračovalo historické oddělení v práci na přípravě hned tří velkých výstavních počinů: „*Kde oblaka bílá plují...*“ 100. let od narození Jaroslava Foglara (*J. Břečka*) bude realizováno v roce 2007, *Češi a Moravané na frontách velké války* (*VI. Schildberger*) a připomenutí významu Moravského krasu a zdejších objevů (*S. Brodesser*) pak v roce 2008. K řadě výstav historické oddělení přispělo zápůjčkami ze svých bohatých sbírek. Historické oddělení, stejně jako pracoviště dějin literatury, nadále poskytovalo studijní základnu široké odborné i laické veřejnosti zpřístupněním svých fondů. Stejně trvale jsou pracovníci oddělení zapsáni v povědomí veřejnosti jako konzultanti a adresáti četných dotazů ze strany jak soukromých osob, tak především médií (televize, rozhlas či tisk).

Úspěšný rok má za sebou také Památník Bible kralické, kde se ve spolupráci s dalšími složkami MZM a především místním obecním úřadem stále daří udržovat vysoký standart služeb poskytovaných veřejnosti. Ačkoliv v průběhu celého roku 2006 zůstávalo uzavřeno přízemí, udržel si Památník i v tomto roce svou klientelu a dosáhl velmi uspokojivé návštěvnosti. Zatím zde došlo k připravované rekonstrukci sociálního zázemí návštěvníků i zaměstnanců, jež nyní splňuje vysoké nároky. Pokračovaly i přípravné práce na nové expozici *Labyrint života Jana Amose Komenského* (*J. Mitáček*)

Ani v roce 2006 historické oddělení nevyšlo naprázdno ve svých dokumentárních programech. Z nejcennějších akvizic je nutno uvést portrét kpt. E. Součka z raného díla známého ilustrátora a malíře Zdeňka Buriana (20. léta 20. století), upomínkový deník předního činitele brněnské Obrany národa plk. gšt. Václava Lysáka se zápisy, autogramy a kresbami jeho spolubojovníků z čs. legií v Rusku (*Kutlvašr, Medek, Gajda, Číla, Ingr, Vojtechovský* a další), došlo opět k podstatnému obohacení sbírky uniforem a výstroje o kompletní stejnokroj člena Veřejné bezpečnosti z let 1957–1964 či velký soubor militárií z období 1. republiky. Mimořádně cenný je také zisk pozůstalosti prvního vojenského velitele města Brna v roce 1918 a významného sokolského činovníka mjr. Sylvestra Vody či bohatá pozůstalost odbojáře a politického vězně Oldřicha Ševčíka z Dolní Lhoty u Blanska. Z drobnějších přírůstků je nutno zmínit koupi kovového náramku, vyrobeného politickým vězněm koncentračního tábora Mauthausen s číslem 40374, jehož se podařilo identifikovat jako brněnského občana Františka Zrůsta, sklenici s potiskem Besedního domu Brno v národních barvách, dary drobných předmětů vojenského charakteru, nalezených v Brně a okolí v závěru druhé světové války, a zisk fotografického kompletu reálií Boskovic a Brna v jarních měsících roku 1945, pořízené JUDr. Bohušem Fleischerem. V rámci delšího časového horizontu dochází rovněž k přebírání větších celků materiálu, k nimž je zatím vyhotovován manipulační přehled, a to jsou materiály doc. PhDr. Václava Peši, DrSc., dřívějšího dlouholetého ředitele Historického ústavu v Brně a předního brněnského historika 1. poloviny 20. století (*R. Kupsa*), a pozůstalost prof. dr. Josefa Skutila, dlouholetého přednosty prehistorického ústavu MZM v letech 1934–1948, a jeho syna doc. PhDr. Jana Skutila, CSc., významného literárněvědného pracovníka MZM (*Z. Fišer*).

Rovněž pracoviště dějin literatury i nadále pokračuje ve výzkumu a dokumentaci vývoje české literatury se zaměřením na teritorium historické Moravy. Vedle odborné knihovny,

čítající přes 24 000 svazků, zde veřejnosti slouží bohaté fondy písemností a tisků, dále jsou zde uchovávány fotografie, negativy, výtvarná díla a více než 1 000 gramofonových desek, audiokazet, videokazet a kompaktních disků (poezie v podání významných umělců, záznamy hlasů spisovatelů, besedy, televizní a rozhlasové pořady apod.). V současnosti se nejvíce rozvíjí část sbírkového fondu věnovaná literárněhistorickému vývoji ve 20. století. Byla zakoupena písemná pozůstalost redaktorky Národních listů Miloslavy Sísové: korespondence a rukopisy literátů počátku 20. století, včetně členů Moravského kola spisovatelů. Darem byla získána také další část pozůstalosti básníka Jana Skácela: korespondence, výstřižky, knihy.

Historické oddělení se k 31. prosinci 2006 rozloučilo se svým dlouholetým pracovníkem a vedoucím (v letech 1992–2004) PhDr. Slavomírem Brodesserem, který odešel do důchodu. Systemizace oddělení byla naopak rozšířena již zmíněným sloučením s oddělením dějin literatury, z něž na historické oddělení přešla kurátorka Mgr. Hana Kraflová, jež byla vzápětí pověřena péčí o pracoviště dějin literatury, a knihvazačka Petra Schildbergerová (nyní na mat. dovolené). Na setrvalé úrovni zůstává konzervátorské a depozitární zázemí historického oddělení.

Vědeckovýzkumná činnost

Ústavní úkoly

S. Brodesser

– pokračoval v terénní práci, která souvisela s přípravou obrazové publikace „*Krajinou Oslavy, Rokytne a Jihlavy proti toku času*“. Ta spočívala v průzkumu muzejních sbírek a archivních fondů v archivech a muzeích v Jihomoravském kraji a v kraji Vysočina. Opírala se však i o spolupráci s obecními a městskými úřady, kronikáři, sběrateli a pamětníky. Podstatnou složku těchto aktivit představovala autorova fotodokumentační činnost, orientovaná na zachycení historických, architektonických a přírodních reálií, současné podoby vesnic a měst i některých stránek současného života obyvatel. Tato činnost měla rovněž sbírkotvorný charakter, neboť obohatila ikonografické soubory historického oddělení o zhruba 1 100 položek. Publikace v rozsahu 170 stran podá zevrubný obraz historie 198 měst, vesnic, památkových objektů a přírodních útvarů a čtenáře mj. seznámí i s výsledky výzkumů archeologických a přírodovědeckých pracovišť MZM na lokalitách v okolí uvedených řek. Text knihy doprovodí zhruba 600 dobových dokumentů, reprodukcí starých výtvarných děl, ilustrací, pohlednic a fotografií, které představí krajinu a lidská sídla ze všech známých i neznámých úhlů.

Grantové projekty

Pokračovaly práce na nově přiděleném ústavním záměru „*Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu*“. Jednotliví pracovníci historického oddělení měli za úkol v rámci svého vědeckého zaměření pokračovat ve výzkumu mentalit různých sociálních skupin s důrazem na starší církevní dějiny Moravy a editaci pramenů z doby národního obrození. Vyhodnocována byla dále role prvního, druhého a třetího domácího i zahraničního odboje. Sledovány byly rovněž brněnské nakladatelské a vydavatelské činnosti mezi léty 1918–1938. V následujícím přehledu jsou témata zpracovávána jednotlivými pracovníky a jejich badatelské výsledky prezentovány podrobněji.

J. Mitáček

– svým badatelským zájmem inklinuje ke studiu starších církevních dějin se zaměřením na řádové komunity. V uplynulém roce úspěšně obhájil disertační práci Česká provincie řádu sv. Jana Jeruzalémského za vlády dynastie Lucemburků (1310–1419) a dosáhl vědeckého titulu Ph.D. Pokračuje dále ve studiu historie této významné církevní korporace, především s důrazem na její zakotvení v českém a moravském prostředí, kultuře a povědomí širokých vrstev. Díky sepětí s Památkem Bible kralické zpracovává i pramennou materii o působení

Jednoty bratrské na Moravě a ve Slezsku s důrazem na jihozápadní Moravu, její role v životě raněnovověké i moderní společnosti a vliv na vývoj kultury, knihtisku či duchovní klima Markrabství moravského. U tohoto tématu provádí potřebnou heuristiku (vytěžení archivů a knihovního fondu k danému tématu). V rámci institucionálního záměru rovněž plní funkci zástupce řešitele doc. PhDr. Luďka Galušky, CSc.

Z. Fišer

– pokračoval ve studiu vývoje národního obrození. Konkrétní pozornost pak byla věnována vztahům rusavského pastora D. Slobody v souvislosti s další fází přípravy jeho korespondence k edici, dále pak osobnosti J. Sloty, který řadu let působil na Moravě a posléze byl profesorem na gymnáziu v Banské Bystrici. Zaměřil se také na zpracování paměti Matěje Mikšíčka, významné osobnosti české společnosti na Moravě v 19. století; pozoruhodné jsou zejména jeho aktivity ve 40. letech a za revoluce 1848–1849. Paměti by měly být v roce 2007 tištěny v Matici moravské v rámci edice Prameny dějin moravských. Rovněž pracoval na doplňcích a korekci textů 5. svazku ediční řady Korespondence A. V. Šembery – listy slovenským přátelům. Práce vyjde rovněž v roce 2007, na který připadá 200. výročí Šemberova narození. Nově zahájil spolupráci s redakcí Biografického slovníku českých zemí, který vydává Historický ústav AV ČR v Praze, pro nějž zpracoval obsáhlé heslo Vincenc Brandl. Průběžně se Z. Fišer věnoval studiu dějin muzejnictví v některých regionech, a své znalosti v této sféře využil pro zpracování statí v průřezovém sborníku Člověk na Moravě 20. století, tištěný v závěru roku 2006 na Historickém ústavu FF MU Brno, kde se podílel na činnosti v rámci grantu přiděleného katedře historie FF MU Brno, nazvaném „Výzkumné středisko pro dějiny střední Evropy: prameny, země, kultura.“ Obsáhlá archivní heuristika Z. Fišera ukončená ve většině případů publikační a především ediční činností věnovanou především vybraným osobnostem, respektive sociálním skupinám na přelomu let 1848–1849 si klade za cíl navazující studium mentalit a myšlení jedinců z různých sociálních skupin na Moravě a ve Slezsku v době národního obrození.

J. Břečka

– provádí i nadále výzkum činnosti čs. legionářů na frontách I. světové války a jejich osudů při vzniku Československé republiky, usiluje o vytěžení všech sfér domácího i zahraničního odboje za II. světové války a posouzení jeho role a vlivu na národní povědomí v době poválečné a věnuje pozornost studiu počátků a činnosti odboje třetího s akcentováním jeho role na událostech Pražského jara 1968 a následné intervenci vojsk Varšavské smlouvy a normalizaci. Vedle archivní heuristiky se soustřeďuje rovněž na sběr rozsáhlé fotografické a audio- dokumentace, která bude sloužit jako základ pro další postupné zpracovávání tematiky.

H. Krafllová

– Pokračuje v práci na své části institucionálního záměru, týkající se zpracování materiálu a mapování činnosti osobností a institucí meziválečného brněnského literárního dění a publicistiky. Více se zaměřila na působení spisovatele a novináře R. Těsnohlídka.

Přednášky pro veřejnost

J. Mitáček

– 22. února 2006 vystoupil v rámci cyklu přednášek MZM Vládcové Moravy s referátem *Světla a stíny vlády moravských Lucemburků* – přednáškový sál MZM, Dietrichsteinský palác.

R. Kupsa

– 22. února 2006 přednesl referát na téma *Memoáry armádního generála Ludvíka Svobody* – přednáška organizována KČP (Klubem českého pohraničí) a VSA (Vlasteneckým sdružením antifašistů) – přednáškový sál na Křenové 67.

– 26. září 2006 hovořil na pracovní vystoupení v Klubu Univerzity obrany na setkání veteránů sdružených v SLS (Společnosti Ludvíka Svobody) k tématu pořádané výstavy Žena v boji 1938–1945.

– 14. listopadu 2006 proslovil pracovní referát na besedě Kruhu občanů České republiky vyhnaných po roce 1938 z pohraničí – místo konání: Občanský výbor MČ Brno-střed, Kounicova 43.

Spolupráce s médii

J. Mitáček

– vystoupení v televizních reportážích pořadu Toulavá kamera České televize, věnované řádu Templářů na Moravě a klášteru v Dolních Kounicích

– pravidelná spolupráce se zpravodajskými týmy televizních stanic ČT, NOVA a TV Prima při komentování historických událostí ve dny státních svátků a významných dnů ČR

J. Břečka

– rozhovor pro rádio Petrov o srpnových událostech let 1968 a 1969 v Brně dne 13. září 2006

– pravidelná spolupráce s redakcemi brněnských periodik (komentáře významných historických událostí z novodobých dějin a poskytování obrazové dokumentace k reportážím)

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

J. Mitáček

Na pozvání Univerzity v Hradci Králové a Euroregionu Glacensis ve dnech 14.–16. září účast na vědecké konferenci Zycie kulturalne mieszkanców Ziemi Klodzkiej v Polsku, Landek (Ladek Zdrój). Přednesen referát na téma *Několik Poznámek k roli johanitů v duchovním životě města Kladska*. Příspěvek bude tištěn v 7. čísle časopisu Kladský sborník v roce 2007.

Zahraniční služební cesty

J. Mitáček

– studijní zahraniční pobyt v Nizozemí (Utrecht, Groesbeek a Oosterbeek u Arnhemu) ve dnech 4.–8. června 2006, zde především studovány expoziční postupy při prezentaci materiálů z II. světové války a jednáno s představiteli jednotlivých navštívených institucí o spolupráci v rámci Evropské unie, o možných společných vědeckých a expozičních projektech.

– zahraniční služební cesta do Švédska (Löddekepinge) ve dnech 27.–30. srpna 2006. Došlo k převzetí písemné a fotografické pozůstalosti významné brněnské osobnosti mjr. Sylvestra Vody. Tento první vojenský velitel města Brna v roce 1918, významný představitel Sokola a Svazu čs. důstojnictva a v neposlední řadě i politický vězeň nacistického režimu, se nesmazatelně zapsal do dějin města Brna, což dnes připomíná Vodova ulice v městské části Královo Pole, kde kdysi Sylvestr Voda s rodinou žil.

– na pozvání Univerzity v Hradci Králové a Euroregionu Glacensis ve dnech 14.–16. září účast na vědecké konferenci Zycie kulturalne mieszkanców Ziemi Klodzkiej v Polsku, Landek (Ladek Zdrój). Přednesen referát na téma *Několik Poznámek k roli johanitů v duchovním životě města Kladska*.

Z. Fišer

– tři studijní zahraniční pobyty na Slovensku v Slovenské národní knihovně v Martině. První vykonal ve dnech 1.–2. února 2006, druhý ve dnech 28. května – 2. června 2006 a třetí ve dnech 3.–6. října 2006. Studovány byly především fondy Archivu literatury a umenia v Martině.

J. Břečka

– studijní zahraniční pobyt v Nizozemí (Utrecht, Groesbeek a Oosterbeek u Arnhemu) ve dnech 4. – 8. června 2006, zde především studovány expoziční postupy při prezentaci

materiálů z II. světové války a jednáno o spolupráci v rámci Evropské unie, o možných společných vědeckých a expozičních projektech.

– zahraniční služební cesta do Švédska (Löddekepinge) ve dnech 27.–30. srpna 2006. Došlo k převzetí písemné a fotografické pozůstalosti významné brněnské osobnosti mjr. Sylvestra Vody. Tento první vojenský velitel města Brna v roce 1918, významný představitel Sokola a Svazu čs. důstojnictva a v neposlední řadě i politický vězeň nacistického režimu, se nesmazatelně zapsal do dějin města Brna, což dnes připomíná Vodova ulice v městské části Královo Pole, kde kdysi Sylvestr Voda s rodinou žil.

VI. Schildberger

– zahraniční služební cesta ve dnech 21. června – 26. června 2006 do Itálie (Nervesa dela Batalia). Příprava výstavy k výročí konce první světové války (2008) a předjednání partnerské smlouvy MZM s Museem del Piave v Caorera di Vas.

Publikační činnost

BRODESSER S.: Pavilon Anthropos v novém. Vlastivědný věstník moravský 58, 2006, č. 1, s. 61–66.

BRODESSER S.: Hrady na řece Oslavě v topograficko-vlastivědné a historické literatuře. Z kralické tvrze 23, 2006, s. 9–20.

BŘEČKA J.: Vzpomínka na Barium a Velkého Josefa. Historie a vojenství 1/2006, časopis Vojenského historického ústavu Praha, s. 40–53.

BŘEČKA J.: Srpnové události 1968 a 1969 v Brně. Vydal Magistrát města Brna 2006, 44 stran, 83 fotografií. (společně s V. Sečkářovou)

BŘEČKA J.: Ondřej Procházka's Erinnerungen. „Totaleinsatz“ eines Tschechen in Wien 1942– 1944. In: Tschechen und Österreicher. Gemeinsame Geschichte, Gemeinsame zukunft. Wien – Brno 2006, s. 155–159.

BŘEČKA J.: Dopadení npor. Oldřicha Pechala – tajemství jedné chaty. Historie a vojenství 4/2006, časopis Vojenského historického ústavu Praha, s. 49– 58.

FIŠER Z.: Z korespondence kněze Jiřího Sloty I. Listy B. M. Kuldovi. Vyškovský sborník V., 2006, s. 41–73.

FIŠER Z.: Daniel Sloboda a jeho vztahy s Dionýsem Štúrem, někdejší ředitelem Říšského geologického ústavu ve Vídni. Archivní ročenka Soka Kroměříž XII, 2006, s. 80–89.

FIŠER Z.: „Velevážený pane, ač neznám, píši...“ (Z korespondence Antonína Zelnitia s Františkem Adámkem. Slovácko XLVIII, 2006, s. 153–166.

FIŠER Z.: Učitel – muzejník. Příklad Aloise Jaška, Břetislava Rérycha a Jindřicha Spáčila. In: Člověk na Moravě 20. století, Brno 2006, s. 79–88.

FIŠER Z.: Konference k životu a dílu Floriana Zapletala. VVM 58, 2006, s. 196–197.

FIŠER Z.: Svatováclavská česko-polsko-německá setkání v Jeseníku a historické semináře. VVM 58, 2006, s. 406–408.

FIŠER Z.: Před sto lety zemřel František Bartoš. Duha. Informace o knihách a knihovnách z Moravy 20, 2/2006, s. 10–12.

KRAFLOVÁ H.: Divadlo na Horním náměstí /recenze knihy Reduta. Divadlo na Horním náměstí, ed. E. Dufková, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 4, s. 14–15.

KRAFLOVÁ H.: Život v sinusoidě Brňana Otakara Nováčka, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 5, s. 19–20

KRAFLOVÁ H.: Život v sinusoidě Brňana Otakara Nováčka (dokončení), Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 6, s. 24–26.

KRAFLOVÁ H.: Janošík ve filmu, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII, 2006, č. 4, s. 23–24 (film Martina Friče dle divadelní hry Jiřího Mahena)

KRAFLOVÁ H.: Ostrov jménem Atlantis, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 5, s. 29–30 (spolupráce malířky Toyen s brněnským nakladatelem J. V. Pojerem)

KRAFLOVÁ H.: Knižní debut Vítězslava Nezvala, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 6, s. 28–29 (okolnosti brněnského vydání prvotiny Most)

- KRAFLOVÁ H.: A je tu léto, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 7–8, s. 30–31 (knihy brněnských autorů inspirované jejich cestami)
- KRAFLOVÁ H.: Čin Joži Barviče, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 9, s. 26–27 (první české knihkupectví v Brně)
- KRAFLOVÁ H.: Poválečné literární mládí, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 10, s. 25–26 (význam Literární skupiny ve 20. letech)
- KRAFLOVÁ H.: Legitimace z „Bezdíčkárny“, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 11, s. 25–26 (první dívčí reálné gymnázium v Brně – materiál ze soukromého archivu)
- KRAFLOVÁ H.: U vánočního stromu republiky, Literární příloha časopisu Kam, roč. XII., 2006, č. 12, s. 25–26 (průběh akce v Brně za první republiky dle svědectví dobových tiskovin)
- MITÁČEK J.: Čeští johanité v předvečer husitských válek (1397–1421). Acta Musei Moraviae, Sci. soc. – ČMor.M 91. 2006, Brno, Moravské zemské muzeum 2006, s. 139–154.
- MITÁČEK J.: Řád johanitů a moravští cisterciáci v předhusitském období. Několik poznámek k jejich střetávání a míjení. In: Cisterciáci na Moravě. Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu. Ed. Miroslav Pojzl. Olomouc, Univerzita Palackého 2006, s. 175–184.
- MITÁČEK J. - BŘEČKA J.: Kraličtí občané na bojištích I. světové války. I. část. Z kralické tvrze 23. 2006. Brno, Moravské zemské muzeum 2006, s. 52–61.
- SCHILDBERGER V.: Brno. Staré pohlednice – Brno vojenské. Díl I a II. Brno 2006. 115/112 s.
- SCHILDBERGER V.: Z historie nejstarších brněnských kasáren – Staroměstské a Novoměstské, Listy Univerzity obrany, září 2006, s. 16.
- SCHILDBERGER V.: Z historie nejstarších brněnských kasáren – Kasárna na Špilberku a vznik dalších kasáren koncem 18. století, Listy Univerzity obrany, říjen 2006, s. 16.
- SCHILDBERGER V.: Z historie nejstarších brněnských kasáren – Nová kasárna – dělostřelecká, jezdecká, pěchotní, zeměbranecká a četnická, Listy Univerzity obrany, listopad 2006, s. 16.
- SCHILDBERGER V.: Z historie nejstarších brněnských kasáren – Montursdepot a ostatní vojenské sklady, Listy Univerzity obrany, prosinec 2006, s. 16.

Ediční činnost a ostatní aktivity

J. Mitáček

- vydání sborníku z Kralické tvrze 23. 2006.
- příprava sborníku Vládcové Moravy ze stejnojmenného přednáškového cyklu konaného ve dnech 1. února 2006 – 12. 4. 2006, jehož sestavení a organizaci rovněž garantoval
- člen výboru Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně, člen redakční rady a výkonný redaktor sborníku Brno v minulosti a dnes, redaktor sborníku Z kralické tvrze, jednatel Komise regionální historie Moravy a Slezska při AMG, člen poroty krajské přehlídky 27. ročníku SOČ v oboru historie

Z. Fišer

- člen výboru Muzejní a vlastivědné společnosti, člen redakční rady časopisu Valaško, člen tzv. Rady starších, poradního orgánu ředitele Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

S. Brodesser

- člen výboru Matice Moravské, člen redakční rady Vlastivědného věstníku moravského a Časopisu Moravského muzea, vědy společenské

J. Břečka

- člen redakční rady vlastivědného sborníku Jižní Morava, člen poroty krajské přehlídky 27. ročníku SOČ v oboru historie

H. Kraflová

– Členství v Poradním sboru pro archiválie Památníku národního písemnictví v Praze (jednání: 6. 6. 2006).

Vi. Schildberger

– jednatel Komise pro militaria při AMG

– příprava přednáškového cyklu *Moravané ve službách rakousko-uherského námořnictva v říjnu – listopadu 2006*

1.2. ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV

Vědeckovýzkumná činnost probíhala převážně v rámci institucionálního záměru MZM. Pokračoval výzkum opevnění hradiště doby bronzové na „Cezavách“ u Blučiny (*M. Salaš*). Ve spolupráci s ÚAPP Brno (*J. Čížmářová*) byly prováděny sběry za pomoci detektoru kovů na hradiscích či výšinných polohách a na nížinných „satelitních“ sídlištích. Tyto sběry přinesly důležité informace o sídelní struktuře především na střední Moravě ve střední a pozdní době laténské, lokalita u Němčic/Viceměřic mění zásadním způsobem pohled na vývoj doby laténské na území Moravy. V rámci projektů MK a GAČR pak je zpracováván materiál z pohřebišť doby laténské (okresy Brno-město, Brno-venkov – *J. Čížmářová*) a ze sídliště doby stěhování národů ve Zlechově (*L. Galuška*). Systematický dohled a menší i rozsáhlejší záchranné výzkumy na území a v okolí Starého Města u Uherského Hradiště rozšiřují poznání této významné sídlištní aglomerace z období Velké Moravy. Významným výstupem systematického bádání o středověkých vesnicích je monografie o zaniklé středověké vsi Bystřec, zúročující 35 výzkumných sezón, během nichž se podařilo tuto osadu kompletně prozkoumat (*L. Belcredi*). Široké spektrum výzkumu středověkého osídlení Moravy doplňuje výzkum hradu Skály u Jimramova (*L. Belcredi*) a dlouholetý výzkum zaniklé středověké vsi Mstěnice u Hrotovic (*R. Nekuda*); k řešení této problematiky přispívá i postupné zpracovávání a publikace souborů ze starých sbírkových fondů (*Z. Měchurová*).

Důležitým segmentem činnosti ústavu je činnost sbírkotvorná. Vedle materiálu získaného vlastními výzkumy nejvýznamnější akvizicí tohoto roku byla (díky mimořádné dotaci MK ČR) koupě archeologické sbírky F. Vildomce (*A. Humpolová*). Jde o jednu z posledních rozsáhlých ucelených kolekcí z doby rozvoje amatérského archeologického bádání, vznikajících od počátku minulého století do období mezi dvěma válkami, které ještě nebyly předány do muzejních sbírek. Je tvořena archeologickým materiálem získaným F. Vildomcem při výzkumech řady lokalit především na Znojemsku, včetně řady unikátních nálezů (neolitické ženské plastiky z Hlubokých Mašůvek či Střelic, neolitické zvířecí plastiky, laténská spona ze Střelic aj.). Sbírkou se uchovala v původním uložení a podobě, bude tedy možno provést její reinstalaci v nových prostorách (v zámku v Jevišovicích) a prezentovat tak nejen archeologické artefakty, ale i způsob práce s nimi v období před téměř sto lety („muzeum v muzeu“). Zakoupeny byly i kolekce předmětů doby bronzové a železné z lokalit střední a východní Moravy. Významnými přírůstky je materiál ze záchranných výzkumů, předaný Ústavem archeologické památkové péče Brno (Hustopeče, Sudoměřice).

Pracovníci ústavu se nejen účastní vědeckých konferencí (viz níže), ale podílejí se i na jejich pořádání nebo je přímo pod hlavičkou a v prostorách MZM organizují. V tomto roce to byl seminář „*Záchranné archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2005*“, MZM Brno 3.–4. 5. (hlavní organizátor ÚAPP Brno, za MZM *L. Belcredi, J. Čížmářová*); mezinárodní konference „*Doba laténská v Čechách, na Moravě a na Slovensku*“, Kunín 25.–28. 4. (hlavní organizátoři AÚ AV ČR Praha, ÚAPP Brno, AÚ SAV Nitra, za MZM *J. Čížmářová*); IX. konference „*Doba popelnicových polí a doba halštatská*“, Bučovice 3.–6. 10. (ve spolupráci s ÚAM FF MU Brno, NPÚ Brno a ÚAPP Brno, hlavní organizátor MZM – *M. Salaš*); „*Přírodovědecké metody ve službách archeologie*“, Stará Lesná, Slovensko 5.–7. 6.

(R. Nekuda); kolokvium „*Antropologie smrti: Pohřeb/nepohřeb dítěte v archeologických a jiných pramenech*“, MZM Brno 23.–24. 11. (hlavní organizátor katedra antropologie PŘF MU, za MZM L. Galuška).

V depozitáři v Rebešovicích bylo dokončeno ukládání nálezů ze všech výzkumných sezón výzkumu ve Vedrovicích, dále pak z období mladšího eneolitu (kultury šňůrová a zvoncovitých pohárů) a ze starší doby bronzové (kultura únětická – A. Humpolová). Místnost pro nálezy z Blučiny a Vojkovic byla vybavena novým mobiliářem a pokračovalo zde třídění a ukládání materiálu doby bronzové z výšinné lokality „Cezavy“ u Blučiny a nálezů z doby bronzové a halštatské z katastru obce Blučina (M. Salaš). Pokračovalo i ukládání a revize sbírek doby laténské v nově vyčleněných a kontejnery vybavených prostorách – uloženy jsou celé nádoby a z větší části materiál z keltského oppida Staré Hradisko včetně rozsáhlé kolekce laténských rotačních mlýnů (J. Čižmářová).

V depozitáři historické archeologie byla nově uložena a uspořádána tzv. stará sbírka jednotlivých nálezů a drobnějších střepových celků (abecedně seřazena, stručná charakteristika zanesena do tzv. registrační knihy). V rámci účelového grantu od MK ČR bude v následujících čtyřech letech řešeno její definitivní umístění a uložení (Z. Měchurová).

Souběžně s pracemi na ukládání sbírkových předmětů v depozitáři probíhá v laboratoři kromě průběžné konzervace nových přírůstků i konzervace několikerým stěhováním často značně poškozených předmětů, především nádob, a železných předmětů ze starých fondů středověké sbírky (K. Polášková, Ch. Příhodová, D. Ševčíková).

Vědeckovýzkumná činnost

Ústavní úkoly

L. Belcredi

v rámci IG pokračoval výzkum hradu Skály odkryvem dalších ploch. Výzkum přinesl zjištění nečekaného situování brány vystupující do hradního příkopu s množstvím nálezů v tzv. vlčí jámě. Provizorně situovaná pec na výrobu olověných kul situovaná nad vlčí jámou je dokladem posledních okamžiků obrany hradu. Odkryv pokračuje v dalších, dosud nedokončených prostorách.

J. Čižmářová

V rámci Institucionálního grantu byla věnována pozornost problematice keltských sídel, především získávání materiálu nedestruktivními metodami. Ve spolupráci s ÚAPP Brno byly prováděny sběry za pomoci detektoru kovů na hradiscích či výšinných polohách a na nížinných „satelitních“ sídlišťích s úzkým vztahem k těmto výšinným polohám (Bedihošť, Hrubčice, Klenovice, Měrovice, Medlovice, Němčice, Polkovice, Ptení, Pustiměř, Rychtářov, Staré Hradisko, Víceměřice, Vranovice). Kromě toho, že byly získány soubory materiálu, který výrazně obohatí sbírky AÚ MZM, přinesly tyto sběry důležité informace o sídelní struktuře především na střední Moravě ve střední a pozdní době laténské; zvláště lokalita u Němčic/Víceměřic mění zásadním způsobem pohled na vývoj doby laténské na území Moravy.

L. Galuška

Řešitel-koordinátor řešitelského týmu Institucionálního vědeckého záměru Moravského zemského muzea MK 00009486202 „*Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu*“. Záchrané archeologické výzkumy na katastru Starého Města, především na jeho východním okraji, kde došlo k průzkumu rozhraní duny osídlené v době Velké Moravy a vrcholného středověku (Veligradu) a území zaplavovaného vodami řeky Moravy případně vodou z příležitostných záplav rámci moravní nivy. Zkoumány byly především sídlištní objekty a vrstvy z 9.–13. století. Zpracováván byl unikátní depot stříbrných předmětů z období raného středověku, sídlištní nálezy z období

vrcholného středověku z oblasti Modré, Velehradu a Starého Města, hrobové nálezy z velkomoravských pohřebišť Starého Města a Uherského Hradiště

Z. Měchurová

- v rámci **IZ** kontrola a údržba výsledků grantu z let 1999-2002 „Naučná stezka v Konůvkách“ – organizační práce v kontaktu s vlastníky pozemku a katastrální obcí, dvakrát ročně organizace kontrolních dnů za účasti zaangażovaných institucí
- práce se sbírkovým fondem – zpracování a evidence drobných celků z fondu pozůstalosti dr. Šaurové (Heršpice, hrad Sovinec aj.)
- starý sbírkový fond – úspěšné podání žádosti o grant MK ČR na téma Elektronický katalog jako způsob odborného zpracování a prezentace starých archeologických nálezů z období středověku a raného novověku ve sbírkách MZM v Brně na léta 2007-2010
- hodnocení a přípravné práce pro katalog – výběr železných předmětů ke konzervaci (hrad Obřany)
- vypracování žádosti ISO pro MK ČR na úpravu depozitárních prostor nad zoologií.

R. Nekuda

V rámci vědeckovýzkumné činnosti probíhal archeologický výzkum středověkého vodního mlýna na ploše 1000 m². V roce 2006 bylo provedeno geofyzikální měření přilehlých ploch (zázemí) mlýna (RNDr. V. Hašek). Ve spolupráci s Ústavem Geologických věd PŘF MU v Brně byla petroarcheologicky zpracována charakteristika mlýnských kamenů a stavebního materiálu mlýna (Prof. RNDr. A. Přichystal, M. Krajíčková). Ve spolupráci s VUT v Brně byly zpracovány železné předměty z areálu mlýna (R. Nekuda - Ing. P. Doležal – P. Veselý).

M. Salaš

V rámci **IZ** pokračoval terénní výzkum výšinné lokality z doby bronzové na „Cezavách“ u Blučiny. V souvislosti s dílčí rekonstrukcí věteřovské fortifikace na západním svahu lokality byla odkryt prostor tří dosud nezkoumaných čtverců. Na dvou z nich se podařilo obnažit ústí věteřovského opevňovacího příkopu a v návaznosti na jeho dřívější odkryvy v letech 1948 a 1983-1984 tak ověřit a vysledovat jeho průběh dále severním směrem.

Grantové projekty

Projekt MK ČR „*Keltská pohřebišť na Moravě ve sbírkách MZM*“, identifikační kód projektu DE06P04OMG011. Podle plánu byl zpracován materiál z okresu Brno město a částečně z okresu Brno-venkov (v případě potřeby konzervace, kresebná dokumentace, shromáždění dochované terénní dokumentace a archivních a písemných pramenů a literatury). První polovina roku byla věnována především revizi materiálu a jeho přípravě k dokumentaci. Byly zrevidovány celky, předměty byly nově uloženy a posouzeny z hlediska výběru pro RTG snímkování a fotografické dokumentace a z hlediska nutnosti a způsobu konzervace. Vybrané předměty, u nichž lze předpokládat mimořádné výsledky konzervace, byly předány k ošetření do oddělení konzervace sbírek Středočeského muzea v Rožtokách, které se specializuje a má vysoce úspěšné výsledky při konzervaci laténských železných předmětů. Přistoupilo se ke kresebné dokumentaci předmětů z pohřebišť z výše uvedených regionů, která byla provedena zhruba z jedné poloviny. Zdokumentovány byly především předměty, které byly součástí zápůjčky na zahraniční výstavu (Celtés. Belges, Boïens, Rèmes, Volques v Mariemont, Belgie), dále postupně drobné nálezy z hrobů (keramika, meče a zbylé drobné nálezy budou dokumentovány v příštím roce). (*J. Čížmářová*)

Spoluřešitel Grantového projektu KJB804270501 „*Sídliště z doby římské a počáteční fáze stěhování národů ve Zlechově*“ (řešitel Mgr. Tomáš Zeman). (*L. Galuška*)

Výstavy

- „KELTOVÉ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU“, Slezské zemské muzeum v Opavě, 3. 10.–31. 12. 2006, reinstalace výstavy (autor scénáře a garant *J. Čižmářová*)
- Participace na scénáři a katalogu výstavy „LES CELTES (ENTRE LA MANCHE ET LES CARPATES). BELGES, BOÏENS, RÈMES, VOLQUES...“ (Musée royal d’Mariemont, Belgique, 2. 6.–3. 12. 2006), příprava zapůjčeného materiálu (cca 400 ks) – *J. Čižmářová*
- společná výstava MZM a Archeologického muzea v Preslavi „VELKÁ MORAVA – VELIKÝ PRESLAV“, Archeologické muzeum Preslav, Bulharsko, 2. 5.–30. 11 – kompletní příprava a realizace části Velká Morava, spoluautorství jejího libreta a scénáře (*L. Galuška*, dále doc. dr. Pavel Kouřil a dr. Vladimír Vavřínek).
- historická freska-výstava „KDYŽ METODĚJ KŘTIL BOŘIVOJE“, Archeologický skanzen Modrá u Velehradu, 20. 5.– autorství libreta a scénáře, účast na realizaci a vernisáži (dále obec Modrá a další) (*L. Galuška*)
- příprava exponátů pro výstavu „ZBRAŇ V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA“, Muzeum Vysoké Mýto (dr. Junek, 1. 7.–30. 10.). (*L. Galuška*)
- výstava „PŘEMYSLOVCI“ – zapůjčení vybraných předmětů Muzeu města Brna a příprava podkladů k jejich popiskám (*Z. Měchurová*)

Přednášky pro veřejnost

L. Belcredi

– 14. 9. přednáška spojená s prezentací knihy o ZSO Bystřeci – Jedovnice, asi 40 lidí. V rámci této akce byl slavnostně otevřen skanzen na lokalitě Bystřec, kde byly ve spolupráci s Obecním úřadem v Jedovnicích rekonstruovány základy dvou usedlostí. Otevření skanzenu na místě samém se účastnilo asi 32 lidí

– 12. 10. přednáška o archeologickém výzkumu zaniklé středověké osady Bystřec, spojena s prezentací knihy, Velký sál MZM, asi 50 lidí

J. Čižmářová

– „Keltové na Moravě a ve Slezsku“, Slezské zemské muzeum v Opavě

L. Galuška

– 1. 2. přednáška „Mojmírovci – první vládcí Moravy“, Brno, MZM v rámci přednáškového cyklu Vládcové Moravy

– 11. 4. přednáška „První vládcové Moravy – Mojmírovci a osobnosti byzantské mise sv. Cyril a Metoděj“, Uherský Brod, Dům kultury

– 20. 5. přednáška „Když Metoděj křtil Bořivoje“, Archeologický skanzen Modrá u Velehradu.

– 8. 6. uvedení filmu „Kronika Velké Moravy“ a řízená diskuse (režisér Tamchyna) na přehlídce filmů Musaionfilm pořádané Muzeem Jana Amose Komenského v Uherském Brodě

– 20. 8. prezentace na téma „Pohřeb doby velkomoravské“ provázená přednáškou pro veřejnost, Archeologický skanzen Modrá u Velehradu

– 30. 11. přednáška „Počátky křesťanství na Moravě a velkomoravská církevní architektura“, Uherský Brod, Dům kultury

R. Nekuda

– 10. 7. 2006 přednáška Výzkum středověkého vodního mlýna ve Mstěnicích, Hrotovice

– 18. 08. 2006 přednáška Výzkum středověkého vodního mlýna ve Mstěnicích, Rouchovany

M. Salaš

– 21. 6. výklad na lokalitě „Cezavy“ u Blučiny pro zahraniční stážisty z FF MU Brno

– 18. 4. „Rohovští z Tasova – nejstarší žijící selský rod v českých zemích“, přednáška pro Vlastivědnou a genealogickou společnost, Velké Meziříčí

- 19. 12. „Rod svobodníků Rohovských z Tasova“, přednáška pro Moravskou genealogickou a heraldickou společnost, MZM Brno

Exkurze

- 28. října byl ve spolupráci s Internetovými novinami Vysočina, rádiem Vysočina a regionálními deníky Právo a Dnes uspořádán na hradě Skály návštěvní den, kde byli zájemci v 5 skupinách provedeni po hradě a seznámeni s jeho historií a výsledky výzkumu. Akci navštívilo 350 lidí (*L. Belcredi*)
- 3. 6. exkurze po moravských keltských lokalitách (Býčí skála, Černov, Staré Hradisko, Luděrov, Žuráň) – s cestovní kanceláří Kudrna (*J. Čížmářová*)
- 9. 11. speciální exkurze s výklady na lokalitách Staré Město (Památník Velké Moravy), Modrá (Archeologický skanzen), Brno (MZM) pro ředitele Ústavu na ochranu památek irácké provincie Kurdistan a 10 pedagogů severoirácké univerzity v Erbilu (*L. Galuška*)
- 25. 5. 2006 exkurze studentů Pedagogické fakulty MU, katedry historie (Mstěnice) (*R. Nekuda*)
- 21.–24. 8. exkurze rakouských archeologů a historiků (lokality Ostrava-Petřkovice – „Landek“, Krnov-„Cvilín“, Kietrz) (*M. Salaš*)
- 5. 10., exkurze českých a slovenských archeologů v rámci IX. konference „Doba popelnicových polí a doba halštatská“ (lokality Velké Hostěradky – „Skřípov“, Šaratice – „Kopeček“) (*M. Salaš*)

Spolupráce s médii

- spoluautor scénáře (dále doc. dr. Pavel Kouřil) a realizace vzdělávacího filmu „Velká Morava“ (zadavatel Archeologický ústav AV ČR Brno) (*L. Galuška*)
- 10. 7. živý rozhovor pro Radio Vysočina: Archeologický výzkum středověkého vodního mlýna ve Mstěnicích (*R. Nekuda*)
- 17. 7. 2006 Deníky Mladá fronta Dnes a Horácké noviny – Výzkum a přínos archeologického výzkumu ve Mstěnicích (*R. Nekuda*)
- 25. 7. natáčení s ČT1 na lokalitě „Cezavy“ u Blučiny („Jihomoravský večerník“) (*M. Salaš*)
- 27. 11. natáčení s ČT1 v expozici Pravěk Moravy (vysíláno 1. 12. v pořadu „Dobré ráno“) (*M. Salaš*)

Pedagogická a lektorská činnost

J. Čížmářová

- výuka na Slezské univerzitě v Opavě – „Doba laténská českých zemí“, „Doba laténská Evropy“

- prezentace materiálu doby laténské pro studenty MU

- prezentace materiálu doby římské a stěhování národů pro studenty MU

L. Galuška

- 2005/2006 – dokončení přednáškové činnosti a zkoušení na Ústavu archeologie a muzeologie MU Brno, témata přednášek Architektura Velké Moravy a Stavební kultura Slovanů

- 15. 2. – přednáška „Slovanské osídlení Moravy“, pro učitele dějepisu z Jihomoravského kraje, Pedagogické centrum Brno, Hybešova 15.

- 1.3. – přednáška „Archeologické výzkumy na Staroměstsku pro poznání raně středověkých dějin Moravy“, pro učitele dějepisu Jihomoravského kraje, Pedagogické centrum, Hybešova 15.

- 4. 4. – výklad v expozici Velká Morava pro studenty oboru muzeologie Ústavu archeologie a muzeologie FF MU Brno.

- 21. 6. – člen odborné komise při doktorském řízení Mgr. S. Wolfa na Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně

- 27. 6. – oponent doktorské práce Mgr. S. Hulinka na Katedře archeologie FF UK v Bratislavě
- 13. 12. – výklad v expozici Velká Morava pro studenty oboru muzeologie Ústavu archeologie a muzeologie FF MU Brno.
- oponentský posudek na bakalářskou práci H. Krátké „Rozbor archeologického materiálu ze Slezskoostravského hradu“, Slezská univerzita Opava
- oponentský posudek na magisterskou práci M. Endlicherové, „Keramické nálezy z budov č. 1 a 4 z hradu Skály (okr. Žďár nad Sázavou)“, Ústav archeologie a muzeologie FF MU Brno.
- M. Salaš*
- posudek na bakalářskou práci R. Janíkové („Bronzové depoty střední Moravy“), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická, Plzeň 2006.
- posudky na dva grantové projekty GA ČR
- posudek na grantový projekt AV ČR

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

J. Čižmářová

- „Doba laténská v Čechách, na Moravě a na Slovensku“, Kunín 25.–28. 4, včetně organizačního zajištění

L. Galuška

- „Archeologičeskie istočniki po christianstvu v Velikoj Moravii“ – předneseno na mezinárodní vědecké konferenci „Velká Morava – Veliki Preslav“, předneseno na Univerzitě Šumen, Bulharsko, 16. 5.
- „Velikhaja Moravii v arhiologii“ – předneseno na univerzitě Tarase Ševčenka v Kijevě, Ukrajina, v rámci studijního pobytu, 12. 10.
- „Velkomoravská hradba v Uherském Hradišti-Rybárnách“ – předneseno na odborném kolokviu Archeologie doby hradištní v České a Slovenské republice“, Technické muzeum v Brně, 24. 4.
- „K chronologii byzantsko-orientálního šperku ve Starém Městě“ – předneseno na vědeckém kolokviu „Byzantská kultura a Slovensko“ Archeologické múzeum SNM v Bratislavě, 25. 5.
- Forum archaeologiae post-mediaevalis - Hmotná kultura od konce 15. století a její odraz v archeologických, písemných a ikonografických pramenech, Praha, 21.– 22. 3. 2006, přednesen referát na téma „Kamnářská(?) plastika z Velkých Němčic na jižní Moravě“ (jako podklad pro článek v tematickém sborníku z konference).
- Seminář „Záchrané archeologické výzkumy na Moravě a ve Slezsku v roce 2005“, Brno 3.–4. 5. 2006
- XXXIV. seminář muzejních archeologů „Archeologie a muzejní prezentace“, Rychnov nad Kněžnou, 7.–9. 6. 2006
- XXXVIII. Mezinárodní konference archeologie středověku „Archeologie středověkého města“, Bardějov, 18.–22. 9. 2006

R. Nekuda

- 5.–7. 6 2006 – Vysoké Tatry, Stará Lesná, Slovensko. Spoluorganizátor mezinárodní konference Přírodovědecké metody ve službách archeologie. Proslovené přednášky:
 - Petroarcheologická charakteristika mlýnských kamenů z výzkumné sezóny 2005 s A. Přichystalem)
 - Materiálová analýza zdobeného hrotu šipky ze Mstěnic (s Petrem Veselým)

M. Salaš

- IX. konference „Doba popelnicových polí DOBA HALŠTATSKÁ“, Bučovice 3.–6. 10. 2006; organizační zajištění (ve spolupráci s ÚAM FF MU Brno, NPÚ Brno a ÚAPP Brno) a přednáška: „Dva nové bronzové depoty z Boskovic – příspěvek k otázce středodunajských vlivů v severomoravské větvi KLPP a lokálních koncentrací depotů“.

Zahraníční služební cesty

L. Galuška

- Slovensko, Bratislava, 25. 5. – účast s přednáškou na kolokviu Byzantská kultura a Slovensko, SNM-Archeologické múzeum
- Bulharsko, Šumen, Preslav, 12.–19. 5. – účast s přednáškou na mezinárodní vědecké konferenci, realizace výstavy
- Slovensko, Majcichov, 4. 10. – účast na odborné komisi po výzkumu hradiska
- Ukrajina, Kijev, 9. 10.–20. 10. – studijní cesta v rámci řešení grantového úkolu, problematika počátků slovanského osídlení střední Evropy a lokality Zlechov
- Slovensko, Nitra, 20. 11. – účast na komisi doktorandského studia AÚ SAV, oponentství v rámci disertačního řízení, návštěva Nitranského muzea
- 30. 5. 2006 – Maďarsko, Szépművészeti Múzeum Budapest, výstava „Zikmund Lucemburský, král a císař“, prohlídka, nákup literatury, zahraniční výměna publikací s budapeštskými archeologickými institucemi
- 18.–22. 9. 2006 – Slovensko, Bardějov, konference archeologie středověku na téma „Archeologie středověkého města“, exkurze po východním Slovensku i Polsku
- 26.–29. 10. 2006 – Itálie, Museo delle Ceramiche Faenza, Ravenna, studium vývoje keramiky

Publikační činnost

- BELCREDI L.: Bystřec. O založení životě a zániku středověké vsi. Brno, 2006.
- BELCREDI L.: Pokračování archeologického výzkumu na hradě Skály. Pravěk – supplementa 16, 2006, 61–80.
- BELCREDI L.: Výsledky a interpretace pylových analýz vzorků ze ZSO Bystřece. Ve službách archeologie VII, 2006, s. 170–174. (s V. Jankovskou)
- BELCREDI L.: Materiálová analýza neželezných předmětů z hradu Skály., 2006, 113–122. (s V. Ustohalem a P. Doležalem)
- BELCREDI L.: Nálezy z kuchyně hradu Skály. Pravěk – supplementa 16, 2006, 93–112. (s M. Endlicherovou)
- BELCREDI L.: Sv. Jan to vše viděl. Historie městyse Líšně od pravěku do r. 1945. 2006. (s J. Belcredi)
- ČIŽMÁŘOVÁ J.: Les nécropoles celtiques de la Moravie, Les Dossiers d'Archéologie 313, 2006, 26–33.
- ČIŽMÁŘOVÁ J.: La poterie en Moravie aux IVe-IIIe siècles avant J.-C., in: Celtes. Belges, Boïens, Rèmes, Volques. Mariemont 2006, 160–161.
- GALUŠKA L.: Velkomoravská hradba v Uherském Hradišti-Rybárnách, Archeologické rozhledy LVIII – 2006, 486–510.
- GALUŠKA L.: K otázce otevřených sídlišť raně středověké Moravy a zázemí staroměstsko-uherskohradištské aglomerace doby velkomoravské, Slovákco 2005, XLVII, 153–168.
- GALUŠKA L.: Depot raně středověkých předmětů od Býčí skály v Moravském krasu. In: J. Zábajník (Red.): Aevum Medium. Zborník na počesť Jozefa Hošša, 23–29. Bratislava 2006.
- GALUŠKA L. 2006: Rakve a v nich pohřbení lidé doby velkomoravské ze Starého Města a Uherského Hradiště, Acta Musei Moraviae-Scientiae Sociales – ČMM-VS, XCI 2006, 99–128.
- GALUŠKA L.: K problematice slovanského osídlení Velehradu a jeho okolí v době před založením kláštera. In: M. Pojzl (edit.); Cisterciáci na Moravě, 185–199. Olomouc 2006. ISBN 80-244-1460-0. (s M. Vaškových)
- GALUŠKA L.: Církevní architektura v centrální oblasti velkomoravského státu (s L. Poláčkem). In: Petr Sommer (edit.); České země v raném středověku, 92–153. Praha 2006. ISBN 80-7106-855-1.

- MĚCHUROVÁ Z.: Ze všedního života středověké vesnice. Přínos etnografie ke studiu zaniklých středověkých vsí (na příkladu archeologických nálezů z Konůvek). In: Středověké a novověké zdroje tradiční kultury. Sborník příspěvků ze semináře konaného 30. listopadu 2005 v Ústavu evropské etnologie, ed. A. Křížová, M. Válka, rec. Z. Měřínský, Ústav evropské etnologie FF MU Brno 2006, 11–26.
- MĚCHUROVÁ Z.: Starobylé středověké ostruhy z Krumlovského lesa. AMM – Časopis Moravského muzea sci.soc. LI, 2006, 129-138. Vyjde v prvním čtvrtletí 2007
- MĚCHUROVÁ Z.: Recenze na knihu L. Belcredi, Bystřec. O založení, životě a zániku středověké vsi. Archeologický výzkum zaniklé středověké vsi Bystřec 1975–2005. AMM – Časopis Moravského muzea LI, sci. soc., 2006, s.
- MĚCHUROVÁ Z.: Zpráva Výstava „Zikmund Lucemburský – král a císař“ v Budapešti. AMM – Časopis Moravského muzea LI, sci. soc., 2006, s.
- NEKUDA R.: The Agricultural Homestead in Moravian Medieval Vilages, British Archaeological Reports, Oxford 2006.
- NEKUDA R.: Archaeological survey of a medieval watermill in Mstnice. Ve službách archeologie VII, 129–141, Brno 2006.
- SALAŠ M.: Druhý depot bronzové industrie z Hradiska u Kroměříže (et S. Stuchlík, A. Štrof), Pravěk NŘ 14, 2004, 67-100. Brno 2006.
- SALAŠ M. 2006: Budkovice (okr. Brno-venkov), PV 47, 137. Brno 2006.
- SALAŠ M. 2006: Ivančice (k. ú. Budkovice, okr. Brno-venkov), PV 47, 104. Brno 2006.
- SALAŠ M. 2006: Rituální depozita v zásobních jamách únětické kultury z Hrádku (okr. Znojmo), Pravěk NŘ 15, 2005, 127–180 (et Z. Čižmář). Brno 2006.

Ediční činnost

R. Nekuda

- Sborník Ve službách archeologie VII. Přírodovědecké metody ve službách archeologie; editor Sborníku, 476 str., Brno 2006
- Sborník „Archaeologia historica 31/2006; Brno 2006, 455 str., Výkonný redaktor sborníku.

Různé

J. Čižmářová

- člen redakční rady časopisu „Památky archeologické“

L. Galuška

- členství v Radě základního výzkumu „Křesťanství a česká společnost ve středověku“ Centra mediaevistických studií Praha při AV ČR a Katologické teologické fakulty KU Praha
- členství v prezentační radě Moravského zemského muzea
- vlastní habilitační řízení na Filozofické fakultě MU Brno (15. 6.), udělení vědecko-pedagogického titulu docent (15. 12.)
- členství v odborné komisi na archeologickém výzkumu FF MU v Břeclavi-Pohansku (2. 8.)
- členství v odborné komisi na archeologickém výzkumu AÚ SAV v Majcichově (4. 10.)
- členství ve zlínské archeologické komisi
- členství v památkové radě Národního památkového ústavu, pracoviště Kroměříž
- spolupředatelství vědeckého kolokvia „Antropologie smrti: Pohřeb/nepohřeb dítěte v archeologických a jiných pramenech“, MZM (23.–24. 11.)
- člen Komise doktorandského studia při Ústavu archeologie a muzeologie FF MU Brno
- člen výboru Oborové komise muzejních archeologů při asociaci muzeí a galerií ČR
- badatelský provoz v depozitářích AU MZM
- archeologický dohled – stavba rodinného domku ve Vedrovicích
- člen komise pro výběrové řízení na pracovníka pro muzeum v Mor. Krumlově

Z. Měchurová

- člen výboru Oborové komise muzejních archeologů při asociaci muzeí a galerií ČR
- badatelský provoz v depozitáři středověké archeologie

1.3. NUMISMATICKÉ ODDĚLENÍ

Změnou v personálním obsazení oddělení bylo ukončení pracovního úvazku PhDr. Taťány Kučerovské, CSc. a snížení úvazku konzervátora Oldřicha Šafaříka na 0,75.

Krátce po začátku roku 2006 se numismatické oddělení muselo věnovat stěhování části sbírek z Technického muzea v Králově Poli do nových prostor Technického muzea v bývalých kasárnách v Řečkovících, kde byl umístěn medailistický depozitář, část příruční knihovny, sklad knih a část archívu. Proti předchozímu stavu tak oddělení získalo větší prostory pro uložení části svých fondů.

Počátkem měsíce června se numismatické oddělení věnovalo přípravě na předem ohlášenou kontrolu z Ministerstva kultury ČR, která numismatické odd. navštívila ve dnech 13.–15. 6. 2006. Předmětem kontroly byla ochrana, správa, evidence a inventarizace numismatické podsbírk. Namátkou bylo kontrolováno 68 sbírkových předmětů podle zápisů v CES.

Ve druhé polovině roku se numismatické oddělení podílelo na přípravě, organizaci a realizaci mezinárodní konference s názvem „Sejbalovy numismatické dny“ na téma „Měnové poměry a mincovnictví 13. století“, konané ve dnech 19.–21. 9. 2006 ve Vranově u Brna a pořádané ve spolupráci MZM a Katedry financí ESF Masarykovy univerzity. (D. Grossmannová – člen programového a organizačního výboru)

Nadále se však pokračovalo se zpracováním sbírek a rekatologizací hromadných nálezů mincí (J. Šmerda, D. Grossmannová, D. Kašparová); průběžně byl rovněž determinován numismatický materiál z archeologických nálezů. Rovněž pokračovaly práce na zpracování pozůstalosti akademického sochaře V. A. Kovaniče a jeho celoživotní tvorby (D. Kašparová).

Vědeckovýzkumná činnost

– Na institucionálním záměru MZM „*Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu*“ se na jeho řešení za numismatické oddělení podílí J. Šmerda a D. Grossmannová.

– „*Denárová měna na Moravě – období denárové*“ – determinace materiálu z archeologických nálezů, mincovnictví a měnové poměry na Moravě v období Přemyslovců (J. Šmerda)

– „*Denárová měna na Moravě – období 13. stol.*“ – po úmrtí univ. prof. PhDr. J. Sejbal, DrSc. je tento úkol řešen D. Grossmannovou; je spoluřešitelkou grantového projektu GAČR (404/06/0635): „*Vývoj peněžně ekonomických vztahů na Moravě ve 13. století*“, v prvním roce řešení projektu probíhalo především zpracovávání mincovních depotů ze 13. stol., jejich metrologická, typologická a ikonografická analýza (D. Grossmannová)

– „*Grošová měna na Moravě – pramenná základna*“ – zpracování hromadných nálezů mincí Ostrava – pražské groše Václava II. a stříbrné slitky, Lhotka u Opavy – pražské groše Václava II. – Karla IV. (J. Šmerda)

– „*Tolarová měna na Moravě*“ – zpracování nálezu z třicetileté války z doby těsně před vyhlášením Kalady (Ostrava, Velká ulice); po zpracování byla vrácena další část nálezu mincí ze Šumic do Muzea Komenského v Uherském Brodě (J. Šmerda)

– v rámci IZ MZM pokračoval výzkum na tématu „*Historicko-peněžní vývoj na Moravě od konce 30leté války do zavedení konvenční měny (1648–1750)*“, nadále probíhalo zpracovávání hromadných nálezů mincí z Moravy z uvedeného období a studium archivních písemných pramenů v zemském archívu v Brně týkající se měnových opatření na Moravě;

dále probíhalo studium starých tisků knihovny bývalého cisterciáckého kláštera Zlatá Koruna ze 17. a 18. století, se zaměřením na zhodnocení uvedených cenových údajů (*D. Grossmannová*)

– „*Vývoj medaile na Moravě – pramenná základna*“ – nadále probíhalo pořádání a ukládání materiálu z pozůstalosti ak. sochaře a medailéra V. A. Kovaniče v depozitáři v Rebešovicích; byl zpracován také autorův osobní archív (*D. Kašparová*)

– spolupráce na studiu a soupisu starých numismatických tisků uložených v knihovně numismatického oddělení (*D. Kašparová*)

Výstavy

– spolupráce na scénáři výběrem numismatického materiálu k výstavě „*SÁGA MORAVSKÝCH PŘEMYSLOVCŮ*“, Olomouc, Přemyslovský palác 20. 4.–6. 8. 2006; MMB, hrad Špilberk 14. 9. 2006–21. 1. 2007 (*J. Šmerda*)

– příprava scénáře a realizace výstavy „*SVÁTOSTKA – UPOMÍNKA A TALISMAN*“, MZM, Etnografický ústav, 18. 4.–2. 9. 2006 (*D. Grossmannová*)

Přednášky pro veřejnost

– Nálezy mincí na Moravě po 30leté válce (MZM, 2. 2. 2006) (*D. Grossmannová*)

– „*Literis et artibus*“ – rakouská medaile a vyznamenání za vědu a umění (MZM, 2. 11. 2006) (*D. Kašparová*)

– Nálezy mincí v okolí Roubaniny – přednáška k 650. výročí založení obce (Roubanina, 16. 12. 2006) (*D. Kašparová*)

Spolupráce s médii

– pořad na téma „*Svátostky*“, ČR Brno, red. Z. Ledererová (1. 6. 2006) (*D. Grossmannová*)

Pedagogická a lektorská činnost

pedagogická činnost:

– přednášky z numismatiky a dějin peněz: FF MU, katedra historie, katedra archivnictví a PVH a archeologický ústav; FF PUO, katedra historie; FaPF SUO, katedra muzeologie a archeologie (*J. Šmerda*)

lektorská činnost:

– odborné výklady pro školy v expozici *Dějiny peněz na Moravě* (Biskupský dvůr MZM), (*D. Grossmannová*)

– odborné výklady pro širokou veřejnost v expozici *Dějiny peněz na Moravě* v rámci Muzejní noci 19. 5. 2006 (Biskupský dvůr MZM), (*D. Grossmannová*)

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

J. Šmerda

– Sejbaly numismatické dny (19.–21. 9. 2006, Vranov u Brna)

D. Grossmannová

– Klášter Zlatá Koruna: dějiny – památky – lidé (17.–19. 5. 2006, Zlatá Koruna), příspěvek na téma „*Staré tisky kláštera Zlatá Koruna v soudobých cenových relacích*“

– Sejbaly numismatické dny (19.–21. 9. 2006, Vranov u Brna), příspěvky na téma „*Profesor Jiří Sejbal*“ a „*Odkaz Jiřího Sejbala a pokračování ve výzkumu peněžně-ekonomických vztahů na Moravě ve 13. století*“ (*Grossmannová D. – Krejčík T.*)

– International Symposium on the 50th Anniversary of „*Wiadomości Numizmatyczne*“ – Money circulation in antiquity, the Middle Ages and modern times – time, range, intensity. (13.–14. 10. 2006, Varšava, Polsko)

D. Kašparová

– Sejbaly numismatické dny (19.–21. 9. 2006, Vranov u Brna)

Zahraníční služební cesty

D. Grossmannová

– Muzeum Narodowe, Państwowe Muzeum Archeologiczne a Zamek Królewski; studium numismatického materiálu v tamních sbírkách (11.–15. 10. 2006, Varšava, Polsko)

Publikační činnost

ŠMERDA J.: Peníze na Moravě v době Přemyslovců. In: Sága moravských Přemyslovců. Život na Moravě od XI. do počátku XIV. století. (Sborník a katalog výstavy), Olomouc – Brno 2006, s.133–144.

KAŠPAROVÁ D.: Výstava medailí a grafik Karla Zemana ve Slavkově, Numismatické listy, LXI, 1, 2006, s.37.

KAŠPAROVÁ D.: Karel Zeman – medailér a grafik, výstava v Moravském zemském muzeu, LXI, 1, 2006, s.39.

Ediční činnost

– Během roku pokračovaly přípravy k vydání dalších čísel časopisu *Numismatik* (Zprávy brněnské pobočky ČNS vydávané ve spolupráci s Numismatickým odd. MZM a Moravskou numismatickou sekcí; redaktorka *D. Grossmannová*).

– Pokračovaly přípravy ve vydání dalšího čísla odborného časopisu *Folia numismatica*, jehož novou redaktorkou se stala Mgr. Dagmar Kašparová.

– Spolupráce na redigování sborníku *Peníze v proměnách času V.*, Lucemburkové: mince, medaile. Redig. Grossmannová, D.–Hásková, J.–Štefan, J. T., Ostrava 2006. (*D. Grossmannová*)

1.4. ODDĚLENÍ DĚJIN LITERATURY

V průběhu roku spojeno s historickým oddělením (informace viz kap. 1.1)

1.5. ODDĚLENÍ DĚJIN DIVADLA

Oddělení dějin divadla Moravského zemského muzea v Brně existuje od roku 1955 (osamostatněno 1957). Vzniklo šest let poté, co bylo muzeum pověřeno správou sbírkového fondu Družstva českého Národního divadla, který tehdy čítal více jak 20 tisíc teatrálií a přibližně 3 000 divadelních publikací. Tento komplex se stal fundamentem systematicky budované sbírky moravik v oblasti divadla. Posláním pracoviště je studium, dokumentace, vědecké hodnocení dokumentů, zveřejňování poznatků a osvětová činnost v oblasti divadla na Moravě. Sbírkový fond tvoří scénografie, ikonografie, rukopisy, fotografický materiál, zvukové záznamy, audiovizuální záznamy, rekvizity a další průvodní dokumenty. V 70. letech 20. století byly aktivity pracoviště rozšířeny o výzkum a dokumentaci českého loutkářství s akcentem na kočovné marionetové divadlo. Dnes oddělení spravuje 82 800 sbírkových předmětů evidovaných ve II. stupni a odbornou specializovanou knihovnu o 14 300 titulech. Struktura sbírky v zásadě vychází z tradičního pojetí. Základem jsou průvodní dokumenty jednotlivých složek divadla. Z toho hlediska je sbírka teatrálií systemizována, tzn. dokumentuje např. vývoj scénografie, dramaturgie atd. Je zpřístupněna především badatelům. Širší veřejnosti jen prostřednictvím příležitostných domácích i zahraničních výstav, přednášek a besed, televizních pořadů, dílen apod. Oddělení spolupracuje s jinými teatrologickými institucemi (MLK Chrudim, UDIM FF MU Brno, DF JAMU Brno, KDFaM UP Olomouc, Divadelní ústav Praha aj.) a nevládními organizacemi (SIBMAS, UNIMA, Teatrologická společnost, Sdružení profesionálních loutkářů).

Současný stav a možnosti pracoviště korespondují s všeobecně neuspokojivým stavem českého divadelního muzejnictví. Systematickou práci limitují především personální, finanční a prostorové možnosti. Za dané situace jsou výrazně omezeny některé činnosti, považované pro současné efektivní divadelní muzejnictví za nezbytné. Opakovaně připomínáme absenci stálé expozice se zázemím pro satelitní programy. V roce 2006 jsme k zajištění realizace tohoto projektu žádali o navýšení rozpočtu MZM, zatím bez odezvy.

Většina aktivit pracoviště je dnes zajišťována prostřednictvím grantů. Mgr. Jaroslav Blecha obhájil v roce 2006 nový čtyřletý grantový projekt u MK – „Česká tištěná stolní loutková divadla a dekorace ve sbírce Moravského zemského muzea“.

Pracoviště získalo v roce 2006 z prostředků ISO MK 680 tisíc Kč na výkup sbírkových předmětů – průmyslově vyráběné loutky pro stolní divadla z 1. pol. 20. století a soubor řezbovaných marionet z inventáře kočovného divadla rodiny Kopeckých.

Vědeckovýzkumná činnost

Dlouhodobým ústavním úkolem pracoviště zůstává výzkum, dokumentace a hodnocení dějin divadla, resp. divadelní kultury na Moravě, tj. sledování a dokumentace současného profesionálního i ochotnického divadla všech druhů a žánrů. Dále výzkum, studium a dokumentace historických divadelních jevů včetně cizojazyčných divadelních kultur na našem území, ovlivňujících vývojové tendence českého divadla.

Z toho vycházejí i dílčí specifické projekty včetně grantových: „*Specifikum dějin českého divadla v kontextu s pramennou bází moravik*“ (Problematika profesionálního divadla 18. století na Moravě. Role významných moravských tvůrčích osobností v české divadelní kultuře 20. století. Pozice a funkce moravských loutkářských rodů, ochotnických spolkových loutkářských souborů a rodinného loutkového divadla v procesu formování českého divadla.); tříletý grantový projekt GAČR „*Identifikace německojazyčných městských divadel*

na Moravě a ve Slezsku“ (ve spolupráci s Katedrou divadelních, filmových a mediálních studií FF UP v Olomouci).

Cílem je systematické studium, dokumentace a hodnocení přeměn a vývoje českého divadla na Moravě. Výzkum byl zaměřen na další rozšiřování a systemizaci sbírky moravských teatrálií oddělení dějin divadla, tj. nalezení, selekci, získání a dokumentaci reprezentativních dokladů zkoumaného jevu. Dále průběžné vyhodnocování a zveřejňování získaných poznatků.

Výsledky

V oblasti dějin profesionálního divadla v Brně v 17. a 18. století, resp. cizojazyčných divadelních kultur na našem území (profesionální divadlo v Brně v 17. a 18. století) byla z fondu rukopisů v Archivu města Brna pořízena řada excerpt, dokumentujících přítomnost a produkci profesionálních divadelních společností v Brně v letech 1668–1734. V Archivu města Brna byly objeveny originální prameny o stavbě operního Divadla V taverně z roku 1733, které do této doby považovali historikové divadla za ztracené.

V oblasti současné české divadelní kultury byla i nadále systematicky sledována činnost progresivního brněnského činoherního souboru „Divadlo U stolu“ včetně pořizování průvodních dokumentů o tomto divadle. Standardní dokumenty jsou pak průběžně získávány z těchto divadel: Národní divadlo v Brně, Městské divadlo Brno, Centrum experimentálního divadla Brno (DNP, Hadivadlo), Divadlo v 7 a půl, Divadlo Polárka Brno, Slovácké divadlo Uherské Hradiště, Městské divadlo Olomouc, Slezské divadlo Opava, Horácké divadlo Jihlava, Národní divadlo moravskoslezské Ostrava, Městské divadlo Zlín.

V rámci výzkumu přeměn českého loutkového divadla (loutkářské rody, kočovné loutkové divadlo, rodinné a spolkové loutkové divadlo) byly determinovány předměty v obsáhlém souboru tištěných divadel a dekorací ze sbírky S. Vlasáka, získaném prostřednictvím programu ISO. Pokračovalo bádání a determinace materiálu ve sbírce J. Vorla včetně výběru a přípravy předmětů k výkupu pro MZM. Byl realizován srovnávací výzkum ve sbírkách muzeí v Drážďanech a Mnichově. Dále byl koncipován náročný projekt „Okno do českého loutkářství – Ventana a Checa“, který v rámci Mezinárodního loutkového festivalu „Titirijai 07“ ve španělské Tolose v roce 2007 (pol. listopadu – zač. prosince) představí mnohotvárnou důstojnou prezentaci českého loutkového divadla. Na projektu spolupracuje česká UNIMA, Sdružení profesionálních loutkářů a Moravské zemské muzeum. Přípravná fáze byla realizována koncem roku 2006.

Referáty přednesené na konferencích

M. Havlíčková

– Ein Wohl Edler Wohlweißer Magistrat oder Etwas Modestes zur geistlichen erlustigung durch zichtige representirung der Persohnen. Předneseno na mezinárodní konferenci Thalia Germanica, Cluj-Napoca/Klausenburg, listopad 2006.

– Angelo Mingotti a stavba operního Divadla V taverně v Brně 1733. Předneseno na mezinárodní konferenci Nové poznatky ke staré hudbě. Filozofická fakulta MU Brno, Akademie staré hudby při Ústavu hudební vědy, květen 2006.

Přednášky pro veřejnost

J. Blecha

– Výrazové prostředky a scénografické principy českého marionetového divadla. Pro divadelní soubor TINEOLA, Praha. MZM Brno, 7. 1. 2006.

– České loutkové divadlo ve sbírce oddělení dějin divadla MZM. Pro frekventanty divadelního kurzu Dětského muzea. MZM Brno, 8. 2. 2006.

– Oddělení dějin divadla MZM, specifikum dokumentace divadla (historie a současnost, koncepce a poslání pracoviště). Pro studenty ÚDIM FFMU Brno. MZM, Brno, 14. 3. 2006.

– Maňásky a mikrlata, nestandardní loutky českých kočovných loutkářů. Pro členy souboru Divadla Líšeň, Brno. MZM Brno, 26. 9. 2006.

– Charakteristické scénografické prvky českého „rodinného loutkového divadla“. Pro div. soubor „Karramoto“, Soběslav. MZM Brno, 23. 11. 2006.

M. Havlíčková

– Divadelní Brno první poloviny 20. let 18. století. Pro Teatrologickou společnost, Praha, leden 2006.

Pedagogická a lektorská činnost

J. Blecha

– Dějiny českého loutkového divadla I. Ústav pro studium divadla a interaktivních médií, FF MU, Brno (zimní semestr).

– Oponentský posudek k výsledkům řešení vědeckovýzkumného projektu Mgr. Sylvie Pracné „Amatérské loutkářské soubory v severní části střední Moravy po roce 1945 do současnosti“.

– Posudky projektů inscenace s pracovním názvem *Kolem světa?* na motivy příběhů Edwarda Leara a tvůrčího semináře *Pod křídly* divadelního sdružení TINEOLA Praha.

– Oponentury grantových projektů FRVŠ: – „Přednášky a dílny zahraničních profesorů“ na KALD DAMU v Praze; „Maska – vlastní či nevlastní sestra loutky?“, „Inovace studijního předmětu Proměny loutky“

J. Blecha, M. Havlíčková

– konzultace a posudky seminárních a diplomových prací studentů divadelní vědy FF MU, DF JAMU, PF MU, VF VUT. Členové komisí státních zkoušek (JAMU).

M. Havlíčková

– Evropské barokní divadlo (dvousemestrální přednáška). Ústav pro studium divadla a interaktivních médií, FF MU, Brno.

– Dějiny českého divadla (dvousemestrální přednáška). DIFA JAMU, Brno.

– Dějiny jevištní výpravy a kostýmů (dvousemestrální přednáška). DIFA JAMU Brno.

Zahraníční služební cesty

– Německo, Drážďany, 2.–3. 5. 2006 (*J. Blecha*)

Museum für Sächsische Volkskunst. Prozkoumání loutkářské sbírky Musea für Sächsische Volkskunst (součást Staatliche Kunstsammlungen Dresden) a ověření hypotetických úvah o českém původu některých profesionálně řezbovaných marionet v této sbírce. Poznání především starších řezb v souborech marionetářských rodin Gierhold a Richter, které vykazují podobnost s českou profesionální produkcí (Sychrovský), nepodařilo se najít prokazatelnou souvislost s českým prostředím a zjistit jejich původ; evidentně se však jedná o práci profesionálního řezbáře, nepříliš typickou v uvažovaném kontextu, stále není vyloučeno, že si německá loutkářská rodina mohla pořídit na jedné ze svých štací loutky české provenience; objev autora některých loutek v drážďanské sbírce českého původu – modeléra a řezbáře Rudolfa Schmotze, který se narodil a studoval v Čechách, ale posléze žil a tvořil v Německu (na zač. 20. stol.); pořízení pracovní fotodokumentace některých zajímavých sbírkových předmětů pro účely MZM, dohoda o další spolupráci při výzkumu působení marionetářských rodin a výměně zkušeností s přípravou a realizací expozic.

– Slovensko, Banská Bystrica, 7.–13. 9. 2006 (*J. Blecha*)

Mezinárodní loutkářský festival „Bábkarská Bystrica“, čestný host festivalu. Shlédnutí a konfrontace nejlepších loutkářských tvorby zemí V4 za poslední dva roky.

– Německo, Mnichov, 24.–27. 10. 2006 (*J. Blecha*)

Müncher Stadtmuseum, Puppentheatermuseum, poznání a studium jedné z nejbohatších evropských loutkářských sbírek – Puppentheatermuseum (oddělení Müncher Stadtmuseum) a prozkoumání autentického materiálu z české provenience, který byl do této sbírky pořízen hlavně ve 40. letech 20. století. V souvislosti s českým loutkovým divadlem bylo zjištěno, že muzeum vlastní velmi početnou kolekci předmětů z české

provenience (hlavně z první poloviny 20. století), převážně loutek, a to více než 300 ks loutek z firemní produkce pro tzv. rodinné loutkové divadlo, od unikátních „alšovek“ až po soustružené loutky TOFA nebo tvorbu Artělu; namátkou byly zjištěny i typy, o jejichž výskytu v českých sbírkách nevíme, dále řezbované marionety z přelomu 19. a 20. století (bez určení) a řezbované marionety z konce 30. let 20. století, vyráběné různými českými řezbáři a dodávané firmou Antonín Münzberg „dožívajícím“ loutkářům nebo spolkovým loutkovým divadlům (pro mnichovské muzeum realizoval tyto akvizice dr. Richard Purschke, rodák z Olomouce – nákupy v Čechách); řada starších věcí pochází z nákupů ve starožitnostech v Německu v 70. letech; pořízení pracovní fotodokumentace některých zajímavých sbírkových předmětů pro účely MZM.

– Španělsko, Tolosa – UNIMA (Charleville Mezieres), 29. 11.–3. 12. 2006 (*J. Blecha*)

Účast na světové radě UNIMA a části mezinárodního loutkářského festivalu. Zasedání rady UNIMA, setkání s Margaretou Niculescu, bývalou prezidentkou UNIMA a současnou předsedkyní komise UNIMA pro publikace, výzkum a vzdělávání, s níž byla diskutována možnost a podmínky vydání publikace Česká loutka ve francouzštině v roce 2007; jednání s generální sekretářem UNIMA a ředitelem festivalu v Tolose Miguelem Arrechem o podmínkách realizace projektu „Window to Czech puppetry“ v rámci mezinárodního loutkářského festivalu v roce 2007, pro nějž připravujeme obsáhlou výstavu o historii i současnosti českého loutkářství, prezentující z velké části sbírku Moravského zemského muzea v Brně.

– Rakousko, Vídeň, Divadelní muzeum, 4. 6. 2006 (*M. Havlíčková*)

Studium a rešerše z odborné literatury a dalších materiálů. Návštěva Divadelního muzea ve Vídni byla realizována v rámci grantového projektu Identifikace německojazyčných městských divadel na Moravě a ve Slezsku. Cílem bylo studium odborné literatury a provedení rešerší z divadelních almanachů brněnského německého Městského divadla. Tyto materiály nejsou v Brně dostupné a jejich nejbližší uložení je právě v Divadelním muzeu ve Vídni.

– Rakousko, Vídeň, Divadelní muzeum, 6. 6. 2006 (*M. Havlíčková*)

Studium a rešerše z odborné literatury a dalších materiálů. Návštěva Divadelního muzea ve Vídni byla realizována v rámci grantového projektu Identifikace německojazyčných městských divadel na Moravě a ve Slezsku. Cílem bylo studium odborné literatury a provedení rešerší z divadelních almanachů brněnského německého Městského divadla. Tyto materiály nejsou v Brně dostupné a jejich nejbližší uložení je právě v Divadelním muzeu ve Vídni.

Publikační činnost

BLECHA J.: Nejstarší hodnověrné zpracování evropských dějin loutkového divadla. Loutkář 1/2006, s. 15. ISSN 1211-4065.

BLECHA J.: Titirijai 2005. Mezinárodní loutkový festival ve španělské Tolose dává nahlédnout svému publiku do oken loutkářství zemí celého světa. Loutkář 5/2006. ISSN 1211-4065.

BLECHA J.: Oddělení dějin divadla Moravského zemského muzea jubilující. Acta Mus. Moraviae, Sci. soc., 2006.

HAVLÍČKOVÁ M: Angelo Mingotti a stavba operního Divadla V taverně v Brně 1733. internetový časopis <http://acta.musicologica.cz> č.2/2006.

HAVLÍČKOVÁ M: Divadlo U stolu jako návrat k tradici. Sborník Sklepení III., Brno 2006.

HAVLÍČKOVÁ M: Profesionální divadlo v Brně ve dvacátých letech 18. století. Sborník Brno v minulosti a dnes, č. 19, Brno 2006, s. 143–164.

HAVLÍČKOVÁ M: K výzkumu německého profesionálního divadla v Brně. Vlastivědný sborník moravský. Brno 2006, s. 301–304.

Různé

- rozličné popularizační programy, jako besedy pro zájmové skupiny, rozhlasové a televizní pořady aj. (*J. Blecha, M. Havlíčková, A. Jochmanová*)
- členství v různých oborových organizacích: *J. Blecha* (UNIMA – exekutiva, SIBMAS, Teatrológická společnost, Sdružení profesionálních loutkářů, člen nákupní komise MLKCH), *M. Havlíčková* (Teatrológická společnost - exekutiva, SIBMAS, Komise pro udělení ceny V. Königsmarka - předseda komise, Akademický senát Divadelní fakulty JAMU, Thalia Germanica), *V. Valentová* (SIBMAS – exekutiva, Teatrológická společnost), *A. Jochmanová* (Teatrológická společnost).

1.6. ODDĚLENÍ DĚJIN HUDBY

Oddělení dějin hudby po dokončení všech rekonstrukcí na Smetanově ulici 14 mohlo rok 2006 zahájit připravené na nápor badatelů i laických zájemců. Zrekonstruovaný Památník Leoše Janáčka, nově vybudovaný moderní depozitář hudebnin a zmodernizovaná studovna byly důležitým předpokladem zdárného fungování našeho oddělení směrem k odborné veřejnosti. Těžkosti však nastaly hned začátkem roku 2006 v souvislosti s omezováním stavu pracovníků v Moravském zemském muzeu a prohloubily se ještě dvakrát během roku. Žádné z fungujících odborných pracovišť nebylo těmito restrikcemi tak zasaženo personálně jako právě oddělení dějin hudby. Ve druhé polovině roku 2006 jsme se dostali takřka na polovinu systemizovaného stavu zaměstnanců. Provoz zařízení, na která se vynaložilo nejvíce prostředků z veřejných rozpočtů, se musel radikálně omezit, aby oddělení mohlo plnit alespoň svou sbírkotvornou a vědeckovýzkumnou funkci. Dotklo se to především provozu studovny a Památníku Leoše Janáčka.

Rozsáhlé prostory, které má k dispozici oddělení dějin hudby v nově zrekonstruovaném zámku v Jevišovicích, jsou účelně využívány jako depozitáře a expozice hudebních nástrojů, depozitáře předmětů v nultém nebo prvním stupni evidence a jako úschovna tzv. depozit (předměty, které jsou oddělením dějin hudby spravovány, avšak jsou ve vlastnictví původních majitelů).

Dům pánů z Kunštátu, v němž bylo koncem roku 2004 slavnostně otevřeno Centrum E. Korngolda a pak specializovaná expozice Janáček a Brno, muselo Moravské zemské muzeum v září roku 2006 opustit z důvodu vysokého nájmu prostor.

Vědeckovýzkumná činnost

Grantové projekty

– Na řešení institucionální záměr MZM MK 00009486202 „Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu“ se podílejí *PhDr. František Malý* a *Mgr. Jiří Zahrádka, Ph.D.*

– *PhDr. František Malý* se zabýval výzkumem památek kantorské figurální hudby 18. a 19. století na Moravě. Objevil a získal do sbírek a nebo jako depozitum další historicky cenné kantorské sbírky hudebnin (Nové Hvězdlice, Moravský Beroun, Třebíč-Jejkov). Věnoval se edičnímu zpracování památek moravské hudby 18. století. Připravil pramenné edice dvou stěžejních moravských zpěvoher 18. století (Josef Schreier: Veritas exulans, Josef Schreier: Aurea Libertas). Do tisku připravil a redigoval též reprezentativní publikaci autorů Pavla Čípa a Rudolfa Klapky „Dudy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku“.

– *Mgr. Jiří Zahrádka, Ph.D.* se věnuje výzkumu díla Leoše Janáčka. Připravuje kritickou edici opery Příhody Lišky Bystroušky pro Universal Edition Wien, Glagolské mše, smíšených sborů a podílí se i na přípravě edice Janáčkovy hudebněteoretického díla a na janáčkovské monografii prof. Johna Tyrrella. Ve spolupráci s Masarykovou univerzitou úspěšně připravil

rozsáhlý grantový projekt na zpracování korespondence Leoše Janáčka, který byl přijat Grantovou agenturou České republiky na léta 2007–2011.

– Grantový projekt 2006-2011 „*Budování databáze rukopisných a tištěných hudebních pramenů*“. Na projektu, jehož hlavním řešitelem je hudební oddělení Národní knihovny v Praze a spoluřešitelem oddělení dějin hudby MZM, se podíleli v roce 2006 *PhDr. František Malý, Mgr. Simona Šindlářová, Mgr. Světlana Přibilová a Mgr. Kamil Bartoň*). Ve spolupráci s mezinárodní centrálou RISM ve Frankfurtu nad Mohanem budujeme incipitový katalog hudebních sbírek, které k nám přišly v roce 2004–2006 jako depozita (Bystré u Poličky, Heraltice u Třebíče, Hodonice u Znojma, Nové Hvězdlice).

Výstavy

Jiří Zahrádka

– Leoš Janáček a augustiniánský klášter na Starém Brně (Mendelianum, Mendlovo nám., květen 2006)

František Malý:

– Wolfgang Amadeus Mozart ve sbírkách Moravského zemského muzea (Besední dům, 15. 9. 2006–31. 12. 2006, k 250. výročí narození – mezinárodní projekt „Mozartovy cesty“)

– Region Wielkopolska – centrum polského dudáctví (Palác šlechticů, Kobližná ul., 14. 9. 2006–18. 12. 2006). Spolupráce s Národním muzeem v Poznani v rámci Dnů Poznaně v Brně.

– Haugwitzové a hudba (zámek Náměšť nad Oslavou, od 16. 9. 2006, dlouhodobá výstava z fondů oddělení dějin hudby MZM, ve spolupráci s Národním památkovým ústavem)

Spolupráce s médii

Spolupráce s Českou televizí na pořadech Notes (*J. Zahrádka*)

Pedagogická a lektorská činnost

– Ústav hudební vědy FF MU Brno a Katedra operní režie JAMU (*J. Zahrádka*)

– Ústav hudební vědy FF MU Brno (*F. Malý*)

Publikační činnost

ZAHRÁDKA J.: Janáček's finance I: to 1903. In Tyrrell, John. Janáček, Years of a Life, Volume 1 (1854–1914). The Lonely Blackbird. Londýn : Faber and Faber, 2006. od s. 517–523, 7 s. ISBN 9780571175383.

ZAHRÁDKA J.: Janáček's finance II: (1904–14). In Tyrrell, John. Janáček, Years of a Life, Volume 1 (1854–1914). The Lonely Blackbird. Londýn : Faber and Faber, 2006. od s. 829–832, 4 s. ISBN 9780571175383.

ZAHRÁDKA J.: Její pastorkyňa aneb jablko sváru. In Leoš Janáček: Její pastorkyňa. Brno : Národní divadlo v Brně, 2006. od s. 32–41, 9 s. divadelní program.

ZAHRÁDKA J.: Ke genezi Janáčkovy nejproslulejší opery. In Leoš Janáček: Její pastorkyňa. Brno : Národní divadlo v Brně, 2006. od s. 4–31, 28 s. divadelní program.

ZAHRÁDKA J.: Matěj Brouček a Max Brod. Několik poznámek ke vztahu Maxe Broda k Janáčkově nejrozsáhlejší hudebnědramatické kompozici. In Macek, Petr. Musicologica brunensia, sborník prací filozofické fakulty Masarykovy univerzity, řada hudebněvědná. Brno : Masarykova univerzita, 2006. od s. 315–323, 9 s. ISBN 80-2103965-5.

ZAHRÁDKA J.: „Měl jsem jít k sv. biřmování, ale že žádné šaty nemám, zase nemůžu jít“ I. Ekonomická situace Leoše Janáčka do roku 1903. Opus musicum Hudební revue, Brno: Opus musicum, o.p.s., 38, 4, od s. 25–28, 4 s. ISSN 00862-8505. 2006.

ZAHRÁDKA J.: Několik slov k problému kritické edice Glagolské mše. In Sýkora, Pavel - Pelíšková, Lucie. Fenomén Janáček včera a dnes. Sborník z mezinárodní hudebně

- vědné konference. Konzervatoř Brno 2004. Praha : Editio Conservatorium Brunense, vol. I, konzervatoř Brno, Togga, 2006. od s. 63-68, 6 s. ISBN 80-87005-00-7.
- ZAHRÁDKA J.: „Pak má opera uživit skladatele!“ II. Ekonomická situace Leoše Janáčka v období 1904–1918. Opus musicum Hudební revue, Brno : Opus musicum, o.p.s., 38, 5, od s. 17–21, 5 s. ISSN 00862-8505. 2006. info
- ZAHRÁDKA J.: Po zarostlém chodníčku. Ke vzniku díla. Předmluva (česky, anglicky, německy). In Leoš Janáček: Po zarostlém chodníčku. Kassel : Editio Bärenreiter, 2006. od s. III-XX, 18 s. Urtext. ISBN M-006-53 266-7.
- ZAHRÁDKA J.: „...tak ať na to mám.“ III. Ekonomická situace Leoše Janáčka v období 1919–1928. Opus musicum Hudební revue, Brno : Opus musicum, o.p.s., 38, 6, od s. 23–28, 6 s. ISSN 00862-8505. 2006. info
- ZAHRÁDKA J. – Přibáňová S.: Dodatek. Janáčkův archiv Moravského zemského muzea. In Ort, Jiří. Pozdní divoch. Láska a život Leoše Janáčka v operách a dopisech. Brno: Mladá fronta, 2006. od s. 244–246, 3 s. ISBN 80-72-32-186-0.

Ediční činnost

- Schreier, Josef: Veritas exulans. Partitura a hlasy. Pramenná edice hudební i textová. K vydání připravil František Malý. Brno, Editio Salve Regina 2006, 34+24 s. ISMN M-706522-07-4
- Schreier, Josef: Aurea Libertas. Partitura a hlasy. Pramenná edice hudební i textová. K vydání připravil František Malý. Brno, Editio Salve Regina 2006, 38+30 s. ISMN M-706522-08-1

Vědy o zemi

1.7. MINERALOGICKO-PETROGRAFICKÉ ODDĚLENÍ

V r. 2006 mineralogicko-petrografické odd. pokračovalo v sbírkotvorné, vědeckovýzkumné a prezentační činnosti bez vážnějších problémů a v souladu se svojí koncepcí. Stejně jako v uplynulých letech byla preferována především problematika sbírkového fondu, kdy se rozvinula především kvalitní fotodokumentace sbírky a přírůstků (zčásti ve spolupráci s odd. informatiky). Vědeckovýzkumná práce se odvíjela především od institucionálního záměru MK 00009486201.

Pozornost byla věnována postupné revizi uložení sbírek v depozitářích (hlavně *V. Hrazdil, P. Dočka*) a prověřování doprovodné dokumentace ke sbírkám, včetně dokumentace starších inventářů (*J. Cempírek*, ve spolupráci s odd. informatiky). Pokračovala evidence nejen nových přírůstků, ale zejména zpracovávání a evidence vysoce kvalitních vzorků z nejstaršího fondu oddělení (B - minerály z Čech a ze zahraničí). Tato práce znamená vedle revize určení vzorků také časově velmi náročné dohledávání originálních lokalit. Pokračovalo se v evidenci srovnávacího studijního materiálu ve sbírkách. Uskutečnilo se fotografování sbírek pro projekt odd. informatiky „Vizualizace sbírek“ (*J. Cempírek*). Bylo (v r. 2006 z časových a personálních důvodů v menší míře) pokračováno v ukládání duplicit na Moravci včetně výběru a soupisu těchto vzorků. Dále proběhla revize sbírkového fondu v množství určeném zákonem a konzervace ohroženého materiálu (*P. Dočka*) a pokračuje též katalogizace knihovny v programu KP Win (*M. Zelinková*).

Vědeckovýzkumná činnost byla zaměřena na studium významnějších mineralogických lokalit a zejména minerogenetických procesů na Moravě v rámci institucionálního grantu MK 00009486201.

V rámci prezentace našich poznatků širší veřejnosti pokračují přednášky a populárně vědecké publikace. Pracovníky oddělení bylo připraveno i jedno samostatné číslo populárního časopisu *Minerál* (6/2006) věnované Třebíčsku. I po změně pracovníka (lektora) se daří udržovat spolupráci mineralogicko-petrografického oddělení s veřejností, zejména se školami na vysoké úrovni.

Do výstavního programu MZM miner.-petr. odd. přispělo velmi úspěšnou výstavou „Nekonečný příběh mramoru“, uspořádanou v Mramorových sálech v MZM. Výstavu „Minerály evropských zemí“ zapůjčilo do muzeí v Novém Jičíně, Ostravě a ve Znojmě. Podařilo se nakoupit kvalitní vzorky z moravských nalezišť včetně několika broušených drahých kamenů.

Bylo dokončeno zasíťování celého oddělení (odd. informatiky, *P. Nezval*), na internet jsou připojeny 4 počítače. Na počátku roku byl snížen počet pracovníků oddělení (*M. Novák, J. Bobek*, oba s minimálními úvazky). V rámci úspor finančních prostředků MZM dále v červnu odešla i dr. *A. Pfeiferová*. Koncem září skončil pracovní poměr *Mgr. H. Doležalové* a na její místo a úvazek jako lektorka nastoupila *Mgr. E. Kocourková*.

Vědeckovýzkumná činnost

Ústavní úkoly

Práce v rámci oddělení na stálém úkolu MZM „*Topografická mineralogie Moravy a Slezska*“ navazovaly na dlouhodobou tradici sledování mineralogických poměrů Moravy a Slezska. V r. 2006 byly navštíveny výskyty minerálů převážně na Českomoravské vrchovině (asi 25 lokalit) (*S. Houzar, V. Hrazdil, J. Cempírek, A. Pfeiferová*).

Grantové projekty

Institucionální projekt MK ČR (MK00009486201) „*Vytváření pramenné báze a studium přírodních procesů probíhajících v širší oblasti styků karpatské, hercynské a panonské*“

oblastí“ započal v roce 2005. V tomto roce se uskutečnily převážně terénní a analytické práce.

Byla studována problematika geneze minerálních asociací mramorů a vápenato-silikátových hornin na západní Moravě, v menší míře i distribuce pádových polí vltavínů na Moravě a některé rudní parageneze. Byl dokončen a publikován výzkum geneze minerálních asociací oblasti nedvědických mramorů. Detailně byl prostudován a publikován (v tisku) světově ojedinělý výskyt křehké slídy clintonitu z mramorů západní Moravy. Pozornost byla věnována zejména Be-minerálům ze světoznámé Rožné, mineralogii abysálních pegmatitů a v menší míře i NYF pegmatitům třebíčského masivu. V rámci montanisticko-geologické problematiky byl studován výskyt a těžba zlata ve svojkovicko-opatovském revíru na západní Moravě a dalším montanistické lokality. První výsledky byly již prezentovány na mezinárodní konferenci v Jihlavě, další jsou připravovány do tisku na r. 2007 (S. Houzar, V. Hrazdil, J. Cempírek).

Mineralogicko-petrografické oddělení dále odborně spolupracovalo s některými muzei a vědeckými institucemi (zejména Ústav geologických věd Masarykovy univerzity v Brně, dále Česká geologická služba v Brně a v Praze, GÚDŠ v Bratislavě a Univerzita Komenského v Bratislavě, Národní muzeum v Praze, Akademie věd České republiky v Praze, Muzeum Vysočiny v Jihlavě, Jihomoravské muzeum ve Znojmě a Muzeum Vysočiny v Třebíči). Byla započata spolupráce s Těžební unií (se sídlem v Brně), od níž lze očekávat snadnější kontakt na těžební organizace – možné sponzory výstavních i jiných aktivit našeho oddělení. Prvním výsledkem byla významná podpora výstavy o mramoru v MZM ze strany firmy Českomoravský cement (HeidelbergCement Group).

Oddělení průběžně určovalo petrografickými a mineralogickými metodami kamennou pravěkou industrii a keramický materiál různým zájemcům a poskytovalo informace o možné provenienci těchto materiálů (spolupráce se studenty Filosofické fakulty MU v Brně; S. Houzar, V. Hrazdil)

Výstavy

– „MINERÁLY RUDNÍCH LOŽISEK NA MORAVĚ A VE SLEZSKU“ – Konference Těžební unie, Brno, 12.–13. 6. 2006. Krátkodobá menší výstávka zaměřená mj. na propagaci miner. petr. odd. MZM.

– „NEKONEČNÝ PŘÍBĚH MRAMORU“ - Mramorové sály MZM, od 3. 10. 2006 do 15. 1. 2007. Výstava byla zaměřena na formy, vznik a koloběh uhličitanu vápenatého v přírodě. Návštěvníkům prezentovala nejen krásné nerosty a horniny, nýbrž i obecně málo známé informace o vztahu živé a neživé přírody s ohledem na stabilitu atmosféry naší planety.

Zápůjčky výstav

- Minerály evropských zemí – únor-duben 2006, Muzeum Nový Jičín
- Minerály evropských zemí – květen-červen 2006, Městské muzeum Ostrava
- Minerály evropských zemí – září-listopad. 2006, Jihomoravské muzeum Znojmo

Muzejní noc 19. 5./20. 5. 2006

– prezentace expozice Svět nerostů a luminiscence minerálů v UV-zářeni (Cempírek J., Doležalová H., Hrazdil V., Pfeiferová A.)

Přednášky pro veřejnost

- Zlato jihozápadní Moravy – Muzeum Vysočiny Jihlava, 17. 1. 2006 (Houzar S.)
- Mineralogicky zajímavé lokality rud na západní Moravě – Miner. klub Česká Třebová, 22. 3. 2006 (Hrazdil V., Houzar S.)
- Mramor v geologii a historii Moravy – Muzeum Vysočiny Třebíč, 11. 4. 2006 (Houzar S.)

- Pegmatity světa – VŠB Ostrava, 10. 10. 2006 (*Cempírek J.*)
- Vltavíny a tektity, jejich vznik a naleziště – VŠB Ostrava, 11. 11. 2006 (*Houzar S.*)
- Nekonečný příběh mramoru – MZM Brno 20. 12. 2006 (pro Přírodovědný klub) (*Houzar S.*)
- Minerály a historie některých stříbrorudných ložisek na Jihlavsku – Třebíč, 29. 12. 2006 (*Houzar S.*)

Exkurze

- Za pegmatity Českomoravské vrchoviny – pro programové odd. MZM, 29. 4. 2005 (*Cempírek J., Doležalová H., Hrazdil V.*)
- Za nerosty širšího okolí Brna (Rudice a Bory) – exkurze pro oddíl skautů Brno-Lesná, 10.–11. 8 (*V. Hrazdil*)
- Mohelenské hadce – pro Dětské muzeum, srpen 2006 (*Houzar S.*)
- Mramory-Nedvědice – pro Studentskou vědeckou konferenci MU Brno, 20. 10. 2006 (*J. Cempírek, S. Houzar*)

Prezentace v médiích

- 12. 5. 2006 – pořad Dobré ráno (ČT 1) pořad o minerálech, zejména o raritních kamenech.
- 10. 2006 – Rádio Petrov – rozhovor o naší výstavě „Nekonečný příběh mramoru“ a o minerálech.
- 6. 11. 2006 – Rádio Sever, Ústí nad Labem – rozhovor o naší výstavě „Nekonečný příběh mramoru“.

Pedagogická a lektorská činnost

Mineralogicko-petrografické odd. nejširší veřejnosti zajišťuje určování přinesených nerostů a hornin, dává tipy na návštěvu různých lokalit v ČR a v zahraničí, pomáhá s výběrem literatury studentům vysokých škol apod.) – minimálně 250 návštěv v r. 2006. Oddělení také pravidelně spolupracuje s významnými sběrateli minerálů v místech jejich působení (s ohledem na stav lokalit a získávání informací o nových nálezech).

RNDr. S. Houzar, Ph.D. působí jako člen komisí pro bakalářské a závěrečné zkoušky geologických oborů na Masarykově univerzitě v Brně, jako oponent některých diplomových prací a projektů GAČR. Spolu s ostatními pracovníky oddělení poskytuje často odborné konzultace při ročníkových, seminárních, diplomových a doktorských pracích studentům MU.

Odborní pracovníci oddělení poskytují výklady školám různých stupňů ve stálé expozici Svět nerostů (loni 43 výkladů lektora, což reprezentuje cca 860 dětí; *H. Doležalová, E. Kocourková*), příp. na doprovodných výstavách v MZM, a minimálně 1x ročně pořádají ve spolupráci s Programovým odd. MZM exkurzi s geologicko-mineralogickou tematikou.

Oddělení spolupracuje jako odborný garant s organizátory mezinárodních burz minerálů v Tišnově (2x ročně). Existuje pravidelná dlouhodobá spolupráce s mineralogickým kroužkem DDM Brno-Řečkovice (určování minerálů, informace o lokalitách apod.). Tradiční „Mikulášská beseda o minerálech“ se konala 4. 12. 2006.

V rámci služeb veřejnosti jsme poskytli větší pomoc osobám i institucím také v následujících případech, např.: příprava publikace o minerálech pro mládež (ediční odd. MZM) a pomoc při fotodokumentaci pro zhotovení mineralogických skript VŠB Ostrava (*J. Jirásek*), informace pro budovanou naučnou stezku ve Velkých Opatovicích, utvoření sbírky hlavních minerálů pro Gymnázium Vyškov, radiometrická kontrola minerálů v muzeu ve Zlíně, prohlídka sbírky v Muzeu Bystřicka (pro chystanou expozici) a při přípravě výročí 200letého pádu meteoritů u Stonařova u Jihlavy (p. Peltan ze Stonařova, Muzeum Vysočiny v Jihlavě)

Dlouhodobě spolupracujeme s mineralogickým klubem v České Třebové (určování minerálů, informace o lokalitách).

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

Přednášky odborné

CEMPÍREK J. – NOVÁK M.: Beryllphosphate assemblages from the Rožná pegmatite, Czech Republic. – Miskolc, Maďarsko.

NOVÁK M. – CEMPÍREK J.: Chemical composition of tourmaline; a significance of crystal-structural constraints. – Miskolc, Maďarsko.

HOUZAR S – HRAZDIL V.: Pokusy o těžbu drahých kovů na moravské straně Českomoravské vrchoviny v 18. stol. – Jihlava

Postery

Vanadium-rich tourmaline from graphitic rocks at Bítovánky, Czech Republic; compositional variation, crystal structure. (*J. Cempírek, S. Houzar*). – Vyšná Boca, Slovensko.

Fluorine-rich clintonite in chondrodite marbles from the Moldanubian Zone, Czech Republic. (*S. Houzar*). – Vyšná Boca, Slovensko.

Zahraniční služební cesty

- Maďarsko, Miskolc, 8.– 10. března 2006, účast na vědecké konferenci (*J. Cempírek*)
- Slovensko, Bratislava, GÚDŠ, 3. července 2006 analyzování na elektronové mikrosondě (*V. Hrazdil*)
- Slovensko, Bratislava, GÚDŠ, 4. července 2006 analyzování na elektronové mikrosondě (*S. Houzar*)
- Slovensko, Vyšná Boca, 11.–14. září 2006 účast na vědecké konferenci (*J. Cempírek, H. Doležalová, S. Houzar*)

Publikační činnost

Vědecké publikace

CEMPÍREK J. - Novák M.: Beryllphosphate assemblages from the Rožná pegmatite, Czech Republic.– In: 3rd Mineral Sciences in the Carpathians Conference. University of Miskolc, 2006, March 9.–10. Miskolc, Hungary, 2006.

CEMPÍREK J. – Novák M.: Hydroxylherderit a sdružené berylofosfáty z pegmatitu Rožná-Borovina. – Acta Musei Moraviae, Sci. geol., 91, 1, 2006, 79–88.

CEMPÍREK J. – Novák M.: Mineralogy of dumortierite-bearing abyssal pegmatites at Starkoč and Běstvína, Kutná Hora Crystalline Complex. – Journ. Czech Geol. Soc., 51, 2006, 3–4, 73–85.

CEMPÍREK J. – Novák M. – Ertl A. – Hughes J. M. – Rossman G. R. – Dyar M. D.: Fe-bearing olenite with tetrahedrally coordinated Al from an abyssal pegmatite at Kutná Hora, Czech Republic: structure, crystal chemistry, optical and XANES spectra. – Canadian Mineralogist, 44, 1, 2006, 23–30.

CEMPÍREK J. – HOUZAR S. – Novák M. – Selway J. B. – Šrein V.: Vanadium-rich tourmaline from graphitic rocks at Bítovánky, Czech Republic; compositional variation, crystal structure. – Mineralogia Polonica, Special papers, 28, 2006, 39–41.

DOLEŽALOVÁ H. – HOUZAR S. – Losos Z. – Škoda R.: Kinoshitalite with high magnesium content in sulphide-rich marbles from Rožná uranium deposit, Western Moravia, Czech Republic. – N. Jb. Miner. Abh., 182, 2, 2006, 165–171.

Filip J. – HOUZAR S. – Ottolini L.: Vesuvian bohatý titanem ze skarnoidů z Nedvědice na západní Moravě. – Bull. mineral.-petrolog. Odd. Nár. Muz. (Praha), 13, 2006, 125–129.

- HOUZAR S. – DOLEŽALOVÁ H. – Novák M. – HRAZDIL V. – Pfeiferová A.: Přehled mineralogie, petrografie a geologie nedvědicových mramorů, svratecké krystalinikum. – Acta Mus. Moraviae, Sci. geol., 91, 2006, 3–77.
- HOUZAR S. – HRAZDIL V.: Pokusy o těžbu drahých kovů na moravské straně Českomoravské vrchoviny v letech 1700–1900. – Sbor. přednášek z konf. „Mezi Jihlavou a Vídní“, 2006, 27–30.
- HOUZAR S. – Novák M.: Fluorine-rich clintonite in chondrodite marbles from the Moldanubian Zone, Czech Republic. – Mineralogia Polonica, Special papers, 28, 2006, 92–94.
- HOUZAR S. – Novák M.: Výskyt mramorů nedvědicového typu na Klucanině u Tišnova. - Geol. výzk. Mor. Slez. v r. 2005, 13, 2006, 95–97.
- HRAZDIL V. – Vokáč M. – HOUZAR S. – DOČKAL P.: Vltavínonosné sedimenty v okolí Lukova u Moravských Budějovic, západní Morava. – Acta Mus. Moraviae, Sci. geol., 91, 2006, 207–217
- Novák M. – CEMPÍREK J.: Chemical composition of tourmaline; a significance of crystal-structural constraints. – In: 3rd Mineral Sciences in the Carpathians Conference. University of Miskolc, 2006, March 9–10. Miskolc, Hungary, 2006.
- Škoda R. – Novák M. – HOUZAR S.: Granitické NYF pegmatity třebíčského plutonu. – Acta Mus. Moraviae, Sci. geol., 91, 2006, 129–176.
- Vokáč M. - HOUZAR S.: Broušená kamenná industrie z křemen-sillimanitových agregátů na jihozápadní Moravě. – Sborník: Ve službách archeologie VII. Sborník věnovaný 85. narozeninám doc. PhDr. Karla Valocha, CSc., Brno, 2006, 29–33, 148–155.

Populárně-vědecké publikace a exkurzní průvodce

- HOUZAR S.: Číčovský „spodumen“ – nekonečný příběh omylu. – Minerál, 14, 4, 2006, 271–273.
- HOUZAR S.: Scheelit ze skarnů u Slavic a Hostákova na Třebíčsku. – Minerál, 14, 6, 2006, 457–458.
- HOUZAR S.: Třebíčští sběratelé a jejich minerály. – Minerál, 14, 6, 2006, 420–423.
- HOUZAR S.: Výskyt mramorů, skarnů a pestrých reziduí s opály v Třebíči-Borovině. - Minerál, 14, 6, 2006, 438–443.
- HOUZAR S. – Peštál F.: Naleziště chondroditu v mramorech v Sokolí u Třebíče. – Minerál, 14, 6, 2006, 447–451
- HOUZAR S. – Pfeiferová A.: RNDr. Tomáš Kruťa, CSc – významná osobnost Moravského zemského muzea. – Moravské zemské muzeum, Brno, 2006, 5 p.
- HRAZDIL V.: Krystalované křemeny a krystalové otisky u Hostákova. – Minerál, 14, 6, 2006, 434–438
- Vít J. – CEMPÍREK J.: Skrytá krása černého turmalínu. – Minerál, 14, 3, 2006, 212–213.

Ediční činnost

S. Houzar

– editor Časopisu Moravského muzea, vědy geologické ISSN 1211-8796

– člen redakční rady populárně-vědeckého časopisu „Minerál“ ISSN 1213-0710

1.8. GEOLOGICKO-PALEONTOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Oddělení se v roce 2006 významně podílelo na výstavní činnosti. Byla realizována výstava „Zkameněliny Evropy“ v Dietrichsteinském paláci MZM (*garant RNDr. Zdeněk Minařík*). Výstava „Tajemný jednorozec“ (*garant RNDr. Růžena Gregorová*) byla otevřena v Muzeu Spiše na Slovensku. Vedle toho oddělení poskytlo své sbírkové předměty pro výstavy v jiných muzeích (Břeclav a Zlín). Bohatý fond fosilních stop byl využit jako ukázky typů v rámci Mezinárodní konference „Workshop on Ichnotaxonomy“ – v srpnu 2006“.

Oddělení bylo spolupořadatelem mezinárodní 7. Česko-slovensko-polské paleontologické konference, která se konala na půdě MZM.

Práce se sbírkovým fondem je ztížena odloučením depozitáře oddělení na Moravci a vyvstává nutnost situaci řešit. Vedle toho jsou ztíženy podmínky přístupu k materiálu pro badatele. Probíhala rozsáhlá revize sbírkového fondu a její propojení se systémem Demus.

Díky programu ISO bylo digitalizováno přes 7000 evidenčních záznamů do Demus. Pracovníci připravují podklady pro tvorbu katalogů jednotlivých sbírkových fondů.

Vědeckovýzkumná činnost

Vědeckovýzkumná činnost probíhá v rámci institucionálního grantu MK: Vytváření pramenné databáze a studium přírodních procesů probíhající v širší oblasti styků karpatské, hercynské a panonské oblasti.

R. Gregorová se zaměřuje na vývoj fosilních společenstev rybí fauny terciéru Západních a Východních Karpat a její korelace s geneticky příbuznými oblastmi Evropy (Francie, Německo, Švýcarsko, Rakousko). Na základě studia fosilní rybí fauny z těchto oblastí zároveň řeší paleogeografické, biostratigrafické a paleoekologické zhodnocení společenstev a sledování jejich změn. V rámci IG se letošním roce zabývala studiem rybí fauny egerské lokality Pucking, která je uložena na Geologicko-paleontologickém oddělení Přírodovědného muzea ve Vídni. Studium probíhá za účelem korelace s materiálem z moravských lokalit Vážany nad Litavou, Krumvíř a Hustopeče a umožní pochopení a upřesnění paleoekologie a paleogeografie egeru v oblasti Paratethys. Na lokalitě Pucking byli nově zjištěni zástupci hlubokovodní mořské fauny, jež dokazují ještě rozsáhlý a otevřený sedimentační bazén v egeru.

V rámci programu EU Synthesys v Museum National de l'histoire Naturelle zpracovávala materiál rybí fauny z iránské lokality Elam, jež geneticky souvisí s faunou Západních Karpat. Byly revidovány a determinovány taxony, které se vyskytují v obou oblastech. Korelace umožní upřesnění paleogeografie, stratigrafie a paleoekologie těchto oblastí, které v oligocénu vytvářely jeden sedimentační bazén.

Byl započat výzkum rybí fauny slovenského paleogénu centrálních Karpat z lokality Ružomberok a Spišská Nová Ves, který probíhá ve spolupráci s Muzeem Spiše ve Spišské Nové Vsi. Tento výzkum je významný především tím, že umožní pochopení vztahů mezi vývojem vněkarpatského a vnitrokarpatického paleogénu.

V rámci finanční podpory MK na kulturní aktivity pokračovala dokumentace zkamenělin ve sbírkách evropských muzeích, zámcích, kabinetech kuriozit a univerzitách, které jako hmotné kulturní dědictví představují artefakty evropského myšlení od antiky po současnost. Jako další výstup tohoto několikaletého projektu byla vydána kniha Příběhy zkamenělin (viz publikační činnost)

Výstavy

– Stále probíhající výstava oddělení genetiky v roce 2004: „KÓD PRO ROZMANITOST ŽIVOTŮ“ (spolupráce našeho oddělení v části prezentace zkamenělin jako dokladů o vývoji života na Zemi).

– TAJEMNÝ JEDNOROŽEC – zkameněliny v legendách a mýtech: 16. 12. 05–12. 03. 06, muzeum J. A. Komenského, Uherský Brod

- TAJEMNÝ JEDNOROŽEC – zkameněliny v legendách a mýtech: 16. 12. 05–20. 8. 06, Muzeum Spiše, Spišská Nová Ves
- ZKAMENĚLINY EVROPY od 15. 2. 2006, Dietrichsteinský palác, MZM Brno

Pedagogická a lektorská činnost

- V průběhu roku byly poskytovány odborné konzultace pro studentské středoškolské i vysokoškolské práce (S. Hrdličková, R. Gregorová, Z. Minařík)
- Výklady ve stálé expozici průběžně po celý rok (S. Hrdličková)
- V rámci akce „Muzejní noc“ byl připraven program pro veřejnost (S. Hrdličková)
- Speciální programy pro školy: „Nezrozený život“, „Kámen“ (S. Hrdličková) průběžně po celý rok).
- R. Gregorová spolupracovala na geologické a paleontologické části filmu režiséra Ivana Stříteského: Chřiby

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

R. Gregorová

- 4th Annual Meeting of the European Association of Vertebrate Palaeontologists. 11. 7. 2006. Budapešť: prezentace přednášky History of Paleontology
- 28. 9. 2006 – přednáška: The teleostean fishes from the Oligocene of the Carpathian Mountains, and their relationships with the Euro-Asiatic faunas. Séminaire de l'UMR „Paléobiodiversité et Paléoenvironnements“ et Département „Histoire de la Terre“ Museum National de l'Historire Naturel Paris
- 7. Česko-slovensko-polský paleontologický seminář. Brno. 20. 10. 2006 Nový objev mořského ptáka (Aves: Procellariiformes) v menilitových vrstvách (oligocén) na lokalitě Litenčice

Publikace

- Bubík M. – GREGOROVÁ R. – Švábenická L.: Mikropaleontologie a rybí fauna podrohovcových vrstev u Litenčic. – Geol. výzk. Mor. Slez. v roce 2005, 2006, 30–31. Brno.
- GREGOROVÁ R.: A new discovery of a seabird (Aves: Procellariiformes) in the Oligocene of the „Menilitic Formation“ in Moravia (Czech Republic). Hantkeniana, 2006, p. 90.
- GREGOROVÁ R.: Příběhy zkamenělin. Monografie, 2006, 128 s. francouzské a anglické resumé, ISBN 80-7028-300-9

Zahraniční služební cesty

Růžena Gregorová

Holandsko: 26.–29. 2. 2006

Místo: Teylers museum, Haarlem

Účel: vrácení exponátů z výstavy MZM Tajemný jednorozec a zahájení výstavy Dinosauři a draci v Teylers muzeu v Haarlemu, na které MZM prezentovalo stejnojmenný film autorů Petra Barana a Růženy Gregorové.

Slovensko: 3. 4.–5. 4. 06

Místo: Muzeum Spiša Spišská Nová Ves

Účel: instalace a slavnostní otevření výstavy Moravského zemského muzea Tajemný Jednorozec – Zkameněliny v legendách a mýtech

Rakousko: 15. 3. 06

Místo: Vídeňská Universita, Přírodovědné muzeum

Účel: konzultace a determinace fosilního nálezu mořské sirény z lokality Bulhary Prof. Perselverem, získání podkladů pro knihu Příběhy zkamenělin

Rakousko: 10. 4.–14. 4. 2006.

Místo: Přírodovědné muzeum, Vídeň

Účel: studium kolekce ryb oligo- miocénního stáří z rakouských lokalit Ebelsberg a Pucking.

Maďarsko: 10.–16. 7. 2006

Místo: Hungarian Natural History Museum, Eotvos Lorand University

Účel: 4th Annual meeting of the Association of Vertebrate Paleontologists

Francie: 26. 5.–8. 6. 2006

Místo: UNESCO Paris, Museum Avallon, Universita Claudie Bernard, Lyon.

Účel: Výroční zasedání Poradního výboru ICOM 2006 v Paříži

Dokumentace fosilií v Musee d'Avallonnais (pro knihu „Příběhy zkamenělin“ – historie chápání zkamenělin v evropském prostředí)

Konzultace unikátního ptačího paleontologického nálezu z Moravy na Universitě Claude Bernard v Lyonu

Francie: 7.–30. 9. 2006

Místo: Muséum Nationale d'Histoire Naturelle, Paris

Účel: studium kolekce fosilních ryb z iránské lokality Elam (detailní morfologická a meristická měření u druhů *Scopeloides glarisianus*, *Praewoodsia mesogaeae*, *Maurolicus morgani*, které jsou zástupci hlubokovodních ryb se světelnými orgány a mají význam pro určení paleoekologie prostředí). Cesta byla uskutečněna v rámci programu Evropské unie

Synthesys.

1.9. ÚSTAV ANTHROPOS A PAVILON ANTHROPOS MZM

Hlavním úkolem ústavu Anthropos v první polovině uplynulého roku byla příprava a realizace nových expozic v pisáreckém pavilonu.

Vzhledem k možnosti čerpání finančních prostředků z rezervního fondu MK ČR určených na realizaci nových expozic v Pavilonu Anthropos byly hned od počátku zahájeny intenzivní práce na jejich vybudování. Vzhledem k plánovanému otevření expozic v červnu 2006 se všechny zúčastněné subjekty ocitly ve značném časovém tlaku, který se po plánovaném otevření pavilonu 29. června 2006 projevil v některých instalačních nedostatcích a chybách, které byly postupně doplňovány a odstraňovány do konce roku 2006. Do konce roku bylo dokončeno a zpřístupněno 6 stálých expozic: „Morava lovců a sběračů“ (autor *M. Oliva*), „Nejstarší umění Evropy“ (*M. Oliva*), „Příběh lidského rodu“ (*Z. Šmahel, M. Dočkalová*), „Genetika ve vývoji člověka“ (*J. Sekerák, A. Matalová*), „Paleolitické technologie“ (*P. Neruda, Z. Nerudová*), „Po stopách pleistocenních savců“ (*G. Dreslerová*). Dvě části zůstaly nedokončeny – jedná se o stálou expozici „Bratřenci nebo bratři? – Etologie primátů“ (*V. Vančata, M. Vančatová*) a panel s vitrínou ve vstupní hale „Dějiny výzkumu a pavilonu Anthropos“ (*M. Oliva, P. Kostrhun*). Jejich dokončení je připraveno na prvním čtvrtletí roku 2007. Na počátek roku 2007 je také připraveno zprovoznění audioprůvodců s německou a anglickou verzí průvodce stálou expozicí a zdokonalení informačního systému uvnitř budovy.

Rekonstrukce Pavilonu Anthropos přinesla několik velmi pozitivních změn. Oproti minulosti technické vybavení pavilonu umožňuje celoroční provoz. Byly zvětšeny výstavní kapacity pavilonu o jeden nový výstavní sál (250 m²) a do provozu byl uveden moderně vybavený přednáškový sál pro 100 posluchačů. Zlepšení servisu pro návštěvníky přineslo otevření kavárny, šatny a prodejny suvenýrů. Modernizované expozice přinesly mimo aktualizaci odborných informací především zpřístupnění a zatraktivnění tématu návštěvníkům díky řadě trojrozměrných rekonstrukcí, dioramat a využitím audiovizuální techniky.

Program pavilonu zahájený po otevření (výstavy, přednášky, prezentace projektů aj.) navázal na tradici úspěšných výstav v předchozím období a rozvíjí témata z oblasti archeologie, kulturní antropologie, etnologie a historie.

O popularitě a přínosu pavilonu Anthropos pro MZM i veřejnost svědčí údaje o návštěvnosti a tržbách:

Celkem (za období 30. 30. 12. 2006)	44 159 osob.
Celková tržba (vstupné + publ., suvenýry)	1 221 796 Kč.
Výklady v pavilonu Anthropos (lektorská činnost):	348 výkladů.

V roce 2006 byla čerpána přidělená neinvestiční dotace MK ČR, podporující Kulturní aktivity v oblasti ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií. Dotace ve výši 300 000 Kč byla použita na přípravné fáze (příprava scénářů, výroba exponátů) mezinárodního výstavního projektu Pavilonu Anthropos „Lidé Sahary“ (rozhodnutí č. 4892/2006-OMG; *Petr Kostrhun*).

Dvěma vysoce kladnými posudky byl obhájěn výstup grantu MK ČR Sídliště lovců mamutů u Milovic – příprava publikace, zpracováváný v letech 2005–2005 (*M. Oliva*). Jako vynikající byl hodnocen grantový projekt kompendia českého paleolitu (GAČR), řešený v letech 2003–2005 v MZM a ve dvou ústavech AV ČR pod vedením K. Valocha. Na úseku antropologie: řešitelka *M. Dočkalová*, spolupracovnice *M. Hrnčířová, I. Jarošová* byl zahájen grantový projekt (GAČR) 2006–2008 „Antropologická a bioarcheologická analýza neolitických sídlišť na Moravě. *M. Oliva* zahájil práce na přípravě monografie o výzkumech pravěkého dolování rohovce v Krumlovském lese (grant GAČR). Od zmíněné agentury byl

nově získán grant „Neandertálci a úprava kostí – interdisciplinární analýza a kulturní důsledky“ (řešitel: P. Neruda, spolupracovníci: M. Galetová, G. Dreslerová). MK ČR schválilo přidělení grantových prostředků na digitalizaci a prezentaci fotoarchívu prof. Karla Absolona (řešitel P. Kostrhun, spoluřešitel M. Oliva) a „Bifaciální nástroje jako podklad pro kulturní determinaci“ (řešitel Z. Nerudová, spoluřešitel P. Neruda). Čtyři z našich kurátorů jsou zapojeni do institucionálního záměru MZM a dva z našich odborníků přednášeli základní (povinné) kurzy na vysokých školách. V interním doktorandském studiu na PŘF MU pokračovaly dvě preparátorky z úseku antropologie, kurátorka úseku osteologie (univ. Tübingen) a kurátor pavilonu Anthropos na FF MU Brno. Na všech úsecích pokračovaly terénní výzkumy: pracoviště paleolitu se věnovalo grantovému projektu v Krumlovském lese, antropologie spoluprací s Ústavem archeologie a muzeologie MU a s ústavem archeol. pam. péče při vyzvedávání lidských pozůstatků, úsek kvartérní paleontologie vypomáhal prof. R. Musilovi při výzkumu Javoříčských jeskyní. Značnou část pracovní kapacity úseku antropologie zabírá redigování mezinárodního časopisu Anthropologie, vycházejícího v angličtině (ved. redaktor M. Dočkalová). M. Oliva je editorem Acta Musei Moraviae – řady spol. věd a členem několika redakčních rad.

Rozsáhlé výzkumy a hlavně předávání antropologického materiálu klade značné nároky na deponiční prostory. Navíc pokračovalo vyklízení půdních deponičářů nad d'Elvertovým křídlem, kam zatéká. Antropologické sbírky se tak hromadí v našem objektu v Rebešovicích a vinou nedostatku mobiliáře je prozatím nelze řádně uložit.

Knihovna ústavu Anthropos shromažďuje a eviduje specializovanou literaturu zaměřenou na archeologii paleolitu a mezolitu, etnologii, kulturní a fyzickou antropologii, osteologii, geologii pleistocénu a příbuzných oborů, a to jak monografie, tak časopisy, periodické řady a separáty. Nové přírůstky jsou již zpracovávány v knihovnické databázi KPWin, stávající fond se průběžně převádí do této databáze. Za rok 2006 bylo získáno do knihovny 1 138 přírůstků, k 31. 12. knihovna evidovala celkem 22 802 knihovních jednotek. Přírůstky jsou získávány především výměnou se zahraničními institucemi – univerzitami a muzei z celého světa. V roce 2006 jsme uskutečnili výměnu se 92 institucemi (89 zahraničními, 3 domácími). Knihovna poskytuje odborné služby jak pracovníkům muzea, tak i mimomuzejním vědeckým pracovníkům a knihovnám, studentům i ostatní veřejnosti. Počet protokolovaných zápůjček za rok 2006 činil 609, prezenční zápůjčky nejsou protokolovány. Registrovaných uživatelů bylo celkem 192. V r. 2006 byla opět provedena revize části fondu knihovny Anthropos, tentokrát byla revidována řada separátů (2 300 ks).

Vědeckovýzkumná činnost

Ústavní úkoly

Antropologie pravěkých populací

– intenzivní realizace evidence antropologického materiálu v muzejním muzeologickém programu Demus (M. Hrnčířová, Y. Kovaříková).

– sestavení a vytvoření antropologicko-anatomického katalogu neolitického materiálu z Moravy (M. Dočkalová, I. Jarošová, Y. Kovaříková, M. Hrnčířová)

– aplikace nové dentální paleonutriční metodiky u antropologického materiálu (I. Jarošová)

– obhajoba Ph.D.– disertace „Paleonutriční studie z odontologických aspektů u staroslovanského obyvatelstva z Dolních Věstonic (I. Jarošová)

– obhajoba Ph.D. – disertace „Analýza výskytu epigenetických znaků na kosterních pozůstatcích staroslovanských populacích z Dolních Věstonic“ (M. Hrnčířová)

Archeologie

– za naší spolupráce byla dokončena archeologická verze muzeologického programu Demus. (P. Neruda, Z. Nerudová, M. Oliva)

– do tisku na FF MU odevzdána monografie Gravettien na Moravě (aktualizovaná verze Ph.D – disertace, M. Oliva)

- záchranný archeologický výzkum lokality Loštice–Kozí vrch (*P. Neruda, Z. Nerudová*)
- drobné terénní sondáže v oblasti Dolních Kounic a Jezeřan-Maršovic (*P. Neruda, Z. Nerudová*)
- v rámci zpracování archeologického materiálu z lokality Moravský Krumlov IV jsme prováděli zpětné skládání kamenných štípaných artefaktů ze středopaleolitických vrstev 1–4 (*P. Neruda, Z. Nerudová*)
- do připravované monografie o gravettienu na Moravě jsme provedli remontáže gravettienské industrie z lokality Milovice (*P. Neruda, Z. Nerudová*)
- zpracování první části kamenné štípané industrie z Hlubokých Mašůvek v rámci grantového záměru M. Dočkalové a Z. Čižmáře; (*Z. Nerudová*)

Archeozoologie a přírodní prostředí pleistocénu

- v průběhu roku 2006 probíhala evidence osteologického souboru z výzkumu prof. RNDr. Rudolfa Musila, DrSc. (PřF MU) z jeskyně Za hájovnou z let 2002 a 2004
- následně byla vytvořena sbírka osteologických nálezů ze staršího výzkumu v jeskyni Kůlna z roku 1971
- soubor recentních koster, především ptáků byl anatomicky rozdělen, popsán a průběžně ukládán s využitím jako srovnávací sbírky.
- již od roku 2005 probíhá kompletní reorganizace doprovodných předmětů a jejich následná evidence.
- před otevřením stálé expozice v pavilonu Anthropos, byla prováděna instalace exponátů, včetně jejich oprav a změn umístění.

Grantové projekty

Účast na institucionálním záměru „*Vytváření pramenné databáze a studium přírodních procesů probíhají v širší oblasti styků karpatské, hercynské a panonské oblasti*“ MK 00009486201. Za ústav Anthropos se podílely *M. Dočkalová a G. Dreslerová*.

V rámci antropologické sekce se provedl soupis terénní dokumentace výzkumů (nálezné zprávy) z neolitických sídlišť, revize moravských nálezů z muzejních fondů. Paralelně probíhalo studium kosterního neolitického materiálu, hodnocení stavu nemocí kostí, zranění se zaměřením na metabolické a morfologické změny. (*M. Dočkalová*)

Podíl paleontologické sekce na řešení spočíval ve studiu zvířecího osteologického materiálu ze dvou vybraných sídlištních lokalit doby neolitu a doby římské. Osteologický materiál byl anatomicky i druhově determinován. Posouzeno bylo i ontogenetického stáří, odebrány rozměry a evidovány stopy výskytu po činnosti člověka. Sledován byl i výskyt jednotlivých anatomických částí těla zvířat z důvodu možné redistribuce masité potravy (*G. Dreslerová*)

Na řešení institucionálního záměru MK 00009486202 „*Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu*“ se podíleli za ústav Anthropos *M. Oliva a P. Neruda*:

M. Oliva

Téma výzkumu těžby kamenných surovin v oblasti Krumlovského lesa navazuje na granty GAČR a MK ČR. V uplynulém roce jsme se z revíru VI v severní skupině, zkoumaného v posledních 5 letech, přesunuli opět do jižní skupiny, kde jsme nejprve revidovali stratigrafii v těžní jámě II-10. Odtud jsme v minulých letech získali radiokarbonové datum, spadající do pozdního eneolitu, zatímco štípaná industrie je typicky starobronzová. Průkopem S okraje jámy získány uhlíky přímo z koncentrace výrazné štípané industrie a zaslány na datování. Protože dosud nebyla objevena těžba z doby popelnicových polí (ač v jižních těžních polích se objevují mohutné koncentrace mimořádně nekvalitní ŠI spolu s tuhovanými střepy i zbytky popelnic v zásypech starších těžních jam), otevřeli jsme několik sond v dosud nezkoumané východní části revíru I. Výzkum mohutné šachty starobronzového typu I-10 byl zastaven v hl. 4 m. Charakteristická diskovitá jádra provázely ve více polohách

uhlíky, zaslané na datování. Další sonda I-12 byla situována v nižší části svahu přes velmi mělkou depresi. Těžní šachta o průměru ca 3 m se v hloubce asi 2 m podkopávkou rozšiřovala a na úrovni -3 m tvořila zcela ploché dno. Štípaná industrie je méně pravidelná než ve starobronzových šachtách, její stáří naznačí datování uhlíků z malého ohniště v úrovni zúžení šachty. V dalších dvou sondách nebyly žádné přímé podklady pro datování (uhlíky, střepey) zastíženy, artefakty odpovídají starší době bronzové.

Ant. Majer provedl fosfátovou analýzu sedimentů z prostoru sídliště a těžních jam pozdněhalštatského stáří ve vých. části revíru VI, která ukázala, že obohacené sedimenty se nacházejí nikoli na temeni, nýbrž na svazích, kde vklesávají do ústí nejmladších šachet (dle přítomnosti horákovské keramiky a stratigrafických pozorování). To potvrdilo naše názory o vývoji těžby v této části těžebního pole.

P. Neruda

V rámci institucionálního záměru jsme provedli předběžný záchranný výzkum na lokalitě Loštice-Kozí vrch, kde se podařilo z intaktních sedimentů získat malou kolekci nástrojů, která ale umožňuje zařadit lokalitu k magdalénieniu. Výsledky výzkumu byly prezentovány na 9. konferenci Kvartér v Brně (*P. Neruda, Z. Nerudová*) a započalo jejich vyhodnocování. Díky grantové podpoře bylo možné dokončit popularizační monografii o neandertálcích na Kotouči u Štramberka (*P. Neruda*) a metodou skládání kamenných artefaktů rekonstruovat operační schéma středopaleolitických vrstev na lokalitě Moravský Krumlov IV (*P. Neruda, Z. Nerudová*).

Grant AHRB (Arts and Humanities research board) ve spolupráci s Universitou Sheffield: „Biologická a kulturní identita prvních zemědělců: smíšená bioarcheologická analýza středoevropského pohřebiště (Vedrovce)“. Zpracování neolitického kosterního materiálu, determinace, paleodemografický rozbor, kresebná a fotografická dokumentace kosterního materiálu. (*M. Dočkalová, I. Jarošová, M. Hrnčířová*)

Grant GAČR číslo 206/06/1126 „Antropologická a bioarcheologická analýza neolitických sídlišť na Moravě“ Antropologická rekonstrukce kosterních nálezů, stanovení základních antropologických charakteristik (pohlaví, věk), morfologické a metrické vyhodnocení (lebeční indexy, výška postavy). Odběry kostních a zubních vzorků pro chemické analýzy k vyhodnocení rekonstrukcí stravy, migrací obyvatel, stavu zdravotního a příbuzenského. Hodnocení stavu chrupu technikou mikroskopickou a makroskopickou. (*M. Dočkalová, I. Jarošová, M. Hrnčířová*)

Výstavy

– BOSNA 1905 NA FOTOGRAFIÍCH BRUNERA DVOŘÁKA, Pavilon Anthropos 30. 6.–12. 11. 2006. Výstava historických fotografií ze soukromé sbírky Pavla Scheuflera, doplněná exponáty zapůjčenými z Národopisného odd. Historického muzea NM a ze Státního hradu Pernštejn. Výstavu podpořilo Velvyslanectví Bosny a Hercegoviny v Praze a Direct Film. K výstavě byl vydán tištěný průvodce. Návštěvnost: 8 572 osob. (*P. Kostrhun*).

– NA HRDLE KRÁSA, Pavilon Anthropos 30. 6. 2006–28. 1. 2007. Výstava náhrdelníků soukromé sbírky Renate Hoffmannové (BRD) z různých částí světa (Evropa, Asie, Afrika, Amerika), doplněná o exponáty z Archeologického ústavu MZM. Návštěvnost (do konce roku 2006): 8 200 osob. (*Karel Valoch*).

– NA STOPĚ, Pavilon Anthropos 30. 11.–28. 1. 2007. Výstava výtvarných prací dětí žadatelů o udělení mezinárodní ochrany vzniklá ve spolupráci s Katedrou výtvarné výchovy Pedagogické fakulty MU, podpořená Evropským sociálním fondem. Návštěvnost (do konce roku 2006): 216 osob. (*Petr Kostrhun*).

– Zápůjčkou rozsáhlé kolekce originálů, mj. i Věstonické venuše, se ústav Anthropos podílel na výstavě „LOVCI MAMUTŮ“ v Národním muzeu v Praze.

– Výstava „ ZDENĚK BURIAN, MISTR PALETY NEZNÁMÝCH SVĚTŮ“ Slovenské národné muzeum v Bratislavě, Slovenská republika. 17. 5.–30. 9. 2006. Originály obrazů Zd. Buriana a řada předmětů, hlavně paleontologických nálezů obohatily výstavu Ztratený svět mamutů v SNM v Bratislavě (květen-srpen 2006).

Spolupráce s médii

- Lovci sobů v Moravském krasu, pořad Toulavá kamera na ČT1 30. 9. (*M. Oliva*)
- Série rozhovorů k různým exponátům a dioramátům z pavilonu Anthropos, ČR 2 Praha, průběžně celé druhé pololetí (*M. Oliva*)
- Rozhovor s M. Olivou o objevu pravěké kresby v Býčí skále (ČT 1 Jihomoravský večerník a Týden v regionech)
- V souvislosti s otevřením Pavilonu Anthropos a s přípravami výstav byla navázána systematické spolupráce s médii: živá vystoupení a interview v pořadu ČT – Dobré Ráno, Brněnská 1 – Kultura; zpravodajství – ČT, Prima, Nova, Český rozhlas. Tisk: MF-Dnes, Právo, Lidové Noviny, Rovnost, Metropolitan (*Petr Kostrhun, M. Oliva*)
- Reportáž o Pavilonu Anthropos a chystaném programu – „Kultura.cz“ na ČT1, 16. 8. 2006, *Petr Kostrhun*)
- Hodinový rozhovor o Historii Pavilonu Anthropos – Rádio Petřov 18. 9. 2006 (*Petr Kostrhun*).

Exkurze

- Dolní Věstonice a okolí – exkurze studentů archeologie z univerzity v Uppsale, Švédsko 7. 8. 2006, výklad (*P. Kostrhun*)
- Paleolitické lokality pod Pálavou, 29. 4., provázení Přírodovědného spolku z Norimberka, ved. prof. Kimmig (*M. Oliva*)
- Krumlovský les, provázení studentů kat. prehistorie Karlovy university, 24. 5. (*M. Oliva*)
- Pavilon Anthropos a Krumlovský les, provázení studentů kat. prehistorie univerzity v Uppsale, 8. 8.

Přednášky pro veřejnost

- Pravěk Krumlovského lesa, kino Réna, Ivančice 5. 1. (*M. Oliva*)
- Petrem Kostrhunem připraven přednáškový cyklus v Pavilonu Anthropos k výstavě „Bosna 1905 na fotografiích Brunera-Dvořáka“. Celkem 6 přednášek – PhDr. L. Vykoupil, Ph.D., FF MU (5.10.) – *Balkánské zájmy Rakouska-Uherska, zejména na přelomu 19. a 20. stol.*; Doc. PhDr. L. Hladkého, CSc., HÚ AV ČR (12. 10.) – *Poměr Čechů k Bosně a Hercegovině na příkladu aktivit T. G. Masaryka*, PhDr. V. Štěpánka, Ph.D., FFMU (19.10.) – *Islám a Křesťanství v Bosně a na Balkáně*, PhDr. Z. Uherka, CSc., EÚ AVČR (26.10.) – *Češi v Bosně*, Mgr. A. Ljuca, Slov. Knihovna NK (2.11.) – *Čeští fotografové v Bosně a Hercegovině*, Mgr. Pavel Scheufler, FAMU (10.11.) – *Fotograf Rudolf Bruner-Dvořák a jeho cesty na Balkán*.
- Přednáška Dr. Ahmada Serrieho (Directorate Geneal of Antiquities and Museum of Syria) na téma „*Ancienit Syria during the 2nd Millenium BC*“ v Pavilonu Anthropos 23. 10. 2006.
- Prezentace výstupů projektu „Využití nových médií v práci s mentálně postiženými se zameřením na výtvarné, dramatické a hudební postupy“ v Pavilonu Anthropos 19. 12. 2006 (akce pořádána v souvislosti s výstavou „Na stopě“).

Pedagogická a lektorská činnost

M. Dočkalová

- Přednáška pro studenty antropologie na Katedře antropologie Přírodovědecké fakulty University Karlovy v Praze dne 15. 11. 2006 – „Pohřební ritus na neolitických sídlištích na Moravě“

M. Oliva

- Západočeská univerzita v Plzni: Paleolit a mezolit (přednášky a semináře povinného kurzu řady A)
- Konzultace studentům archeologie při tvorbě seminárních či magisterských pracích.
- Členství v habilitační komisi PhDr. V. Janáka, CSc., na FF MU v Brně.

P. Neruda

- Paleolit a mezolit České republiky. Zimní semestr na FPF SLU Opava
- Úvod do studia pleistocénu. Zimní semestr na FPF SLU Opava
- Život v paleolitu. Letní semestr na FPF SLU Opava
- Paleolit a mezolit Evropy. Letní semestr na FPF SLU Opava
- Konzultace studentům archeologie při tvorbě seminárních či magisterských pracích.

Z. Nerudová

- Konzultace studentům archeologie při tvorbě seminárních či magisterských pracích.
- Badatelský dohled a odborný výklad ve sbírkách ústavu Anthropos.
- Oponentský posudek diplomové práce M. Zelinkové: „Kostěná a parohová industrie ze sídliště Dolní Věstonice I“. Katedra archeologie FF MU Brno 2006

Jana Křížová, Vilma Richtrová, Blanka Fojtová

- Pravidelná lektorská činnost v Pavilonu Anthropos – výklady k expozicím Morava lovců a sběračů, Nejstarší umění Evropy, Příběh lidského rodu, Genetika ve vývoji člověka, Paleolitické technologie, Po stopách pleistocénních savců.

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

M. Dočkalová

- 15th Congress of the European Anthropological Association. Prezentace posteru „Burial Rite in Neolithic Settlements in Moravia (Czech Republic)“. Department of Biological Anthropology, Faculty of Science, Eötvös Loránd University 31. 8.–3. 9. 2006 (*M. Dočkalová*)
- 15th Congress of the European Anthropological Association, Budapest, Hungary „Man and Environment: Trends and Challenges in Anthropology“. Organizátor konference: European Anthropological Association (International Scientific Committee), Department of Biological Anthropology – Eötvös Loránd University – Budapest, 31. 8.–3. 9. 2006, Budapest, Hungary.

Příspěvky:

- JAROŠOVÁ I.: „Buccal microwear: Dietary analysis of Old-Slavonic population from Dolní Věstonice, Czech Republic“ (poster)
- Urbanová P., Peška J., Kalábek M., Králík M., Mořkovský T., JAROŠOVÁ I., Hložek M., DRESLEROVÁ G., Vaňharová M., Nováček J., Krásná S., Malá P.: Anthropological and archeological analysis of unique eneolithic grave from Olomouc-Nemilany site, Czech Republic
- HRNČÍŘOVÁ M. : Epigenetic traits of the Old slavonic population from Dolní Věstonice (Czech Republic). (poster)
- „The methods, the problems and the possibilities of developing the facial reconstruction techniques. Application of 3D Facial Reconstruction Method in the Field of Archaeoanthropology“, Hungarian Natural History Museum v Budapešti. 4. 9.–5.9. 2006, (*M. Dočkalová*)
- 9. pracovní konference „Přírodovědné metody ve službách archeologie“. Organizátor konference: Archeologický ústav SAV Nitra, Česká archeologická společnost, Muzejní a vlastivědná společnost Brno, Národní památkový ústav Pardubice, Moravské zemské museum Brno. Datum a místo konání: 5.–7. 6. 2006, Stará Lesná, Slovenská republika.

Předneseny referáty:

– DOČKALOVÁ M.: „Problematika antropologické a bioarcheologické analýzy kosterního materiálu“

– JAROŠOVÁ I.: „Cribra orbitalia ve středověké populaci z Dolních Věstonic“

– JAROŠOVÁ I., Drozdová E.: „Rekonstrukce stravy pomocí dentálních mikroabrazí u obyvatel z Pohanska – Jižního předhradí“

– TRUBAČOVÁ T.: Referát: „Příspěvek k antropologii jednotlivých keltských hrobu ve sbírkách MZM v Brně“

– 25. pracovní setkání „Otázky neolitu a eneolitu našich zemí“. Hradec Králové (30. 10.–2. 11. 2006).

Předneseny referáty:

– Dočkalová M.: „Neolitické hroby na sídlištích v moravském pravěku“

– Dočkalová M.: „Srovnání antropologických analýz slovenského a moravského neolitického pohřebiště“

– Antropologie smrti: Pohřeb/ nepohřeb dítěte v archeologických a jiných pramenech (23. 11.–24. 11. 2006). Předneseny referáty:

– DOČKALOVÁ M.: „Pohřby dětí na neolitických sídlištích“

– TRUBAČOVÁ T.: „Doklady dětských pohřbů v době laténské“

– Congress of the American Palaeoanthropological Society, San Juan – Puerto Rico 24.–26. 4. 2006.

Předneseny referáty:

– History of Excavations at Mladeč and Their Interpretation (*M. Oliva*)

– Economic Behaviour and Mental Capacity of Neanderthals. (*P. Neruda*)

– 15. Světový kongres UISPP Lisabon, 4.–9. 9. 2005 – 2 příspěvky:

– La territorialité du Paléolithique sup. en Moravie (*M. Oliva*)

– Mammoth Procurement and exploitation in Milovice (*M. Oliva*)

Konf. Popelnicová pole a doba halštatská, Bučovice 3.–6. 10, 2006.

Přednesen referát: Těžba rohovce v Krumlovském lese v době halštatské (*M. Oliva*)

– 48. Tagung der Hugo Obermaier Gesellschaft in Köln, 18.–22. 4. 2006 (*K. Valoch*)

– Poster: The Reffittings from Szeletian Site Moravský Krumlov IV (South Moravia, Czech Republic) (*P. Neruda, Z. Nerudová*)

Middle Palaeolithic Human Activity and Paleoecology, Inf. conf. Wrocław 22.–24. 6. 2006.

Přednesen referát: K. VALOCH, S. Vencl: Praha-Ládví, eine mittelpaläolithische Fundstelle aus dem Eem-Interglazial in Böhmen.

Zahraněční služební cesty

– Německo, Budyšín (7. 9. 2006), Lužickosrbské muzeum – jednání a přípravy k výstavě „Lužičtí Srbové, historie, kultura, tradice“ v Pavilonu Anthropos v nadcházejícím roce. (*P. Kostrhun*)

– Polsko, Varšava (3. 12.–6. 12. 2005), Univerzita Varšava – jednání o připravované výstavě „Mezopotámie“ (prof. Bielinski). Konzultace disertace s prof. J. Lechem, PAN ve Varšavě. (*P. Kostrhun*)

– Polsko: (11.–13. 12.) – Muzeum Narodowe, Štětín – organizace výstavy „Lidé Sahary“ (zápůjčky exponátů, kurátor africké sbírky J. Lapott) připravované pro pavilon Anthropos v roce 2007. (*O. Neužil, P. Kostrhun*).

– Puerto Rico, San Juan – účast na kongresu American Palaeoanthropological Society, 24.–26. 4. 2006. (*M. Oliva, P. Neruda*).

– Portugalsko, Lisabon – účast na 15. Světovém kongresu UISPP, 4.–9. 9. 2005 (M. Oliva)

Publikační činnost

- Brugere A. – Fontana L. – OLIVA M.: Mammoth Procurement and exploitation in Milovice (Czech Rep.): New Data for the Moravian Gravettian. In: UISPP – XV Congress Lisbonne, Book of abstracts I, 2006, 356.
- Čižmář Z. – NERUDA P. – NERUDOVA Z.: Únanov (okr.Znojmo). PV 47, 2006, 100.
- DOČKALOVÁ M.: Abstrakt „Burial rite in Neolithic settlements in Moravia (Czech Republic)“ v sekci: „Section Human Population Genetics and Biodemography“, publikován v knize kongresu „Abstracts Book“, vydaný před zahájením kongresu, 2006.
- DOČKALOVÁ M.: „Burial rite in Neolithic settlements in Moravia (Czech Republic)“, Kongress Book EAA 2006, p 1–20 (in press).
- DOČKALOVÁ M.: Pohřebiště nitranské kultury za Slatinic, okres Olomouc. Slovenská Archeológia, LIV-1, 2006, 1–16. (Abstract – 1 strana anglicky, Zusammenfassung – 5 stran německy).
- DOČKALOVÁ M.: Eneolitické kostry z Hlubokých Mašůvek v objektech kultury zvoncovitých pohárů. Pravěk NŘ 14, 2005, 61–66. Brno 2006. ISBN 80-210-1230-7.
- DOČKALOVÁ M.: „Antropologické zhodnocení kosterního nálezu z výšinné osady lidu s kanelovanou keramikou v Hlinsku – antropologické nálezy“. 24. pracovní setkání „Otázky neolitu a eneolitu našich zemí“, Rosice 17. 10.–20. 10. 2005. Strana 1–5, v tisku.
- DOČKALOVÁ M.: Dvě populace z doby bronzové – antropologická analýza. Acta archaeologica Opaviensia 2, s. 15–36, ISBN 80-7247-395-1, 2006.
- DOČKALOVÁ M.: Two Skeleton Graves from Neolithic Settlements in Moraia (Czech Republic). Anthropologie XLIV, 2/2006: 127–137. ISSN 0323-1119.
- DRESLEROVÁ G.: Bronze- und Römerzeitliche Tierknochenfunde aus Vrchoslavice (Kreis Prostějov). Ve službách archeologie VII. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, 2006. ISBN 80-7275-066-6. 6 s.
- DRESLEROVÁ G.: Vyhodnocení zvířecích kostí z neolitického sídliště Těšetice-Kyjovice (okr. Znojmo, Česká republika). Archeologické rozhledy, Praha, 2006. ISSN 0323-1267, LVIII, 1, od s. 3–32, 30 s.
- HRNČÍŘOVÁ M.: Popisné znaky na kosterních pozůstatcích z pohřebiště „U kostela“ na Pohansku u Břeclavi. Ve službách archeologie VII. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2006, od s. 289–301. ISBN 80-7275-066-6.
- JAROŠOVÁ I.: Buccal microwear: Preliminary dietary analysis of Old-Slavonic population from Dolni Vestonice, Czech Republic. Slovenská antropológia. Bulletin Slovenskej antropologickej spoločnosti pri SAV. 8 (n.s. 1). Bratislava: Slovenská antropologická spoločnosť pri SAV, 2006, od s. 81–85, 4 s. ISBN 80-227-2033-X.
- JAROŠOVÁ I.: Dental Caries from Osteological Material from Znojmo-Hradiště. Česká stomatologie, Praha : Česká lékařská společnost J. E. Purkyně, 106, 1, od s. 9–16, 8 s., 2006. ISSN 1213-0613.
- JAROŠOVÁ I.: Nespecifický stres ve středověké populaci z Dolních Věstonic Vysoké Zahrady. Ve službách archeologie. VII. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Geodril Brno, Archeologický ústav AV SR Nitra, 2006, od s. 302–312, 11 s. ISBN 80-7275-066-6.
- JAROŠOVÁ I. – Králík M. – Nováček J. – Peška J. – Tajer A.: Antropologické hodnocení tělesných pozůstatků jedince jevišovické kultury (?) z lokality Kroměříž 3 – Miňůvky, Křivky. Ročenka 2005. Olomouc: Archeologické centrum Olomouc, příspěvková organizace, 2006, od s. 53–71, 19 s. ISBN 80-86989-01-1.
- JAROŠOVÁ I. – Pérez-Pérez A. – DOČKALOVÁ M. – Drozdová E. – Turbón D.: Buccal dental microwear as a dietary indicator in the Iron age human population from

- Son Real, Spain. *Anthropologie*, Brno : Moravské muzeum – Ústav Anthropos, 44, 2, od s. 139–150, 12 s., 2006. ISSN 0323-1119.
- KOSTRHUN P.: Neúnavný heuristik moravského pravěku – prof. Josef Skutil, *Pravěk NŘ* 14/2004 (2006), 441–449.
- KOSTRHUN P.: Karel Absolon a venuše mezi vinohrady, *Rozrazil* 7/2006, 33–39.
- KOSTRHUN P.: Příklady lovecké a sídelní strategie Magdaléninu, *Ve službách archeologie* VII, 235-254.
- Králík M. – Peška J. – Kalábek M. – Urbanová P. – Mořkovský T. – JAROŠOVÁ I. – DRESLEROVÁ G. – Nováček J. – Malá P. – Krásná S.: Předběžná analýza kosterních pozůstatků a hrobové výbavy jedince kultury lidu se šňůrovou keramikou z lokality Olomouce-Nemilan, ulice Lidická (Nemilany 4). *Ročenka 2005. Olomouc : Archeologické centrum Olomouc*, 2006, od s. 108–145, 38 s. ISBN 80-86989-01-1.
- Michel V. – Bocherens H. – Théry-Parisot I. – VALOCH K. – Valensi P.: Coloring and Preservation State of Faunal Remains from the Neanderthal Levels of Kůlna Cave, Czech Republic. *Geoarchaeology* 21:5, 479–501. Boston.
- NERUDA P. – NERUDOVOVÁ Z. – Simandl M.: Sokolnice (okr. Brno-venkov). *PV* 47, 2006, 96–97.
- NERUDA P. – NERUDOVOVÁ Z.: Stratifikované výzkumy paleolitických stanic u Dolních Kounic a Pravlova v roce 2005. *AMM Sci. soc.* 91, 51–64.
- NERUDA P. – NERUDOVOVÁ Z.: Čebín (okr. Brno-venkov) *PV* 47, 2006, 81–82.
- NERUDA P. – NERUDOVOVÁ Z.: Nuzířov (okr. Brno-venkov). *PV* 47, 2006, 93–94.
- NERUDOVOVÁ Z.: Časně mladopaleolitická industrie z Bílé Hory (Brno-Židenice) a Podstránské (Brno-Slatina). *AMM Sci. soc.* 91, 65–88.
- OLIVA M.: Mladý paleolit v českých zemích: výzkumy, názory a publikace v letech 2001–2005. *Archeol. rozhledy* 58, 129–150.
- OLIVA M.: The Upper Paleolithic finds from the Mladeč Cave. In: M. Teschler-Nicola ed.: *Early Modern Humans at the Moravian Gate. The Mladeč Caves and their Remains*, 41–74. Springer Verlag, Wien – NewYork.
- OLIVA M.: Le Paléolithique supérieur dans les pays Tcheques: fouilles, opinions et publications dans les années 2001–2005. In: *Le Paléolithique supérieur européen. Bilan quinquenal 2001–2006*, 53–65. ERAUL 115, Liege.
- OLIVA M.: History of excavation in Mladeč and their interpretation. *Congress of the American Palaeoanthropological Society, San Juan - Puerto Rico, Book of Abstracts*, 30.
- OLIVA M.: Levalloiská technika ve středním paleolitu Moravy. *AMM Sci soc.* 91, 2005, 29–50.
- Patou-Mathis M. – Auguste P. – Bocherens H. – Condemi S. – Michel V. – Moncel M. H. – NERUDA P. – VALOCH K.: Les occupations du Paléolithique moyen de la grotte de Kůlna (Moravie, République Tcheque): nouvelles approches, nouveaux résultats, in: Tuffreau (ed.): *Peuplements humains et variations environnementales au Quaternaire. Colloque de Poitiers, 18–20 septembre 2000*. Ed Jon and Erica Hedges Ltd., Oxford, B.A.R. International Series 1352, 2005, 69–94.
- Teschler-Nicola M. – Czerny C. – OLIVA M. – Schmall D. – Schultz M.: Pathological alterations and traumas in the human skeleton remains from Mladeč. In: M. Teschler-Nicola ed.: *Early Modern Humans at the Moravian Gate. The Mladeč Caves and their Remains*, 473–490. Springer Verlag, Wien - NewYork.
- TRUBAČOVÁ T. – HRNČÍŘOVÁ M.: Antropologický rozbor laténského pohřebiště v Husopečích, okr. Břeclav. *Ve službách archeologie* VII. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2006, od s. 355–361. ISBN 80-7275-066-6.
- VALOCH K.: 70 let ve službách paleolitu na Moravě. In: V. Hašek, R. Nekuda, M. Ruttkey: *Ve službách archeologie* VII, 2006, 6–12.
- VALOCH K.: Biografie, id., 2006, 13–14.
- VALOCH K.: Bibliografie, id., 2006, 14–25.

VALOCH K.: Die altpaläolithische Fundstelle Stránská skála I bei Brno (Tschechische Republik). *Præhistoria Thuringica* 11, 100–117.

Ediční činnost

- AMM Sci. soc. 2005 – vyšlo (*ved. redaktor M. Oliva*)
- AMM Sci. soc. 2006 – odevzdáno do tisku (*ved. redaktor M. Oliva*)
- Ediční zpracování časopisu *Anthropologie. International Journal of the Science of Man*
- Rok 2006 XLIV/1, XLIV/2 – vydáno, XLIV/3 v tisku (*ved. red. M. Dočkalová*)
- Redakční práce v redakci časopisu *Anthropologie: International Journal of the Science of Man*, ve funkci asistent editora (*I. Jarošová*)
- Práce v redakční radě časopisu *Anthropologie: International Journal of the Science of Man*, v rubrice recenze (*M. Hrnčířová*) a zprávy (*P. Neruda*)

- sestavení výroční zprávy MZM za rok 2005 (*P. Neruda*)
- práce v red. radě *Archeologických rozhledů* a *Anthropologie* (*M. Oliva*)

Členství v odborných komisích

- člen hlavního výboru České společnosti archeologické (*M. Oliva – místopředseda*)
- člen výboru oborové komise archeologů muzejí a ústavů pam. péče (*M. Oliva*).

Různé

- Oprava odlitků pro stálou expozici v Pavilonu Anthropos: 97 kusů
- Instalace dvou koster do stálé expozice v Pavilonu Anthropos
- Balení a převoz odlitků pro stálou expozici v Pavilonu Anthropos
- Likvidace výstavy „Zdeňek Burian mistr palety neznámých světů“ 26. 10–31. 3. 2006 v Etnografickém ústavu
- Instalace a likvidace výstavy v Bratislavě, Slovensko 17. 5.–30. 9. 2006
- Stěhování paleoantropologických odlitků z ústavu Anthropos do depozitáře v Rebešovicích
- Uskladnění odlitků, kopií a odlévacích forem v depozitáři v Rebešovicích

1.10. HISTORIE BIOLOGICKÝCH VĚD – GENETIKA

Oddělení historie biologických věd – Mendelianum pokračuje v rámci výzkumného úkolu institucionálního záměru v systematickém výzkumu vědeckého odkazu J. G. Mendela a historického vývoje jeho interpretace od počátků období mendelismu až po současnou percepci jeho významu ve vývoji věd o životě. Zvláštní pozornost je věnována kritickému přístupu k překladům původních textů a jejich komentářům. Dále je zejména zohledněna historie biologie a genetiky v Československu mezi světovými válkami a především vliv osobností jako Němec, Brožek, Růžička, Kříženecký, Sekla, Hrubý, Štencl a Kočnar. Stranou zájmu studia nezůstává ani zkoumání vlivu politických tlaků a indoktrinace biologie v padesátých letech a následného vývoje od šedesátých let dvacátého století.

Mendelianum každoročně pravidelně pořádá odborné konference Mendel Forum. Zatím poslední se konala ve dnech 17.–18. října 2006 v Dietrichsteinském paláci v Brně, a to ve spolupráci s Ústavem živočišné fyziologie a genetiky AVČR, Veterinární a farmaceutickou univerzitou v Brně a Univerzitou Palackého v Olomouci. Tato akce proběhla také jako součást projektu podporovaného Evropským sociálním fondem, který je zaměřen na vzdělávání učitelů. Témata sekcí se týkala zejména nových poznatků v molekulární biologii, genetice a medicíně a také rozvoji odkazu J. G. Mendela jako vědce a učitele.

V pavilonu Anthropos Mendelianum v tomto roce realizovalo novou stálou expozici o genetice a evoluci člověka s názvem Genetika a vývoj člověka. Uvádí do dané problematiky návštěvníky s důrazem na současný vztah výzkumu na poli molekulární genetiky a studia evoluce člověka.

Mendelianum udělilo Mendelovu pamětní medaili za rok 2006 prof. Marshallu Warrenu Nirenbergovi za rozvíjení Mendelova vědeckého odkazu. Tento mimořádný vědec z USA je nositelem Nobelovy ceny z r. 1968 za fyziologii a medicínu, a to za interpretaci genetického kódu a objasnění jeho funkce při syntéze proteinů. Při příležitosti předání medaile prof. Nirenberg přednesl veřejnou přednášku s názvem „Deciphering the Genetic Code“ v Die- trichsteinském paláci v Brně dne 25. 4. 2006.

Mendelianum vyhodnotilo studentské práce soutěže Mendelovy Hynčice 2006, zúčastnilo se předávání cen v Odrách u Nového Jičina a vyhlásilo téma soutěže na příští rok 2007.

Mendelianum pokračuje ve spolupráci pro projekt Rodný dům G. J. Mendela v Hynčicích.

Vědeckovýzkumná činnost

Institucionální záměr: Výzkum lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu.

Ve výzkumu historického vývoje vědy dokumentujeme důležité vědecké objevy v nejširších společenských a kulturních souvislostech. Studium propojení mezi přírodními a společenskými vědami vytváří široký prostor pro integraci kultur, které jsou obsaženy i v základech archivů a muzeí. V této souvislosti je Gregor Mendel ústřední postavou pro historii biologických věd. Mendelianum provádí systematicky výzkum Mendelova vědeckého odkazu více než 4 desítky let. Nyní se zaměřujeme na historiografii genetiky a studium významu Gregora Mendela v rámci složitých procesů evropské a globální kulturní integrace.

Výstavy

– GENETIKA A VÝVOJ ČLOVĚKA. Mendelianum realizovalo novou stálou expozici o genetice a evoluci člověka, která byla otevřena v úvodní části výstavních prostor v pavilonu Anthropos a také byla představena veřejnosti na stránkách denního tisku a TV. (*J. Sekerák, E. Matalová*)

Přednášky pro veřejnost

– M. W. Nirenberg. Deciphering the Genetic Code. Dietrichsteinský palác, 25. 4. 2006, Brno

– Sir D. Lane. Drug Discovery and Target Validation in the p53 Pathway. Dietrichsteinský palác, 13. 11. 2006, Brno

Spolupráci s médii

J. Sekerák

– Medailon Prof. M. Nirenberga. Český rozhlas, 18. 4. 2006, Brno

– O Prof. M. Nirenbergovi. AZ radio, 24. 4. 2006, Brno

J. Sekerák, E. Matalová

– Tisková konference s Prof. M. Nirenbergem, 24. 4. 2006, Brno

– Předání Mendelovy pamětní medaile Prof. M. Nirenbergovi. ČT 1, 25. a 26. 4. 2006

– Předání Mendelovy pamětní medaile Siru D. Laneovi, ČT 1, 13. 11. 2006.

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

– Gregor Mendel and the Scientific Milieu of His Discovery. II. World Congress of European Society for the History of Science (ESHS) 2006, Krakow, s názvem The Global and the Local. 6.–9. 9. 2006, Krakow. (*J. Sekerák*)

- Twenty-First Century Gregor Mendel. 23rd World Congress of Czechoslovak Society of Arts and Sciences 2006, s titulem Czech and Slovak Culture and Science in International Context, 25. 6.–2. 7. 2006, České Budějovice. (*J. Sekerák*)
- Věda a vědci: Bohumil Němec. Kolokvium k výročí Bohumila Němce, Archiv AV ČR, 30. 5. 2006, Praha. (*J. Sekerák*)

Pedagogická a lektorská činnost

J. Sekerák

- Genetika a vývoj člověka. 7. 11. 2006, Anthropos, Brno
- Genetika za železnou oponou. Mendel Forum 2006, 18. 10. 2006, Brno
- 16 výkladů pro střední a vysoké školy v expozici

J. Sekerák a A. Matalová

- Mendelovy Hynčice, 5. ročník soutěže, 6. 4. 2006, Odry

E. Matalová

- Orgánové explantátové kultury – nové poznatky a využití v biomedicíně. Mendel Forum 2006, 17. 10. 2006, Brno
- 4 výklady pro vysoké školy a zahraniční návštěvníky v expozici

A. Matalová

- Mendel – Brno – Evropa: interaktivní výlet po stopách J. G. Mendela. Mendel Forum 2006, 18. 10. 2006, Brno

J. Zahorecová

- 72 výkladů pro střední a vysoké školy v expozici

Publikační činnost

MATALOVÁ A.: Mendel – Brno – Evropa. Brno, Mendelianum MZM, 2006, 20 s.

MATALOVÁ E. Míšek I.: Mendel Forum 2006 v Brně. Praha, Akademický Bulletin 12 (2006), s. 13.

MATALOVÁ E. Míšek I.: Nositel Nobelovy ceny v Brně. Praha, Akademický Bulletin 7–8 (2006), s. 2–3.

MATALOVÁ A. – SEKERÁK J.: Proměny biologie v kontextu rozvoje přírodních věd. Sborník Centre français de recherche en sciences sociales konference „Jakou Evropu ohlašovala bitva u Slavkova?“ 27.–29. 11. 2005, Praha. 7 s., v tisku.

SEKERÁK J.: Ad rudá žeň. Praha, Vesmír 2 (2006), s. 65.

SEKERÁK J.: Mendelovo Brno. Brno, Dialog Evropa XXI 1–2 (2006), s. 12–14.

SEKERÁK J.: Gregor Mendel and ther Scientific Milieu of His Discovery. Sborník II. Mezinárodního kongresu ESHS 2006 "The Global and the Local - The History of Science and the Cultural Integration of Europe", 6. 9–9. 9. 2006, Krakow, 11 s. , v tisku.

SEKERÁK J.: Četnost výskytu „velmožů vědy“ v dějinách: Ferdinand Herčík. Sborník semináře Archivu AVČR „Velmožové vědy?“, 7. 12. 2005 Praha. 7 s., v tisku.

Ediční činnost

– Publikace : A. MATALOVÁ : Mendel – Brno – Evropa. Brno, Mendelianum MZM, 2006, 20 s.

– Folia Mendeliana 40-41, editor Anna Matalová, technický redaktor Martina

Sekeráková. Z obsahu:

– V. T. Cheshko, Y. G. Shkorbatov. On the History of the Mendelism-Lysenkoism Opposition In the Ukraine.

– V. T. Cheshko, V. L. Kulnitchenko, S. V. Vekovshinina. Preception of Genetics and Gene Technologies In Russian and Ukrainian Menthality.

– Mendel Forum 2005

– Mendel Forum 2006

– Gregor Mendel Medal 2005 – J. Lužný

Členství v odborných společnostech

Český komitét pro dějiny vědy (*J. Sekerák*)

Český komitét pro dějiny vědy (*A. Matalová*)

Společnost pro dějiny vědy a techniky (*A. Matalová*)

1.11. ETNOGRAFICKÝ ÚSTAV

Projevy tradiční kultury na Moravě se staly jakousi ikonou daného území, často jsou řazeny do okruhu kulturních stereotypů. Pro svou – na první pohled snadnou – srozumitelnost a nevelký časový odstup od daného jevu mají nejen hodně ctitelů, ale i interpretů. O to těžší je pozice odborné instituce, jejímž úkolem je teaurace a prezentace jejich dokladů.

Sídlo, aktivity

Sídlem Etnografického ústavu MZM je od roku 1962 Palác šlechtičen na Koblišné ulici, kde jsou umístěny výstavní prostory, pracovny kurátorů a konzervátorů, knihovna, archiv a fotodílna. V detašovaném pracovišti na zámku v Jevišovicích u Znojma je nyní umístěn již jen depozitář lidového nábytku, přičemž část je instalována jako veřejně přístupná studijní sbírka. V rámci dlouhodobé strategie ústavu týkající se uložení sbírek se podařilo přestěhovat cca 98 % fondu řemesel a zemědělství, původně umístěných ve zdejších sklepních prostorách, do depozitáře na okraji Brna. Naším záměrem zůstává dokončení tohoto přesunu a pokračování ve vybavování nových depozitářů v Rebešovicích.

Zaměření Etnografického ústavu MZM je již několik let dáno vymezením národopis/evropská etnologie ve smyslu oboru zabývajícího se současností s historickou orientací. V centru zájmu EÚ MZM tak zůstává každodenní kultura a životní styl z pohledu našeho sběrného území včetně geografických přesahů za jeho dnešní hranice. V této souvislosti proto nepřekvapil zájem rakouských sousedů o zápůjčku výstavy o kovářství s názvem „Černé řemeslo“, která byla instalována ve Vlastivědném muzeu v Hohenau. V rámci dobrých sousedských a kolegiálních vztahů jsme se rovněž podíleli na organizačním zajištění výstavy o pohřebních obyčejích v muzeu v přírodě v Grossschweinbart. Těžiště výstavních zápůjček se však odehrávalo v rámci ČR, kde se EÚ již tradičně podílí na náplni výstavního programu ostatních muzeí. Nejinak tomu bylo i v roce 2006, kdy byly autorské výstavy EÚ reprizovány v muzeích v Bučovicích, Hodoníně, Mikulově, Předklášteří u Tišnova, Ivančicích, Lysicích. Zde byly představeny projekty s textilní, řemeslnou a zvykoslovnou tematikou. Výběrem exponátů a odbornou konzultací jsme se rovněž podíleli na výstavních projektech Národního památkového ústavu v Brně (exponáty z okruhu výtvarného umění a betlémy) a Technického muzea v Brně (betlémy), stejně jako při přípravě výstavy „Svátostka“ (artefakty z okruhu tradičního umění), kterou v kapli EÚ připravilo numismatické odd. MZM. Poprvé jsme se představili v Národním muzeu fotografie v Jindřichově Hradci, kde byla reprizována výstava fotografa Josefa Brauna. V rámci programu Pohledy do sbírek jiných muzeí instalovalo Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně výstavu „Jehly, příze, pokličky...“. Kurátorka keramické sbírky byla konzultantkou výstavní akce pořádané v Centru volného času v Lužánkách. Rozsáhlá agenda výpůjček předmětů dokládá odbornou pomoc EÚ ostatním muzeím.

Kurátorky oddělení (*H. Beránková, H. Dvořáková, A. Kalinová, L. Nováková, J. Pechová, E. Večerková*) se výběrem exponátů podílely na výstavních akcích mimo MZM. Úkolem Etnografického ústavu MZM, který však neplatil jen pro rok 2006, je být živou institucí.

S úmyslem oslovit jiný okruh návštěvníků jsme na počátku roku 2006 spolupracovali s Národním památkovým ústavem při realizaci projektu spojeného s výročí J. Camela. Velmi atraktivní květinovou výstavu s názvem „Kamélie exotická“ zhlédlo v průběhu tří dnů 2.154 návštěvníků. Na základě její úspěšnosti jsme v závěru výstavy krajinných fotografií Ireny Armutidisové „Pocta moravskému poli“ po dohodě s autorkou poskytli v jejím rámci prostor pro floristickou soutěž „Brněnská růže“. Výsledné květinové aranže v tomto případě daly fotografiím další rozměr a ozvláštnily je. Průměrná návštěvnost byla v těchto třech dnech vyšší. S novými návštěvníky pracovala i netradiční instalace „Fair Art“ Společnosti pro fair trade. Poprvé jsme rovněž spolupracovali s dobročinnou organizací podporující dětskou onkologii FN Brno, a to při realizaci výstavy kreseb pacientů dětské onkologie (Nadační fond Krtek) – výstavu umístěnou v 1. p. EÚ zahájil primátor města Brna Richard Svoboda. V závěru roku se uskutečnila autorská výstava těžící především z fondů EÚ „Svět pod sklem. Podoby vosku“ mapující dosud neznámé území voskové a tragantové plastiky. Fenomén vosku byl v této šíři v rámci muzejní výstavy prezentován poprvé.

Velmi dobrý ohlas měla, byť teprve druhá v pořadí, Muzejní noc. Scénář programu a jeho zajištění bylo dílem pracovníků EÚ (*J. Macháček, H. Dvořáková*), kteří vyzvali k účasti posluchače JAMU – divadlo Neslyším – a posluchače katedry scénografie pod vedením M. Jiráskové. K poslechu zahrála Horňácká cimbálová muzika P. Mičky. V závěru Muzejní noci bylo zúčastněnými institucemi provedeno zhodnocení (*H. Dvořáková*). Po zkušenostech z předchozího roku byl program záměrně rozvolněn, aby návštěvníci měli více prostoru pro přesuny na další akce. V rámci Muzejní noci 2007 se pomocí dotazníku pokusíme zjistit, jaký dopad na naši návštěvnost v průběhu roku tato akce má. Je na místě poděkovat těm pracovníkům EÚ, kteří se na zajišťování Muzejní noci podíleli (*J. Macháček, L. Nováková, H. Beránková, P. Polášek*), za osobní nasazení a za ochotu trávit zde svůj volný čas.

Sbírkotvorná činnost

Práce se sbírkami stojí v pozadí každé muzejní práce. Bohatě strukturovaný sbírkový fond ústavu (viz www.mzm.cz) obsahoval k 31. 12. 2006 celkem 114.066 inventárních položek. Podsbírka je zapsána v CES. S oddělením CITEM při MZM spolupracujeme na inovacích CES. Aktualizovaná podoba podsbírky reprezentuje MZM na stránkách MK ČR www.mzm.cz/vizualizace/ces.

V roce 2006 bylo ukončeno veškeré nové ukládání. Ukončena byla rovněž adjustace keramické sbírky ve formě studijního depozitáře (*A. Kalinová*). Výjimku tvoří zakládání fondu textilu, který díky své početnosti (cca 50.000 inventárních čísel) a náročné manipulaci závislé na odlišnosti jednotlivých souborů vyžaduje delší časový úsek. Pod dozorem kurátorky (*L. Nováková*) zde především konzervátorky textilu (*L. Dufková, D. Sůkalová*) odvádějí kus práce. Významnou pomoc při tom v rámci muzejní praxe poskytují posluchači muzeologie a etnologie na FF MU. Jednotlivé soubory jsou průběžně zpracovávány v rámci evidence DEMUS. Část sbírky prošla každoroční revizí. Ukládání a adjustace přírůstků patří k základní činnosti kurátorů. V roce 2006 byla provedena digitalizace celého souboru (827 i.č) maleb na skle (*A. Kalinová, K. Jursa*) a části souboru habánské keramiky (*A. Kalinová, s. Doleželová*).

Konzultace, poradenství

V souvislosti se sbírkoznalectvím je nezastupitelná práce kurátorů EÚ při poskytování konzultací a odborně poradenských služeb pro veřejnost (zástupce obcí, folklorní soubory, sběratele, tvůrce). Tyto služby jsou poskytovány velmi hojně. Konzultace pro odborná pracoviště v rámci ČR jsou poskytovány průběžně. EÚ se ustálil v roli konzultačního centra pro domácí i zahraniční odborníky, konzultace diplomových a dizertačních prací, oponentských posudků pro grantové úkoly. Kurátoři vedou studentské praxe posluchačů brněnských středních i vysokých škol. Kurátoři provádějí odhady pro zájemce z terénu, poskytují odbornou poradenskou činnost. Odborné konzultace poskytují rovněž konzervátoři EÚ.

Ochrana sbírek

Ochrana sbírkových předmětů je rozdělena na preventivní konzervaci, do níž spadá pravidelná kontrola a uplatnění správného režimu zacházení se sbírkovými předměty (manipulace, balení a transport, kontrola relativní vlhkosti, intenzity osvětlení, odclonění UV a IČ záření a způsobu instalace), a depozitárního režimu (pravidelná sanace, kontrola relativní vlhkosti, teploty a stavu sbírkových předmětů). Druhou část tvoří sanační konzervace, restaurování a příprava předmětů pro výstavy. Zajišťují všichni konzervátoři. Při přípravě voskových exponátů pro výstavu Svět pod sklem se P. Polášek vydal metodicky neprošlápanou cestou mapující restaurování vosku. Rovněž spolupracoval s autorským kolektivem CITEM na vývoji nového modulu pro konzervátory-restaurátory Demus 01 KRP. Garanti ochrany sbírek: *L. Dufková, D. Šukalová, P. Polášek, V. Henčí*. Díky spolupráci s VOŠR bylo v roce 2006 restaurováno dalších 28 ks keramiky a 7 maleb na plátně (*A. Kalinová*). V jejím rámci se v EÚ uskutečnila rovněž praxe posluchačů VOŠR (*A. Kalinová, P. Polášek*).

Příprava pro prezentaci sbírek

Příprava fotografických podkladů pro publikační výstupy, příprava podkladů pro katalog (zejména zdařilé podklady pro výstavu Svět pod sklem), zpracování fotoarchivu, digitalizace v rámci Demus, garant: *S. Doleželová*

Knihovna EÚ MZM

Knihovna EÚ obsahující 52.000 knihovních jednotek je uložena na Koblišné ul. a málo frekventovaný fond v depozitáři Rebešovicích, při prac.úvazku 0,5. V roce 2006 byla dokončena revize fondu a byla založena místopisná a personální kartotéka. Knihovna poskytuje výpůjční služby pro odb.veřejnost. Garant: *J. Sixtová*

Vědecko-výzkumná činnost

Vědecko-výzkumné aktivity ústavu odrážejí stav oborového dění. K 1. 1. 2006 byly ukončeny 2 individuální granty. E. Večerková je nositelkou grantu GAČR. Kurátorky H. Beránková, H. Dvořáková, A. Kalinová, J. Pechová a E. Večerková jsou zapojeny do ústavního vědecko-výzkumného úkolu „Kulturně antropologický pohled na život společnosti na Moravě v 18.–20. století v kontextu s děním ve střední Evropě a s přihlédnutím k etnickým procesům“. Výstupy představují: publikační činnost, účast s referátem na konferencích, stáže.

Kurátorky H. Dvořáková, A. Kalinová, E. Večerková se dlouhodobě podílejí na koncepci a řešení vládního programu „Koncepce účinnější péče o tradiční kulturu“ podporovaného EÚ.

A/ Grantové úkoly

Institucionální záměr

„Etnologické studium reality a jejího odrazu v každodenní kultuře na Moravě v období 18.–20. st.“, na jehož řešení se podílí většina kurátorek EÚ (řešitelé: *H. Beránková* - Etnografická fotografie na přelomu 19. a 20. st., *H. Dvořáková* – Lidová religiozita a její projevy, *E. Večerková* – Obřadní kultura jako projev etnokulturní osobitosti obyvatel Moravy, *A. Kalinová* – Výtvarná kultura lidu na Moravě v období 18.–20. století, *J. Pechová* – Lidová řemesla na Moravě). Vzhledem k ukončení této části IG a širokému spektru řešených problémů jsou výstupy citovány v dalším textu - viz výstavy, publikace, referáty.

Individuální granty

Grant MKČR „Sacrum et profanum v kultuře tradičních svátků“. Těžiště práce spočívalo v terénním výzkumu a heuristice v archivních fondech a muzejních sbírkách. (řešitel: *E. Večerková*)

„Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“ Národní ústav lidové kultury ve Strážnici v rámci vládního programu zpracovává materiál „Identifikace a dokumentace projevů tradiční lidové kultury v České republice. Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu“, na němž se EÚ podílel vypracováním heslářů. V roce 2006 byl vypracován heslář a dotazník pro oblast lidové religiozity, který byl distribuován krajským pracovištěm v rámci ČR. Garant: H. Dvořáková. V příštích letech budou následovat další obory.

Výstavy

A/ Výstavy v zahraničí

– „ČERNÉ ŘEMESLO“, 7. 4.–5. 6., 2006. Vlastivědné muzeum, Hohenau, autor: J. Pechov

B/ Autorské výstavy v rámci MZM

– „A TA KRÁVA MLÉKO DÁVÁ“, 27. 6.–30. 9. 2006, (J. Pechová)

– „SVĚT POD SKLEM. PODOBY VOSKU“, 12. 12. 2006–24. 2. 2007, (H. Dvořáková)

C/ Výstavy v rámci ČR

– „KRAJKA V TRADIČNÍM ODĚVU NA MORAVĚ“, autor: L. Nováková, reinstalace, 28. 4.–23. 6., Muzeum Bučovice

– „ČERNÉ ŘEMESLO“, autor: J. Pechová, reinstalace, 7. 5.–24. 9., Muzeum Brněnska, Předklášteří

– „ČERNÉ ŘEMESLO“, autor: J. Pechová, reinstalace, 15. 7.–1. 10., Muzeum v Ivančicích

– „KVĚTINY BÍLÉ PO CESTĚ...“, autor: L. Nováková, H. Beránková, reinstalace, 23. 2.–26. 4., Muzeum Hodonín

– „KVĚTINY BÍLÉ PO CESTĚ...“, autor: L. Nováková, H. Beránková, reinstalace, 9. 6.–30. 10., Muzeum Mikulov

– „VELIKONOČNÍ VÝSTAVA“, autor: E. Večerková, 1. 4.–30. 4., Obecní úřad Lysice „JOSEF BRAUN“, reinstalace, autor: H. Beránková, 8. 10.–26. 11., NMF Jindřichův Hradec

D/ Výstavy realizované ve spolupráci s EÚ a výstavy převzaté

– „JEHLY, PŘÍZE, POKLIČKY“, ze sbírek Muzea ve Zlíně, garant: L. Nováková, J. Macháček, výstavní sály EÚ

– „JIŘÍ HLUŠIČKA – FOTOGRAFIE“, garant: J. Macháček, 1. p. EÚ

– „SVÁTOSTKY“, ze sbírek numismatické odd. a EÚ MZM, autor: D. Grossmanová, garant: A. Kalinová, J. Macháček, kaple EÚ

– „POCTA MORAVSKÉMU POLI“, fotografie I. Armutidisové, garant: H. Dvořáková, J. Macháček, výstavní sály EÚ

E/ Výstavy mimořádné a pronájmy

– „KAMÉLIE EXOTICKÁ“ (pro NPÚ Brno), garant: H. Dvořáková, J. Macháček, kaple, hala, schodiště, 1. p. EÚ

– „BRNĚNSKÁ RŮŽE“ (pro Spolek floristů ČR), garant: H. Dvořáková, J. Macháček, výstavní sály, 1. p. EÚ

– „KRESBY PACIENTŮ DĚTSKÉ ONKOLOGIE“ (pro NF Krtek), garant: H. Dvořáková, J. Macháček, 1. p. EÚ

– „FAIR ART“ (pro Společnost pro Fair trade), garant: J. Macháček, hala EÚ

– „VELKOPOLSKÉ DUDÁCTVÍ“ (pro hudeb.odd. MZM, ze sbírek Muzea v Poznani), garant: J. Macháček, 1. p. EÚ

Popularizační přednášky pro veřejnost, vystoupení v médiích

Dvořáková H.

- Problematika poutí – ČT 2, Folklorica,
- Lidová hračka a přesahy, ČT 2, Folklorica
- Bohyně na Kopanicích, ČT 2, Folklorica
- Svět pod sklem, ČT 2, kultura.cz
- Svět pod sklem, ČT Prima, Brněnská 1, Internet Tv, ČR Brno
- Palác šlechtičen, ČR Praha a Brno

Kalinová A.

- Habánská fájáns, pro KPVU Brno, 7. 2.
- Lidová keramika, pro Centrum volného času Lužánky, 1. 2. a 3. 3.

Pechová J.

- A ta kráva mléko dává, ČR Praha a Brno, 28. 6. a 11. 7.
- Černé řemeslo, ČR Brno, 26. 7.

Večerková E.

- Co nevíte o kraslicích. Jih. muzeum Znojmo, 26. 1.
- O kraslicích. Měst.muzeum a galerie v Dačicích, 25. 4.
- Vánoce u nás a jinde. Muzeum Vyškovska, Vyškov 12. 12.
- Rozhovor pro ČR Brno (4x)
- Rozhovor pro ČT 2, Folklorica, 8. 12.

Účast na konferencích, seminářích

Beránková H.

- EASA Biennial Conference 2006, 18.–21. 9., Bristol, Velká Británie (s příspěvkem)

Dvořáková H.

– „Ženy obávané i respektované. Bohyně na Mor. Kopanicích“. Konference :Dějiny ženy aneb Evropská žena od středověku do 20. stol. v zasetí historiografie. IV. pardubické bienále, Pardubice 27.–28. 4. 2006

– „Hledání ráje a umělé světy“. K počátkům komercializace tradiční kultury – Konference:problematika prezentace a medializace tradiční lidové kultury. XXI. Strážnické sympozium, 15.–16. 3. 2006

– „Minority ve sbírkách Etn. ústavu MZM“. Konference: Tezaurace a prezentace kulturního dědictví ve sbírkových a výstavních programech muzeí a galerií. Praha, Židovské muzeum, 9. 3. 2006

– „Ceroplastiky. Pokus o definici“. Seminář: Na pomoc muzejní práci. Vysoké Mýto, Regionální muzeum, 22.–23. 11. 2006

Kalinová A.

– „Vokstümliche Hinterglasmalereien im Eth. Institut des MLM in Brünn. Profil einer repräsentativen Sammlung“ Konference: 16. Hinterglas-Symposion, Sandl (Rakousko), 25.–27. 5. 2006

Nováková L.

– „Svatební šaty v průběhu současných výstavních aktivit“. Seminář: Textil v muzeu. TM Brno 12.–13. 6. 2006

Večerková E.

– „Dary a obdarování ve výročních obyčejích“. Seminář: Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech. Uh. Hradiště 18.–19. 9. 2006

Polášek P.

- „Dokumentace, konzervace a restaurování v Demus.“
- Konference: Konference konzervátorů a restaurátorů, Cheb 5. 9. 2006
- „Dokumentace, konzervace a restaurování v modulu Demus01. Seminář NPÚ, Boskovice 19. 10.

Studijní cesty

Beránková H.

- Velká Británie (Bristol) – konference
- Itálie (Faenza, Ravena – Muzeum keramiky, historicko-archeologické památky)
- Německo (Tittling, Finsterau – muzea v přírodě)

Dvořáková H.

- Rakousko (Vídeň – Rak. národop. muzeum)
- Německo (Tittling, Finsterau – muzea v přírodě)

Kalinová A.

- Rakousko (Sandl- 16. Hinterglas-Symposium)
- Itálie (Faenza, Ravena – Muzeum keramiky)

Nováková L.

- Německo (Tittling, Finsterau – muzea v přírodě)

Pechová J.

- Rakousko (Hohenau – instalace výstavy)
- Rakousko (Niedersulz – muzeum v přírodě)

Publikační činnost

- BERÁNKOVÁ H.: Fotografická zastavení: Mým potomkům. Národopisná revue 4/2006, 49–51, ISSN 0862-8351.
- BERÁNKOVÁ H.: Fotografická zastavení: Fašanky, to sú svátky – z hospody do hospody, Národopisná revue 1/2006, 110–111. ISSN 0862-8351.
- BERÁNKOVÁ H.: Svatební fotografie. In: Jižní Morava. Vlastivědný sborník. MVS Brno 2006, s. 311–322, ISSN 0449-0436.
- BERÁNKOVÁ H.: Svatební fotografie a oral history. Folia ethnographica 40, 2006, s. 9–16, ISSN 0862-1209
- BERÁNKOVÁ H.: Drobnosti z archivu-fotografie Amálie Kožmínové a Karla Gamma. In: Osobnosti historické fotografické dokumentace lidové architektury. Sborník referátů z odb. semináře ke 130. narození B. Vavrouška. Praha 2006, s. 45–49. ISBN 80-239-7910-8.
- BERÁNKOVÁ H.: Lets the word see it! – Anthropological work of Amalie Kozminova. 9th European Association of Social Anthropologists (EASA) Biennial Conference 2006, 18.– 21. 9. 2006, Bristol, www.easaonline.org.
- BERÁNKOVÁ H.: Der Wallfahrtsort als Repräsentant der Nationaltraditionen. In: Doležel, D. – Kühne, H. (edd.): Wallfahrten in der europäischen Kultur / Pilgrimage in European cultur. Frankfurt a. Main-Berlin 2006, s. 687–694. ISSN 1862-149X, ISBN 3-631-54996-2
- BERÁNKOVÁ H.: Hledání ráje a umělé světy. K počátkům komercializace tradiční kultury. In: Problematika prezentace a medializace tradiční lidové kultury. Sborník příspěvků z XXI. Strážnického symposia. Strážnice 2006, s. 28–33. ISBN 80-86156-79-6
- BERÁNKOVÁ H.: Z korespondence Františka Pospíšila s Leošem Janáčkem. Poznámky k výzkumným metodám. In: Od lidové písně k evropské etnologii. 100let Etnologického ústavu Akademie věd. Brno 2006, s. 46–53. ISBN 80-7194-920-5.
- BERÁNKOVÁ H.: „Na památku“. Svatební atributy instalované pod skleněným poklopem. Folia ethnographica XXXI, 2006, s. 41–45. ISSN 0862-1209, ISBN 80-7028-233-5
- BERÁNKOVÁ H.: Ženy obávané i respektované. Bohyně na Moravských Kopicích. In: Čadková, K., Lenderová, M., Stráníková, J.(edd.): Dějiny žen aneb Evropská žena od středověku do 20. stol. v zasetí historiografie. Sborník příspěvků ze IV.pardubického bienále 27.–28. 4. 2006, Pardubice 2006, s. 435–440. ISBN 80-7194-920-5.
- BERÁNKOVÁ H.: Menšiny na Moravě ve vztahu ke sbírkám etnografického ústavu MZM v Brně. In: Tezaurace a prezenatce kulturního dědictví minorit ve sbírkových a výstavních programech muzeí a galerií. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2006, s. 127–130. ISBN 80-86889-42-4, EAN 978-80-86889-42-9.

- BERÁNKOVÁ H.: Svět pod sklem. Podoby vosku. MZM Brno 2006, 47 s. ISBN 80-7028-292-3.
- BERÁNKOVÁ H.: Heslář a dotazník „Lidová religiozita“ sestavený a distribuovaný v rámci vládního úkolu Koncepce účinnější péče o tradiční kulturu (NULK Strážnice).
- KALINOVÁ A.: K nejstarší historii sbírky lidové keramiky v MZM v Brně. In: Vlastivědný věstník moravský 58, 2006, s. 185–188, ISSN 0323-2581.
- KALINOVÁ A.: Svatební tradice v dokladech lidové keramiky. Folia ethnographica 40, 2006, s. 47–54, ISSN 0862-1209, ISBN 80-7028-234-7.
- KALINOVÁ A.: Kamnářská plastika. Příspěvek ke studiu lidového kamnářství. In: Středověké a novověké zdroje tradiční kultury. Brno ÚEE FFMU 2006, s.168–184, ISBN 80-239-7984-1.
- KALINOVÁ A.: (Rec) V. Štajnochr, Svatá Trojice. Učení o Bohu v trojici a vývoj zobrazení. Úcta k Nejsvětější Trojici a poutní místa. Uh. Hradiště 2005. In: Slovácko 47, 2005, s. 50–51. ISBN 80-86-185-50-8.
- MACHÁČEK J.: Muzejní noc v Paláci šlechtičen. Věstník AMG 2006/srpen.
- NOVÁKOVÁ L.: Svatební oděv ve sbírkách EÚ MZM. Folia ethnographica 40, 2006, s. 17–39. ISSN 0862-1209, ISBN 80-7028-234-7.
- NOVÁKOVÁ L.: Eliška Machová a její role v brněnské Vesně. K 80.výročí úmrtí. In: Vlastivědný věstník moravský LVIII, 2006, s. 160–169. ISSN 0323-2581.
- PECHOVÁ J.: Svatba v bývalém německém jazykovém ostrůvku na Vyškovsku. Folia ethnographica 40, 2006, s. 55–87. ISSN 0862-1209.
- PECHOVÁ J.: Košíkářství jako umělecké řemeslo. Národopisná revue 3/2006, s. 170–172.
- PECHOVÁ J.: Etnologický ústav AV ČR slavil sté výročí. Národopisná revue 1/2006, s. 59–60.
- PECHOVÁ J.: A ta kráva mléko dává. Katalog výstavy. MZM Brno 2006.
- PECHOVÁ J.: Handwerker und Gewerbe in der ehemaligen deutschen Sprachinsel bei Wischau. Wischauer Heimatbote 2/2006, s. 8–9.
- POLÁŠEK P.: Dokumentace, konzervace a restaurování v modulech Demus01. In: Sborník z konference konzervátorů a restaurátorů. TM Brno 2006, ISBN 80-86413-35-7.
- POLÁŠEK P.: Konzervace a restaurování ceroplastik v EÚMZM v Brně. Svět pod sklem. Podoby vosku. MZM Brno 2006, s. 44–47. ISBN 80-7028-292-3
- VEČERKOVÁ E.: Nábytek v národopisných sbírkách MZM. Katalog sbírky. MZM Brno 2006, 32 s. ISBN 80-7028-283-5.
- VEČERKOVÁ E.: Několik poznámek ke svatebnímu koláči na Moravě (příspěvek ke studiu obřadních artefaktů III). Folia ethnographica, 40, 2006, s. 143–179.
- VEČERKOVÁ E.: Vynášení smrtky v současných podobách. Vlastivědný věstník moravský 58, 2006, s. 284–294.
- VEČERKOVÁ E.: Ostatkové právo ve vavřinci a veselici na Blanensku. Vlastivědný věstník moravský 58, 2006, s. 49–54.
- VEČERKOVÁ E.: Hodová slavnost na hanácko-slováckém rozhraní.(K proměnám tradice). In: Slovácko, 48 2006, s. 70–86.
- VEČERKOVÁ E.: Živá tradice svatodušních obchůzek na Moravě (spolu s V. Frolcovou). Český lid 93 2006, s. 269–286.
- VEČERKOVÁ E.: Prátelský pozdrav A. Navrátilové. Národopisná revue 2006/2, s. 114–115.
- VEČERKOVÁ E.: Jubilejní pozdrav L. Tarcalové. Národopisná revue 2006/3, s.174–175.

Ediční činnost

Folia ethnographica, svazek 36/37 (2002–2003), 140 stran; obsahuje výsledky vědeckovýzkumné práce pracovníků EÚ MZM a badatelů z jiných institucí (akademických a muzejních pracovišť v ČR a SR). Část nákladu rozeslána institucím v Evropě (= výměna publikací). Odb. redakce E. Večerková

Členství v redakčních radách

- H. Dvořáková – Věstník AMG, Jižní Morava, Národopisná revue
- E. Večerková – Slovácko, Ethnologia Europae Centralis

Členství v nákupních komisích

- H. Dvořáková – Regionální muzeum Mikulov, Východočeské muzeum Pardubice
- A. Kalinová – Národní muzeum Praha, MZM Brno
- L. Nováková – Muzeum města Brna
- E. Večerková – Muzeum Znojmo

Ostatní aktivity

- Muzejní noc – EÚ se zúčastnil programu první Brněnské muzejní noci, garant: J. Macháček, H. Dvořáková, organizace: J. Macháček, aktivní účast: H. Beránková, H. Dvořáková, J. Macháček, L. Nováková, P. Polášek
- Představení restaurované plastiky „Pieta ze Šatova“ za účasti pracovníků odboru MaG MK ČR, garant: H. Dvořáková, J. Macháček
- Představení cyklu filmů ČT „Kořeny evropské hudby“, garant: J. Macháček, H. Dvořáková
- Koncert Ženského sboru Slováckého krúžku, garant: J. Macháček, H. Beránková
- Koncert Akademie staré hudby, garant: J. Macháček
- Koncert českých, moravských a polských dudáků, garant: J. Macháček
- Koncert při příležitosti obnovení činnosti BROLN, garant: H. Dvořáková, J. Macháček
- Křest knihy J. Bajgarové: Hudební spolky v Brně (CDK), garant: J. Macháček
- Křest knihy J. Jilíka: Bohyně, Kunovice, garant: J. Macháček
- Křest knihy: M. Pavlíčka: J. Winterhalder .st. (Barister/Principal), garant: J. Macháček
- Slovenská poezie Ž. Fridrichovej, garant: J. Macháček
- Přednáška L. Růženecké ke 100. výročí úmrtí K. H. Máchy, spolupráce s EÚ, garant: J. Macháček

Systematická biologie

1.12. BOTANICKÉ ODDĚLENÍ

Botanické oddělení pokračovalo v zařazování a třídění sbírek po přestěhování do Slatiny. Pokračovalo se v zápisu separátů do elektronické podoby (Databáze MSAccess) bylo zahájeno zapisování knih do databáze MZM (KPWin).a v podchycení sbírek do elektronické podoby (v programu DEMUS za rok 2006 to bylo 4 412 vyšších rostli a 2 858 hub). Vedle nových sběrů byly do databáze zařazovány i doklady starší (např. rody Cordyceps, Geastrum, Russula, Spathularia, Strobilomyces a další). Všechny elektronicky podchycené sběry jsou k dispozici na webové stránce MZM – <http://www.mzm.cz/Botanika/>. Společně s doklady dalších deseti muzejních institucí je tam celkem k dispozici 178.176 sbírkových předmětů. Pokračovala spolupráce s kolegy s CHKO Bílé Karpaty, při které byla determinována, uložena do databáze a opatřena definitivními etiketami část herbáře Stanislava Staňka. S. Kubešová jako jedna ze spolupracovníků projektu „Diversity of Vegetation of Southern Siberia“ shromáždila a zpracovala obsáhlý materiál mechorostů.

Vědeckovýzkumná činnost

Ústavní úkoly

Rada úkolů na botanickém oddělení je řešena pod výzkumným záměrem „*Vytváření pramenné báze a studium přírodních procesů probíhajících v širší oblasti styků karpatské, hercynské a panonské oblastí*“ (MK00009486201), na kterém se podílí K. Sutorý, V. Antonín a S. Kubešová.

Taxonomické studium rodu *Cynoglossum* (studium v herbářích v Paříži a Montpellier). Dokončení prací na publikačních výstupech týkajících se druhu *C. pringlei* a příprava publikace druhů *C. natolicum* a *C. extraeuropaeum*.

Evropské přezkaté druhy špiček z rodu *Marasmius*, sekce *Epiphylli*, podsekce *Epiphyllini*. Článek do tisku bude připraven v roce 2007. [V. Antonín, M. Vašutová (UP Olomouc) a A. Urban (Botan. Inst. Wien)].

Příprava přepracovaného vydání evropské monografie rodů *Marasmius*, *Marasmiellus*, *Gymnopus*, *Collybia*, *Rhodocollybia*, *Crinipellis* a *Chaetocalathus*. Do tisku bude odevzdána v roce 2007 ve vydavatelství IHW-Verlag Eching (Německo). [V. Antonín, M. E. Noordeloos (National Herbarium, Leiden)]

Moravský kras, Macocha, již sedmý rok probíhající výzkum cévnatých rostlin a mechorostů v této unikátní lokalitě.

Grantové projekty

„*Václavky (Armillaria spp.): druhové spektrum, populační ekologie, fytopatologie a hospodářský význam na příkladu lesních ekosystémů Moravy a Slezska*“ (GAČR 526/05/0086). V tomto druhém roce výzkumu bylo pokračováno ve sběru vybraných druhů a následném zpracovávání tohoto materiálu, izolaci kmenů a molekulárních studiích [Antonín V., Mikeš V. (PřF MU), Jankovský L. (LF MZLU)]

„*Diversita evropské flóry v českých a moravských herbářových sbírkách z přelomu 18. a 19. století – národní dědictví světového významu (II)*“ (GAČR 206/04/0995). Třetím závěrečným rokem grantu pokračovalo zpracovávání sbírky Konstantina Műch-Bellinghausena a proběhla digitalizace části připraveného materiálu. (Sutorý K.)

Ostatní

– Mykofloristický výzkum NPR Javořina, NPP Búrová (Bílé Karpaty) a vybraných lokalit v NP České Švýcarsko. Ve spolupráci s NP, CHKO, ve všech případech odevzdány zprávy. (Antonín V., Vágner A.)

- Myko- a bryo-floristické výzkumy v oblasti lomu Mokrý a Sivického lesa (ve spolupráci se Správou CHKO Moravský kras). (*Antonín V., Kubešová S., Vágner A.*)
- Floristický průzkum mechorostů a cévnatých rostlin přírodních rezervací skalních útvarů (Žďárské vrchy) ve spolupráci s CHKO, práce byla zakončena odevzdáním zprávy. (*Novotný I., Kubešová S., Sutorý K.*)
- Floristický průzkum vyšších rostlin v devíti CHPV v Soběšicích, Útěchově a Ořešíně pro Magistrát města Brna. Závěrečná zpráva byla odevzdána. (*Sutorý K.*)
- Ověřování lokalit vybraných druhů hub zařazených mezi kriticky a silně ohrožené druhy do připravované novelizace vyhlášky o zvláště chráněných druzích (ve spolupráci s AOPK). Byly odevzdány 4 závěrečné a jedna dílčí zpráva (*Antonín V.*)
- Organizace 13. jarního setkání Bryologicko-lichenologické Sekce v Bílých Karpatech 20. 4. 2006–23. 4. 2006 (*Novotný I., Kubešová S.*)
- Ověřování lokalit kriticky a silně ohrožených druhů mechorostů zařazených mezi kriticky a silně ohrožené druhy do připravované novelizace vyhlášky o zvláště chráněných druzích (ve spolupráci s AOPK). Byly odevzdány dvě metodiky (*Novotný I., Dědečková M.*)

Výstavy

- Odborné zajištění výstav čerstvých hub – výstavy v Ratíškovicích, Dubňanech, Napajedlích. (*Antonín V., Vágner A.*)
- „ZELENÁ KRÁSA MECHOROSTŮ ANEB JAK SE STÁT BRYOLOGEM“ – instalace putovní výstavy ve Vlastivědném muzeu Jesenicka v Jeseníku a v Jihomoravském muzeu ve Znojmě. (*Novotný I., Kubešová S., Bravencová L., Lyko A.*)
- Podíl na výstavě „Transkultura: Akt 1“, Moravská galerie, Pražákův palác, Brno 13. 10.–3. 12. 2006 (*Sutorý K.*)

Přednášky pro veřejnost

- Cesty za houbami v r. 2005 – přednáška pro ČVSM, Brno, 21. 2. 2006. (*Antonín V.*)
- Cesty za houbami v r. 2005 – přednáška pro Jihočeské muzeum, České Budějovice, 3. 3. 2006. (*Antonín V.*)
- Mechorosty Bílých Karpat. 21.4.2006 pro účastníky 13. jarního setkání Bryologicko-lichenologické Sekce v Bílých Karpatech. (*Novotný I.*)
- Biotopy mechorostů Bílých Karpat. 29. 5. 2006 pro účastníky Semináře muzejních botaniků. (*Novotný I.*)

Exkurze

- Bryologický víkend – MZM a LDF MZLU, 29.–30. 4. 2006. (*Novotný I., Kubešová S.*)
- Exkurze – Vycházka za mechorosty (Znojmo), Jihomoravské muzeum ve Znojmě, 1. 7. 2006 (*Kubešová S., Musil Z.*)
- Exkurze – mechy okolí Němčan – 27. 5. 2006 (*Novotný I., Čech L.*)
- Exkurze – bryophyta okolí Kobeřic – 30. 9. 2006 (*Novotný I., Čech L.*)
- Exkurze – Vycházka za mechorosty – Slavkov a okolí – 14. 10. 2006 (*Novotný I.*)
- Účast na floristickém kurzu ČSBS – červenec 2006 (*Novotný I.*)

Spolupráce s médii

Upoutávka v rozhlase na bryologický víkend, Český rozhlas Brno, 26. 4. 2006 (*Novotný I.*)

Prezentace pro veřejnost

- Pro brněnské školy předneseno 9 přednášek ve sbírkách ve Slatině (*Kubešová S., Dědečková M., Sutorý K.*)
- DOTIK – inspirace ze setkání nejen muzejních „průvodců“, Moravské zemské muzeum, interní přednáška pro pracovníky MZM, Brno, 6. 12. 2006 (*Kubešová S.*)

Pedagogická a lektorská činnost

- Přednášky s modely v houbařské poradně v rámci výuky škol – 27 skupin (1 ZŠ, 9 SŠ, 16 VŠ a 1 zájmové).
- Jarní semestr 2006/2006: Toxikologie makromycetů a Úvod do studia makromycetů, LF MZLU Brno, předmět Aplikovaná mykologie. (*Antonín V.*)
- Podzimní semestr 2006/2007: Toxikologie makromycetů, Ústav soudního lékařství LF MU. (*Antonín V.*)
- Jarní semestr 2005/2006: Bryologické praktikum, PřF MU Brno, Ústav botaniky a zoologie, hod./týden. (*Kubešová S.*)
- Podzimní semestr 2006/2007: Determinace mechorostů pro pokročilé, PřF MU Brno, Ústav botaniky a zoologie, 2 hod./týden. (*Kubešová S.*)

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

- European species of the genus *Rhodocollybia* (Basidiomycota, Marasmiaceae). – Sofia (Bulharsko), 5th Balcan Botanical Congress, 19.–25. 6. 2006 (poster) (*V. Antonín, M. E. Noordeloos*)
- Druhy rodu václavka (*Armillaria*) v České a Slovenské republice. – Seminář Biodiverzita hub Slovenska 6, 5. 12. 2006, Bratislava (přednáška). (*V. Antonín, M. Tomšovský*)
- Přehled druhů václavek (*Armillaria*) v ČR a SR. – 4. Týden mykologických exkurzí v jižních Čechách, 4. 10. 2006, Lužnice (přednáška). (*V. Antonín, M. Tomšovský*)
- Vzácné dřevokazné houby NPR Vývěry Punkvy (Moravský kras). – Seminář Houby a dřeviny, 8. 4. 2006, Praha (přednáška). (*V. Antonín, D. Dvořák, A. Vágner*)
- What is *Cynoglossum rotatum* Velen.? Sofia (Bulharsko), 5th Balcan Botanical Congress, 19.–25. 6. 2006, (poster) (*K. Sutorý*)
- Mechorosty přístupných jeskyní České republiky. Environmental changes and biological assessment III., Ostrava, 26.–28. 4. 2006 (poster). (*S. Kubešová*)
- Cesta k virtuální výstavě Zelená krása mechorostů. Seminář muzejních botaniků ČR a SR, Uhřetín pod Deštnou, 29. 5.–2. 6. 2006 (referát). (*S. Kubešová*)
- Výzkum mechorostů MK. Konference k 50. výročí vyhlášení CHKO Moravský kras, Macocha, 13.–15. 9. 2006 (referát). (*S. Kubešová*)
- Herbářové doklady ve sbírkách českých muzeí, prezentované na internetu. Seminář muzejních botaniků ČR a SR, Uhřetín pod Deštnou, 29. 5.–2. 6. 2006 (referát) (*K. Sutorý*)
- Podzimní setkání muzejních botaniků ČR. Akce byla organizována botanickým oddělením MZM, podíleli se na něm všichni odborní pracovníci botanického oddělení. Brno, 7.–8. 11. 2006

Zahraniční služební cesty

- Karel Sutorý Botanický výzkum a materiálová dokumentace časně jarní vegetace v krasovém pohoří Bihor, v Rumunsku, 7.–11. 5. 2006
- Karel Sutorý Práce v herbářích a knihovně Muséum National d'Histoire Naturelle v Paříži a Université Montpellier. 3. 10.–12. 10. 2006
- Karel Sutorý Práce v herbářových sbírkách Florencie, Sofie; Terénní výzkum v jihoitalských pohořích a v okolí Sofie; Účast na jednáních IV. Balkánského botanického kongresu v Sofii, 6. 6.–25. 6. 2006
- Karel Sutorý Smolenice, Slovensko. Cílem bylo sebrání materiálu druhu *Cynoglossum germanicum*, který by byl vhodný pro statistická měření. 24. 8. 2006
- Svatava Kubešová Ruské federace, pohoří Altaj 14. 7.–4. 8. 2006
- Svatava Kubešová Terst (Itálie), „škola“ pro pracovníky muzeí DOTIK, 27. 8.–3. 9. 2006
- Vladimír Antonín Maďarsko, Bátorliget, mykofloristický průzkum (organizovala Univerzita v Budapešti) 6 dní, 24.–29. 10. 2006

- Vladimír Antonín Rakousko, Holzöster, mykofloristický výzkum (organizovala Rakouská mykologická společnost) 25. 9.–1. 10. 2006
- Vladimír Antonín Slovensko, Bratislava, seminář „Biodiverzita hub Slovenska 6“ 5. 12. 2006
- Vladimír Antonín Slovensko, Liptovská Teplička, mykofloristický průzkum (organizoval NP Nízke Tatry a Slovenská mykologická společnost) 5.–10. 9. 2006
- Vladimír Antonín, Svatava Kubešová Sofia (Bulharsko), 5th Balcan Botanical Congress, 19.–25. 6. 2006

Publikační činnost

- ANTONÍN V.: *Armillaria*, *Arrhenia*, *Baeospora*, *Callistosporium*, *Calocybe*, *Cantharellopsis*, *Catathelasma*, *Clitocybe*, *Clitocybula*, *Cyphellostereum*, *Dermoloma*, *Fayodia*, *Flammulina*, *Floccularia*, *Gamundia*, *Gerronema*, *Gymnopus*, *Haasiella*, *Hemimycena*, *Hohenbuehelia*, *Hydropus*, *Hypsizygus*, *Chrysomphalina*, *Leucopaxillus*, *Lichenomphalia*, *Loreleia*, *Lyophyllum*, *Marasmiellus*, *Marasmius*, *Melanoleuca*, *Mycena*, *Omphaliaster*, *Omphalina*, *Panellus*, *Pseudoclitocybe*, *Resinomycena*, *Rhodocollybia*, *Rhodocybe*, *Rhodotus*, *Rimbachia*, *Tricholoma*, *Xeromphalina*, *Xerula* – In: Holec J. & Beran M. [ed.] (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky, . Příroda, Praha, 2006, 24: 1–282. (text 24 stran).
- ANTONÍN V.: *Daleomyces phillipsii* (Ascomycota, Pezizaceae), new Moravian finds and its distribution in the Czech Republic. – *Czech Mycol.* 57(3–4, 2005): 2006, 249–256.
- ANTONÍN V.: Nálezy některých zajímavějších druhů makromycetů v národních přírodních rezervacích Bílých Karpat: Medzinárodná konferencia Mykoflóra Západných Karpát: súhrny prednášok, *Sprav. Slov. Mykol. Spol.* 33: 2006, 6.
- ANTONÍN V.: Znáte čechratku podvinutou? – *Mykol. Listy no.* 97: 2006, 6–11.
- ANTONÍN V. et Noordeloos M.E.: European species of the genus *Rhodocollybia* (Basidiomycota, Marasmiaceae). – In: *Plant, fungal and habitats diversity, investigation and conservation, Abstracts*, Sofia, 2006, p. 245.
- ANTONÍN V. – VÁGNER A.: *Xerocomus fennicus*, the first record in the Czech Republic. – *Acta Musei Moraviae, Sci. biol.* 91: 2006, 159-164.
- ANTONÍN V. – Dvořák D. – VÁGNER A.: Vzácne dřevokazné houby NPR Vývěry Punkvy (Moravský kras). – *Mykol. Listy no.* 97: 2006, 41–42.
- ANTONÍN V. – Holec J.: Three rare tricholomoid agarics. – *Catathelasma*, Bratislava, 7: 2006, 11–16.
- ANTONÍN V. – Jankovský L. – Lochman J. – Tomšovský M.: *Armillaria socialis* – morphological-anatomical and ecological characteristics, pathology, distribution in the Czech Republic and Europe and remarks to the genetic variation. – *Czech Mycol.* 58: 2006, 209–224.
- ANTONÍN V. – Sharp C.: New species of marasmioid genera (Basidiomycetes, Tricholomataceae) from tropical Africa – 6. *Marasmius cremeopileatus*, a new species from Zimbabwe. – *Mycotaxon*, Ithaca, 96: 2006, 253–255.
- ANTONÍN V. – Buyck B.: *Marasmius* (Basidiomycota, Marasmiaceae) in Madagascar and the Mascarenes. – *Fungal Diversity*, Hongkong, 23: 2006, 17–50.
- ANTONÍN V.: Tajemný svět špiček. – *Vesmír* 85(6): 2006, 346–349.
- ANTONÍN V.: Encyklopedie hub a lišejníků. – *Libri a Academia*, 472 p., Praha 2006.
- ANTONÍN V.: Co je penízovka sametonohá? – *Houbař* 3(1): 2006, 24.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. *Bedly*. – *Houbař* 3(1): 2006, 25.
- ANTONÍN V.: Houbaření v Itálii. – *Houbař* 3(1): 2006, 27.
- ANTONÍN V.: Ohnivec šarlatový a příbuzné druhy. – *Houbař* 3(2): 2006, 9.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Muchomůrka zelená a příbuzné druhy. – *Houbař* 3(2): 2006, 24.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Ucháč obecný a pavučince. – *Houbař* 3(3): 2006, 15.

- ANTONÍN V.: Kačenky. – Houbař 3(3): 2006, 7.
- ANTONÍN V.: Jarní druhy hub. – Houbař 3(4): 2006, 9.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Muskarinové otravy. – Houbař 3(4): 2006, 14.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Psychotropní otravy. – Houbař 3(5): 2006, 10.
- ANTONÍN V.: Není podtrnka jako podtrnka. – Houbař 3(5): 2006, 8.
- ANTONÍN V.: Něco o penízovkách. – Houbař 3(6): 2006, 8.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Psychotropní otravy II. – Houbař 3(6): 2006, 10.
- ANTONÍN V.: Bíle zbarvené ryzce. – Houbař 3(7): 2006, 8.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Alkohol a houby. – Houbař 3(7): 2006, 19.
- ANTONÍN V.: Muchomůrky bez prstenu – katmanky neboli pošvatky. – Houbař 3(8): 2006, 8.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Je čirůvka zelánka nebezpečná? – Houbař 3(8): 2006, 19.
- ANTONÍN V.: Penízovka dubová a příbuzné druhy. – Houbař 3(9): 2006, 8.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Nedostatečná tepelná úprava a houby s mutagenními látkami. – Houbař 3(9): 2006, 19.
- ANTONÍN V.: Naše druhy pestřeců. – Houbař 3(10): 2006, 8.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Jedovaté houby vyvolávající žaludeční s střevní obtíže. – HOUBAŘ 3(10): 2006, 24.
- ANTONÍN V.: Holubinka vrhavka a příbuzné druhy. – Houbař 3(11): 2006, 8.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Jedovaté houby vyvolávající žaludeční s střevní obtíže II. – Houbař 3(11): 2006, 20.
- ANTONÍN V.: Houby v domácnostech, ve sklenících a pařeništích. – Houbař 3(12): 2006, 10.
- ANTONÍN V.: Otravy houbami. Druhotné a nepravé otravy houbami. – Houbař 3(12): 2006, 20.
- KUBEŠOVÁ S.: Bryophytes in public caves in the Czech Republic. – In Environmental changes and biological assessment III. Book of Abstracts. Ostrava : Faculty of Science, University of Ostrava, 2006., s. 23–23. Článek ve sborníku. Botanika. angličtina. Česká republika.
- KUBEŠOVÁ S.: Zelení hosté v historickém podzemí měst. – Veronica, Brno, 20(6): 2006, 25–26.
- Plášek V. – Zmrhalová M. – KUBEŠOVÁ, S. – Szczepanski – M. & Loskotová E.: Příspěvek k bryoflore Tematínských vrchů. – In Rajcová K. (ed.) Najvzácnejšie prírodné hodnoty Tematínských vrchov. Zborník výsledkov inventarizačného výskumu územia európskeho významu Tematínske vrchy. Trenčín : CHKO Tematínské vrchy, 2006., od s. 31–34, 4 s. Článek ve sborníku, čeština.
- SUTORÝ K.: *Cynoglossum baeticum* (Boraginaceae), a new endemic species from SE Spain. *Willdenowia* 36 (Special Issue): 2006, 137–144.
- SUTORÝ K.: Material of type character in the Münch-Bellinghausen collection in the Moravian Museum, Brno (BRNM). 5. Karel Bořivoj Presl. *Acta. Musei Moraviae, Sci. biol.*, 91: 2006, 165–179.
- SUTORÝ K.: Němý svědek anabáze československých legionářů? *Vesmír* 85 (6): 2006, 329.
- SUTORÝ K.: Opletník sličný (*Calystegia pulchra*) – doplňky k rozšíření v České republice. *Zprávy Čes. bot. společ.*, Praha, 41: 2006, 121–128.
- SUTORÝ K.: What is *Cynoglossum rotatum* Velenovský? Plant, fungal and habitats diversity, investigation and conservation. Book of abstracts, 2006, p. 199.
- SUTORÝ K.: Šípatka širolistá (*Sagittaria latifolia*) v České republice. *Zprávy Čes. bot. společ.* 41: 2006, 305–308.
- SUTORÝ K.: Přeslička zimní jako okenní rostlina. *Zahrádkář* 2006 (2): 2006, 28
- SUTORÝ K.: Konec limby v Budišovském parku. *Budišovský zpravodaj* 2006(3): 2006, 43–44.
- NOVOTNÝ I. – DĚDEČKOVÁ M.: *Hilpertia velenovskyi*. *Bryonora* 38: 2006, 51
- NOVOTNÝ I.: Notes to Ditrichaceae Family in Europe. International meeting of bryology, Vierres-sur-Viroin, 2006, p. 24–41.

NOVOTNÝ I.: Exsiccates as means of better communication among bryologist. International meeting of bryology, Vierves-sur-Viroin, 2006, p. 42–43.

NOVOTNÝ I. – Košnar J., eds.: Mechorosty zaznamenané v průběhu 13. jarního setkání Bryologicko-lichenologické Sekce v Bílých Karpatech. Bryonora, Praha, 37, 2006: 23–32.

Rukopisy

ANTONÍN V. – Deckerová H. – VÁGNER A.: Makromycety národní přírodní památky Búrová. Nálezová zpráva za rok 2006. – Ms., Správa CHKO Bílé Karpaty, 2006, 6 p.

ANTONÍN V. – Deckerová H. – VÁGNER A.: Makromycety národní přírodní rezervace Javořina. Nálezová zpráva za rok 2006. – Ms., Správa CHKO Bílé Karpaty, 2006, 11 p.

ANTONÍN V. – VÁGNER A.: Makromycety Národního parku České Švýcarsko. Nálezová zpráva za rok 2006 (Divoký důl, Havraní skála, Pryskeříčny důl a údolí Suché Bělé). – Ms., Správa NP České Švýcarsko, 2006, 28 p.

ANTONÍN V.: *Armillaria ectypa* (Fr.) Lamoure – václavka bažinná. – Ms., AOPK Praha, 2006, 14 p. [Projekt Ověřování lokalit kriticky a silně ohrožených druhů hub]

ANTONÍN V.: *Floccularia straminea* (P. Kumm.) Pouzar – náramkovitka žlutozelená. – Ms., AOPK Praha, 2006, 16 p. [Projekt Ověřování lokalit kriticky a silně ohrožených druhů hub]

ANTONÍN V.: *Leucopaxillus compactus* (Fr.) Neuhoff – běločechratka trojbarvá. – Ms., AOPK Praha, 2006, 15 p. [Projekt Ověřování lokalit kriticky a silně ohrožených druhů hub]

ANTONÍN V.: *Omphalina discorosea* (Pilát) Herink & Kotl. – kalichovka lužní. – Ms., AOPK Praha, 2006, 9 p. [Projekt Ověřování lokalit kriticky a silně ohrožených druhů hub]

NOVOTNÝ I. – DĚDEČKOVÁ M.: Návrh metodiky pro mech děrozub pochybný *Trematodon ambiguus* (Hedw.) Hornsch. [Bryophyta, Dicranaceae] – Ms., AOPK Praha, 2006, 19 p. (Projekt Ověřování lokalit kriticky a silně ohrožených druhů mechorostů)

NOVOTNÝ I. – DĚDEČKOVÁ M.: Návrh metodiky pro mech *Hilpertia velenovskyi* (Schiffn.) R.H.Zander [Bryophyta, Pottiaceae] – Ms., AOPK Praha, 2006, 25 p.

KUBEŠOVÁ S. – NOVOTNÝ I.: Návrh metodiky monitoringu pro mech *Cinclidotus fontinaloides* (Hedw.) P.Beauv. [Bryophyta, Pottiales] – Ms., AOPK Praha, 2006, 18 p. (Projekt Ověřování lokalit a silně ohrožených druhů mechorostů)

1.13. ENTOMOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Entomologické oddělení spravuje rozsáhlé sbírky hmyzu a některých dalších skupin členovců z celého světa. V systematické evidenci vede 42 celků na úrovni řádů, čítající přes 1.025.000 jedinců, včetně 6.626 typových exemplářů. Téměř dvakrát tak početný je materiál evidovaný jako studijní a pomocný.

V rámci sbírkotvorné činnosti v roce 2006 pokračovalo třídění a determinace motýlů (Lepidoptera), tentokrát ze sbírky Jenische, jehož sběry pocházejí především z území střední Moravy z konce 19. a začátku 20. století. Identifikace zkratk německých lokalitních údajů byla prováděna především za pomoci externích specialistů a pamětníků, pánů Jakeše, Laštůvky, Stuchlíka a Štěrbý, vytríděné kusy byly opatřeny doplňujícími designačními štítky; za odborné pomoci Mgr. Petra Kmenta (Národní muzeum Praha) byla nově uspořádána další část rozsáhlé sbírky ploštic (Heteroptera) a v odborné spolupráci s Danielem Whitmorem (Centro Nazionale per lo Studio la Conservazione della Biodiversità Forestale, Marmirolo, Itálie) započalo kurátorské zpracování sbírky masařek *D. Povolného*, které Moravské zemské muzeum získalo v roce 2005.

Nové přírůstky do sbírek oddělení v roce 2006 získalo drobnými dary a vlastním sběrem v terénu, a to v rámci ústavních a grantových výzkumných úkolů na území České republiky

a ostatních evropských států (v roce 2006 mezi ně patří např. vypreparované a do čeledí roztríděné sběry z Řecka) a z expedice L. Dembického do severovýchodní Indie. Celkem bylo za rok 2006 nově vypreparováno 5.823 jedinců hmyzu.

Po přestěhování oddělení do Brna-Slatiny a instalaci sbírek začali kurátoři s úplnou inventarizací entomologického materiálu. Inventarizace sbírek probíhala během let 2001–2006 a byla dokončena v letošním roce. Během uplynulých šesti let byl zinventován veškerý sbírkový materiál, který čítá celkem 1,025.044 kusů hmyzu preparovaného nasucho, jakož i lihových a skleněných preparátů. Celá tato akce byla v letošním roce ukončena přebudováním části depozitářů, kde byly dosud sbírky uchovány v nevyhovujících kovových policích. Díky obětavé pomoci p. Válka ze stolařské dílny MZM se podařilo během jediného roku vyhotovit a instalovat 48 dřevěných regálů, do kterých se přemístily sbírky motýlů, blanokřídlých, dvoukřídlých a sbírky malých řádů hmyzu.

Oddělení v roce 2006 zprostředkovalo 23 zápůjček ze sbírek, z nichž tři byly do zahraničí. Během roku měly depozitáře celkem 150 badatelských návštěv, včetně čtyř zahraničních.

Knihovna entomologického oddělení patří mezi největší svého oboru v České republice. Za rok 2006 přibylo 260 přírůstkových čísel a knihovna čítá 52.019 knihovních jednotek. Během roku využilo možnost půjčení publikací 21 registrovaných uživatelů z řad odborné veřejnosti. Byl ukončen prepis lístkového katalogu periodik a monografií do elektronické podoby a databáze je k dispozici všem zájemcům o informace týkající se entomologické literatury.

Pracovníci oddělení v roce 2006 připravili k vydání 91. ročník časopisu *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae*. Tento časopis knihovna oddělení v současné době vyměňuje za podobně zaměřená periodika se 76 partnery po celém světě. Podle přehledu, který v roce 2006 knihovnice oddělení vypracovala, získává entomologická knihovna každoročně výměnou vědecké časopisy v hodnotě kolem 250.000 Kč.

Vědeckovýzkumná činnost

Mezinárodní programy

„Handbook of Zoology“ (red. Lawrence & Leschen, Nový Zéland, Austrálie): do tisku byly odevzdány kapitoly o čeledích Cleridae, Metaxinidae a Thanerocleridae; v kapitola Trogossitidae je dokončována ve spolupráci se spoluautorem, R. Leschenem (*J. Kolibáč*)

„Catalogue of Palaearctic Coleoptera“ (red. I. Löbl & A. Smetana, Ženeva-Toronto, Apollo Books). V průběhu roku byla odevzdána do tisku rozsáhlá kapitola o čeledi Cleridae (*J. Kolibáč*)

Errata k 3. dílu „Palaeartického katalogu“ (viz výše), které vyjdou v rámci jeho 4. dílu: shromáždění a zpracování oprav a doplňků k celé kapitole Buprestidae (*V. Kubáň*).

Grantové projekty

– institucionální záměr „Vytváření pramenné báze a studium přírodních jevů probíhajících v oblasti styku karpatské, hercynské a panonské oblasti“ (MK00009486201). V jeho rámci pokračoval J. Kolibáč v průzkumu fauny brouků (Coleoptera, zejména skupiny Cucujiformia) zachovalých pralesních oblastí sledovaného území, zejména se zaměřením na morfologii dosud neznámých larev, intenzivně pokračoval v práci na příručce pro poznávání fauny ČR (nakladatelství Academia), průběžně pokračoval ve shromažďování údajů pro připravovanou revizi rodu *Trichodes* a studoval fylogenezi nadčeledi Cleroidea v celosvětovém měřítku. V průběhu roku 2006 publikoval J. Kolibáč rozsáhlou práci o fylogenezi čeledi Trogossitidae, ve které jsou, na základě kladistické analýzy, všechny světové rody klasifikovány ve dvou podčeledích a v 11 tribech, včetně dvou nově popsáných. Práce se navíc zabývá i morfologií larev a jsou v ní popsány všechny známé středoevropské larvy Trogossitidae a jedna dosud neznámá z Bulharska (*Tenebroides fuscus*, vlastní sběr). Práce je doplněna 15 tabulemi morfologických ilustrací, včetně dvou barevných. Jedna práce je

věnovaná systematicce *Trichodes crabroniformis* z Balkánu, kde byly opět využity vlastní sběry z Řecka a Bulharska.

V. Kubáň se v r. 2006 zaměřil na studium taxonomie a rozšíření všech zjištěných druhů brouků čeledi krascovitých (Buprestidae) v rámci střední Evropy (vč. Švýcarska) a pokračuje v práci na seznamu druhů této čeledi s rozlišením na potvrzený výskyt do r. 1950 a po r. 1950. Dva nové druhy pro území České republiky byly publikovány v tomto roce. Dále byl pořízen soupis typových kusů motýlů (Lepidoptera), čeledi Gelechiidae ze sbírky Povolného – publikováno v muzejním časopise (V. Kubáň, O. Jakeš).

I. Malenovský v roce 2006 ve spolupráci s Pavlem Lauterem připravil do tisku kapitoly „Křísi (Auchenorrhyncha)“ a „Mery (Psylloidea)“ do knihy „Nepůvodní druhy ve flóře a fauně České republiky“ (ed. J. Mlíkovský). Ve spolupráci s kolektivem z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně (J. Vaňhara, N. Muráriková a J. Havel) se věnoval využití umělých neuronových sítí (ANN) v taxonomii hmyzu a do tisku odevzdal rukopis metodologické publikace věnované aplikaci ANN pro určování dvoukřídlých na modelovém příkladu kuklic (Tachinidae). Během vegetační sezóny 2006 se věnoval faunistickému průzkumu Hemiptera severní části Bílých Karpat. Průběžně též determinuje a vyhodnocuje sbírky Hemiptera a Strepsiptera v Moravském zemském muzeu a Národním muzeu v Praze. Na základě zpracování sběrů z předchozích let v roce 2006 v odborném tisku vyšlo celkem 6 krátkých i rozsáhlejších faunistických publikací, především tři práce souborně zpracovávající faunu kříšů, mer a hlavatěnkovitých dvoukřídlých CHKO Kokořínsko ve středních a severních Čechách. V rámci své dizertační práce se I. Malenovský věnuje systematicce mer čeledi Phacopteronidae.

– „Psyllid vectors – vývoj kontrolních strategií proti merám – vektorům fytoplazem ovocných dřevin v Evropě“ (MŠMT, EUREKA OE 180). V roce 2006 proběhl rozsáhlý sběr a determinace vzorků přenašečů choroby „apple proliferation“ v jablonoých sadech (P. Lauterer).

– „Referenční diagnostická laboratoř Ministerstva zemědělství ČR“: determinace hospodářsky významných druhů kříšů a mer (Hemiptera: Auchenorrhyncha, Psylloidea) na základě smlouvy MZM se Státní rostlinolékařskou správou. Část finančních prostředků vynaložených Ministerstvem zemědělství ČR byla využita na rozšíření odborné knihovny entomologického oddělení (P. Lauterer).

Exkurze

– „Týden dětí s Moravským zemským muzeem“ – Entomologický den, 22. 8. 2006. Exkurze na Pálavu (Sirotčí Hrádek, Tabulová hora, Mikulov) spojená s pozorováním hmyzu v přírodě, asi 40 účastníků (I. Malenovský a Dětské muzeum).

Spolupráce s médii

– Český rozhlas Brno – dva pořady o přírodě a cestování po jihovýchodní Asii a Nové Guineji (J. Kolibáč)

– List Vysočina, 28. října 2006 rozhovor objasňující způsob uložení historických entomologických sbírek, které je nutno zachovávat v původním stavu; uveden a dokladován příklad nečekaného nálezu typových kusů motýlů (Lepidoptera) v depozitářích oddělení v Budišově, a to ve sbírce Kupida, která pochází z období konce 18. a začátku 19. (V. Kubáň).

Pedagogická a lektorská činnost

– „Terénní cvičení ze zoologie“ (jarní semestr 2006), pro studenty 1. ročníku odborných a učitelských směrů biologie, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity (I. Malenovský)

– „Terénní cvičení z entomologie“ (jarní semestr 2006), pro studenty magisterského programu Systematická zoologie a ekologie, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity (I. Malenovský)

- „Hemiptera“, cvičení z předmětu „Obecná a systematická entomologie“, 19. 4. 2006, pro studenty 4. ročníku oboru Systematická zoologie a ekologie, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity (*I. Malenovský*)
- „Využití umělých neuronových sítí v entomologii“, 9.–10. 11. 2006, seminář pro diplomanty a doktorandy systematické entomologie, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, asistent kurzu (*I. Malenovský*).
- Oponentské posudky na diplomovou práci V. Čermáka „Výskyt mer (Psylloidea) v jabloňových sadech se zřetelem na možný přenos fytoplazmy proliferace jabloně“, Agronomická fakulta Mendelovy lesnické a zemědělské univerzity v Brně, a bakalářskou práci B. Švaňhalové „Biologie hluběnky skryté – *Aphelocheirus aestivalis* (Heteroptera, Nepomorpha) a aktuální stav rozšíření v České republice“, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity v Brně (*I. Malenovský*)
- Oponentský posudek na práci Středoškolské odborné činnosti M. Rájeckého (Gymnázium kpt. Jaroše) „Entomologický průzkum zvolené luční lokality v předhůří Českomoravské vrchoviny“ (*I. Malenovský*)
- Biologická olympiáda – oblastní komise pro Jihomoravský kraj, příprava praktických poznávacích úkolů a hodnocení účastníků krajských kol kategorií A (Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 24. 3. 2006) a B (Gymnázium Elgartova, Brno, 21. 4. 2006) (*I. Malenovský*)
- Recenzní posudky na více než 35 prací z různých vědeckých časopisů (*J. Kolibáč*)

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

Malenovský I.: „Blanokřídlý hmyz ve sbírkách Moravského zemského muzea v Brně.“ Blanokřídlí v českých zemích a na Slovensku 2, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 8.–9. 6. 2006 (přednáška).

Kment P. & Malenovský I.: „National Museum Prague and Moravian Museum Brno, two important Heteroptera collections in the Czech Republic.“ Third quadrennial meeting of the International Heteropterist's Society. WICC Wageningen, Nizozemí, 18–21. 7. 2006 (společný poster představil P. Kment).

Malenovský I.: „Leafhoppers and planthoppers in species rich grassland: meadows and pastures in the White Carpathians (Czech Republic)“. 13. mitteleuropäische Zikadentagung, Chur / Alp Flix, Švýcarsko, 25.–27. 8. 2006 (přednáška).

Vaňhara J., Muráriková N., Fedor P., Malenovský I. & Havel J.: „Artificial neural networks for insect identification.“ 6th International Congress of Dipterology, Fukuoka, Japonsko, 23.–28. 9. 2006 (společnou prezentaci představila N. Muráriková).

Malenovský I.: „Effect of land-use regime on Hemiptera communities in extensively managed grasslands in the Czech Republic.“ Workshop „Effects of land use change on the biodiversity of Hemiptera in grasslands: A pan-European perspective“, Laufen/Salzach, SRN, 29. 9.–1. 10. 2006 (přednáška).

Čermák V. & Lauterer P.: Příspěvek bionomii mer *Cacopsylla picta* a *Cacopsylla melanoneura*. Zoologické dny Brno, 8.–10. 2. 2006 (poster).

Lauterer P.: Možnosti využití sacích pastí Státní rostlinolékařské správy pro kontrolu a signalizaci mšic pro sledování různých skupin členovců. Zoologické dny Brno, 8.–10. 2. 2006 (přednáška).

Lauterer P. & Březíková M.: Nové šíření křísa *Hyalesthes obsoletus* Signoret, 1865 (Fulgoromorpha Cixiidae) v České republice. Zoologické dny Brno, 8.–10. 2. 2006 (přednáška).

Fialová R., Navrátil M., Lauterer P. & Válová P.: Molecular tests to determine Apple Proliferation phytoplasma presence in psyllid vectors from apple tree orchards in the Czech Republic. XXth International symposium on virus and virus-like diseases of temperate fruit crops and Xith International symposium on small fruit diseases. Antalya, Turkey, 22.–26. 5. 2006 (poster).

Březíková M. & Lauterer P.: Žilnatka vironosná (*Hyalesthes obsoletus* Signoret, 1865) (Hemiptera: Cixiidae) – rozšíření, biologie a význam pro přenos fytoplazmy stolburu bramboru. XVII. Česká a slovenská konference o ochraně rostlin, Praha, 12.–14. 9. 2006 (přednáška).

Lauterer P. & Čermák V. : Mery – vektory fytoplazem clusteru AP. XVII. Česká a slovenská konference o ochraně rostlin, Praha, 12.–14. 9. 2006 (přednáška).

Lauterer P.: „Psyllids – the vectors of the AP-cluster phytoplasmas“. 13. Mitteleuropäische Zikadentagung, Chur / Alp Flix, Švýcarsko, 25.–27. 8. 2006 (přednáška).

Fialová R., Navrátil M., Lauterer P. & Válová P.: Molekulární diagnostika fytoplazmy proliferace jabloní u hmyzích vektorů v jabloňových sadech České republiky. XVII. Česká a slovenská konference o ochraně rostlin, Praha, 12.–14. 9. 2006 (poster).

Zahraníční služební cesty

– Indie, Meghalaya, Arunachal Pradesh, 6. 5.–11. 6. 2006 (L. Dembický): Účast na entomologické expedici pod vedením Dr. E. Heisse (Tiroler Landesmuseum, Entomological Research Group, Innsbruck, Rakousko), věnované studiu a sběru hmyzu v oblastech severovýchodní Indie. Sbírky Moravského zemského muzea byly rozšířeny o vědecky cenný materiál Hemiptera, Diptera a některých skupin brouků (Coleoptera), který je dále zpracováván. Materiál z cesty na entomologickém oddělení čítá kolem 4.000 exemplářů hmyzu a je významným obohacením sbírek.

– Řecko, 22. 5.–14. 6. 2006 (J. Kolibáč): Cesta byla zaměřena především na sběr brouků rodu *Trichodes* pro připravovanou revizi. Byl ovšem sbírán i další hmyz a tak jsou sbírky oddělení obohaceny o více než 2.500 exemplářů řádů Coleoptera, Hymenoptera, Heteroptera a Homoptera. Všechny sběry jsou již vypreparovány, lokalizovány a zařazeny do sbírek.

– Švýcarsko: Basilej, 17.–21. července 2006 (V. Kubáň) v rámci institucionálního grantu. Během návštěvy byla studována čeleď krascovitých (Buprestidae, Coleoptera) ve sbírkách Naturhistorisches Museum Basel. Organizace společné expedice do Laosu 2007, která by se měla uskutečnit v období 7. května až 7. června 2007 pod vedením Dr. Brancucciho; finanční prostředky opatří švýcarská strana.

– Švýcarsko, Chur, Alp Flix, Basel, 24. 8.–30. 8. 2006 (J. Malenovský): Aktivní účast na konferenci 13. mitteleuropäische Zikadentagung, studijní návštěva entomologických sbírek, příprava společné odborné publikace s D. Burckhardtem (Naturhistorisches Museum Basel).

Publikační činnost

KOLIBÁČ J.: Taxonomic status of *Trichodes hidalgo* Winkler, 1959 (Coleoptera, Cleridae). *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae* (Brno) 91: 2006, 93–95.

KOLIBÁČ J.: A review of the Trogossitidae. Part 2: Larval morphology, phylogeny and taxonomy (Coleoptera, Cleroidea). *Entomologica Basiliensia et Collectionis Frey* 28: 2006, 105–153.

KUBÁŇ V.: New nomenclatorial and taxonomic acts, and comments. Buprestidae: various groups. Pp. 40–52. *Catalogue. Buprestidae: Chrysochroinae: Chrysochroini, Chalcophorini, Dicercini, Poecilnotini*. Pp. 342–352. Buprestinae: Actenodini. P. 369; Buprestini, Chrysobothrini, Coomaniellini, Kisanthobiini, Melanophilini, Thomassetiini. Pp. 381–388; Agrilinae: Agrilini: (without *Agrilus*), Aphanisticini (without *Aphanisticina*), Coraebini, Trachysini. Pp. 403–404, 406–421. In: Löbl I. & Smetana A. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea*. Apollo Books, Stenstrup, 2006, 690 pp.

KUBÁŇ V. – Kalashian M. Yu.: *Catalogue. Buprestidae: Agrilinae: Aphanisticini: Aphanisticina*. Pp. 404–406. In: Löbl I. & Smetana A. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea*. Apollo Books, Stenstrup, 2006, 690 pp.

- KUBÁŇ V. – Jakeš O.: The Dalibor Povolný collection of Gnorimoschemini (Lepidoptera, Gelechiidae) in the keeping of the Moravian Museum, Brno. Part 1: Type material purchased in 1997–1998. *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae (Brno)* 91: 2006, 97–101.
- KUBÁŇ V. – Volkovitsh M. G.: Catalogue. Buprestidae: Julodinae. Pp. 325-330. In: Löbl I. & Smetana A. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea*. Apollo Books, Stenstrup, 2006, 690 pp.
- KUBÁŇ V. – Škorpík M. – Křivan V.: Faunistics records from the Czech Republic – 209. *Coleoptera: Buprestidae*. *Klapalekiana* 42 (4): 2006, 234.
- Bílý S. – KUBÁŇ V.: Case 3335. *Trachys* Fabricius, 1801 (Insecta, Coleoptera): proposed fixation of the feminine gender of the genus and the form of derivation of family-group names based on *Trachys*. *Bulletin of Zoological Nomenclature* 63 (3): 172–176.
- Bílý S., Volkovitsh M. G. – KUBÁŇ V.: Catalogue. Buprestidae: Galbellinae. P. 342. In: Löbl I. & Smetana A. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea*. Apollo Books, Stenstrup, 2006, 690 pp.
- Kletečka Z. – KUBÁŇ V.: *Chrysobothris* (*Chrysobothris*) *leonhardi leonhardi* (Buprestidae, Coleoptera) v Čechách. *Chrysobothris* (*Chrysobothris*) *leonhardi leonhardi* (Buprestidae, Coleoptera) in Bohemia. *Sborník Jihočeského Muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy* 46: 2006, 235–236.
- Batelka J. – Straka J. – MALENOVSKÝ I. – LAUTERER P.: Strepsiptera (řasnokřídli). Pp. 559–561. In: Farkač J., Král D. & Škorpík M. (eds.): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2005, 760 pp.
- Čiháková K. – Mládek J. – Hejzman M. – MALENOVSKÝ I. – Kment P. – Chobot K. – Čížek L.: Chráněné druhy rostlin a živočichů. Pp. 65–68. In: Mládek J., Pavlů V., Hejzman M. & Gaisler J. (eds.): *Pastva jako prostředek údržby trvalých travních porostů v chráněných územích*. VÚRV Praha, 2006, 104 pp.
- LAUTERER P. – MALENOVSKÝ I.: *Psylloidea* (mery). Pp. 156–159. In: Farkač J., Král D. & Škorpík M. (eds.): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2005, 760 pp.
- LAUTERER P. – MALENOVSKÝ I.: Hlavatěnkovití (*Pipunculidae*, *Diptera*) CHKO Kokořínsko. Big-headed flies (*Pipunculidae*, *Diptera*) of the Kokořínsko Protected Landscape Area. *Bohemia centralis* 27: 2006, 457–466.
- LAUTERER P. – MALENOVSKÝ I.: New records of *Pipunculidae* (*Diptera*) from the Czech Republic. *Entomofauna carpathica* 18: 2006, 38.
- LAUTERER P. – MALENOVSKÝ I.: *Japananus hyalinus* (Osborn, 1900) – křísek. Pp. 267-268. *Metcalfa pruinosa* Say, 1830 – voskovka zavlečená. Pp. 268-268. *Psylla buxi* (Linnaeus, 1758) – mera zimostrázová. P. 289. In: Mlíkovský J. & Stýblo P. (eds.): *Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky*. ČSOP, Praha, 2006, 496 pp.
- MALENOVSKÝ I.: Křísi (*Auchenorrhyncha*, *Hemiptera*) CHKO Kokořínsko. Planthoppers and leafhoppers (*Auchenorrhyncha*, *Hemiptera*) of the Kokořínsko Protected Landscape Area. *Bohemia centralis* 27: 2006, 295–322.
- MALENOVSKÝ I.: Mery (*Psylloidea*, *Hemiptera*) CHKO Kokořínsko. Jumping plant-lice (*Psylloidea*, *Hemiptera*) of the Kokořínsko Protected Landscape Area. *Bohemia centralis* 27: 2006, 323–332.
- MALENOVSKÝ I. - Beránek J.: Faunistic records from the Czech Republic. *Hemiptera: Cicadomorpha: Cicadellidae*. *Klapalekiana* 42: 2006, 337–338.
- MALENOVSKÝ I. – Kment P. – Chobot K. – Přidal A. – Resl A.: Nadzemní fauna bezobratlých. Pp. 46–52. In: Mládek J., Pavlů V., Hejzman M. & Gaisler J. (eds.): *Pastva*

- jako prostředek údržby trvalých travních porostů v chráněných územích. VÚRV Praha, 2006, 104 pp.
- MALENOVSKÝ I. – LAUTERER P.: Auchenorrhyncha (křísi). Pp. 147–155. In: Farkač J., Král D. & Škorpík M. (eds.): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha 2005, 760 pp.
- MALENOVSKÝ I. – LAUTERER P.: Habitats and life histories of Central-European Psylloidea (Hemiptera: Sternorrhyncha). Pp. 14–15. In: Witsack W. & Achtziger R. (eds.): Bericht über die 12. Tagung des Arbeitskreises „Mittleuropäische Zikaden“ von 26.–28. August 2005 in Luxemburg. DGaaE Nachrichten 20: 2006, 10–22.
- MALENOVSKÝ I. – LAUTERER P.: Cicadomorpha – křísci a Fulgoromorpha – svítilky. Pp. 266–267. *Stictocephala bisonia* Kopp & Yonke, 1977 – ostnohřbetka ovocná. Pp. 269–271. Psylloidea – Mery. Pp. 274. *Arytaina genistae* (Latreille, 1804) – mera janovcová. P. 277. *Cacopsylla hippophaes* (Förster, 1848) – mera rakytníková. P. 278–279. *Eupteryx melissae* Curtis, 1837 – pidikřísek. P. 281. *Livilla variegata* (Löw, 1881) – mera štědřencová. Pp. 285–286. In: Mlíkovský J. & Stýblo P. (eds.): Nepůvodní druhy fauny a flóry České republiky. ČSOP, Praha, 2006, 496 pp.
- Straka J – MALENOVSKÝ I. – Batelka J.: The genus *Halictoxenos* (Strepsiptera, Stylopidae) in the Czech Republic and Slovakia. *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae* (Brno) 91: 2006, 69–82.
- Burckhardt D. – LAUTERER P.: The Palaearctic trioziids associated with Rubiaceae (Hemiptera, Psylloidea) – a taxonomic re-evaluation of the *Trioza galii* Foerster complex. *Revue suisse de zoologie* 113: 2006, 269–286.
- Březíková M. – LAUTERER P.: Žilnatka vironosná (*Hyalesthes obsoletus* Signoret, 1865) (Hemiptera: Cixiidae) – významný přenašeč fytoplazmy stolburu bramboru. *Agro* 7: 2006, 22–24.
- LAUTERER P. – Čermák V.: Biology of the psyllid vectors of AP and ESFY phytoplasmas (Hemiptera: Psylloidea). Pp. 482–487. In: Proceedings of the XVIIth Czech and Slovak plant protection conference, 12–14th Sept., Praha. Česká zemědělská univerzita, Praha 2006.
- LAUTERER P.: Pipunculidae Walker. In: Jedlička L., Stloukalová V. & Kúdela M. (eds.): Check-list of Diptera of the Czech Republic and Slovakia. Electronic version 1, 2006, <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera> + CD-ROM.

Ediční činnost

- Redakce časopisu *Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae* 91/2006 (*J. Kolibáč*)
- Redakce entomologických časopisů *Folia Heyrovskyana* 14/2006 a *Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae* 46/2006 (*V. Kubáň*)
- Redakce příručky k poznávání fauny ČR (nakl. Academia, edit: Hudec, Kolibáč, Laštůvka, Peňáz) (*J. Kolibáč*)

Různé

- Oddělení provádí determinace vzorků hmyzu (nejčastěji skladištních a zemědělských škůdců) a drobné odborné posudky pro veřejnost.

1.14. ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Preparace a konzervace materiálu

V preparátorské dílně oddělení bylo zpracováno 42 dermoplastických preparátů, 109 balků a 16 lebek. Z významnějších přírůstků lze jmenovat např. exponáty papouška savanového, amazoňa modrolícího, norka evropského a amerického, zajíce běláka nebo veverku Prévostovu. Pro expoziční účely byly postaveny skupiny kopytníků (sika, srnec), do expozice doplněna skupina bachyně prasete divokého s mladými (*J. Bašta, M. Vlasák*)

– přírůstky do studijních sbírek čítaly 587 exponátů vč. osteologické kolekce drobných savců

– pokračovala oprava a čištění, montáž exponátů na nové podstavce další části preparátů z Dahlbergovy ornitologické sbírky pro Muzeum Vysočiny v Jihlavě (*J. Bašta, M. Vlasák*)

– preparace dermoplastických preparátů ptáků a savců pro hmatovou výstavu připravovanou DM MZM (*J. Bašta, M. Vlasák*)

– preparace pro AOPK ČR Havlíčkův Brod, Spolek ochránců přírody Jihlava, ZOO Brno, Jihlava a Olomouc (*J. Bašta, M. Vlasák*)

– zajištění provozu sladkovodních akvárií v expozici Fauna Moravy (*T. Kučera*)

údržba Brněnského draka (*T. Kučera*)

– organizace a zajištění návštěvníckého provozu ve zpřístupněném depozitáři na zámku v Budišově u Třebíče (*H. Sutorová, J. Pavlíčková, M. Karasová, M. Krátká*)

– digitalizace sbírky exotických ptáků (*H. Sutorová*)

V knihovně pokračovala vedle běžné knihovnické činnosti rekatalogizace knihovního fondu v elektronické podobě v programu KP WIN, přístupná na webové stránce muzea v souborném katalogu knihovny MZM. Probíhala meziknihovní výpůjční služba, ostatní služby čtenářům, revize fondu a výměna Acta Musei Moraviae s 55 zahraničními partnery (*M. Janoušková*)

Vědeckovýzkumná činnost

Ústavní úkoly

– „Výzkum biologie hlavačky mramorované (*Proterorhinus marmoratus*) – nového druhu ichtyofauny ČR. V rámci tohoto ústavního úkolu byla v roce 2006 část doposud získaných výsledků zpracována v doktorské disertační práci, předložena a obhájena na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně (*V. Prášek*)

– „Sledování avifauny jihozápadní Moravy“ – probíhalo nadále s důrazem na území a druhy řazené do systému NATURA 2000 resp. zvláště chráněné druhy. Na území NP Podyjí probíhalo ve spolupráci s pracovní skupinou JmP ČSO (*V. Prášek*)

– „Mezinárodní sčítání vodních ptáků“ – ve spolupráci s pracovní skupinou JmP ČSO bylo provedeno každoroční sčítání zimujících vodních ptáků na řece Dyji v úseku Hevlín – Podhradí na Dyji. Tato akce probíhá každoročně ve více než 100 zemích 5 kontinentů (*V. Prášek*)

– „Monitoring hnízdní populace čápa bílého (*Ciconia ciconia*)“ – zajišťován na okresech Znojmo a Třebíč (*V. Prášek*)

– „Sledování přirozené obnovy na lokalitě Střední nádrž VDNM“ – probíhá od počátku revitalizačních opatření z r.1998. V r. 2005 byla trvale zvýšená hladina na kótě 170,00 m.n m., čímž docházelo k dalšímu ničení porostů jak na umělých ostrovech, tak i na jiných částech dna v ohrázeném území. Cca 90 % porostů již uhynulo, zbytky jsou vyvrácené a rozpadají se. Na ostrovech Ivaňský a kolem Kostelního byly v zájmu zvýšení hnízdních podmínek vodních ptáků provedeny umělé zásahy do porostů. V záhrází střední nádrže je trvale sledována přirozená obnova na lokalitách Betlém, Mušovský dolní les a Plačkův les, kde fungují umělé zavlažovací systémy (*M. Šebela*)

– „Sledování výskytu skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*) v oblasti VDNM a jeho postupné šíření“ – v sezóně 2006 byla zjištěna kvantitativní data z lokalit v okolí Horní, Střední a Dolní nádrže. Postup druhu směrem k Dolní nádrži byl zaznamenán na severním břehu a v odvodňovacích příkopech na katastru Strachotína (*M. Šebela*)

– „Dlouhodobé sledování lokality Betlém v souvislosti s přirozeným vývojem živočišné složky s důrazem na místní druhy obratlovců“ - proběhlo systematické sledování hnízdění vodního ptactva. Bylo detailně sledováno poměrné zastoupení vodních druhů skokanů *Rana synkl. esculenta* a řešeny další otázky spojené se stárnutím lokality (kvalita vody, úhyny ryb atd.). Probíhá trvalá dokumentace. V průběhu roku 2006 zde byl natočen 60 min. přírodopisný dokument o hnízdění husy velké (*Anser anser*) na lokalitě (*M. Šebela*)

– „Zpracování archivu písemných pozůstalostí moravských přírodovědců“ – rozřídění a evidence písemné pozůstalosti V. Čapka; část materiálů poskytnuta jako podklady k výstavě Václav Čapek (1862–1926) instalované na zámku v Oslavanech (*H. Sutorová*)

– Kompletace databáze a druhových seznamů sbírek trofejí, obojživelníků a plazů v MZM pro připravovaný katalog, doplnění a rozšíření shromážděných archivních dokladů, příprava textu katalogu (*H. Sutorová*)

– Digitalizace sbírek – ornitologické kolekce v Budišově (*H. Sutorová*)

Grantové projekty

Účast na výzkumném záměru přírodovědného odboru MZM na léta 2005 až 2011 s názvem „Vytváření pramenné báze a studium přírodních jevů probíhajících v oblasti styku karpatské, hercynské a pannonské oblasti“ – MK00009486201 (*M. Šebela, V. Prášek, H. Sutorová*)

Výstavy

– Zápůjčky archivních materiálů a fotografií z pozůstalosti ornitologa V. Čapka pro výstavu o jeho životě a díle na zámku v Oslavanech – Václav Čapek 1862–1926 (srpen–listopad)

– Do nově instalované expozice v Ústavu Anthropos MZM dlouhodobě zapůjčen exponát vlka

– Slovenské národní múzeum, Bratislava – paroží soba pro výstavu Mamuty na Slovensku

– Etnografický ústav MZM, Brno – kolekce havranů pro instalaci v rámci muzejní noci

Přednášky pro veřejnost

– Cyklus 4 besed o přírodních poměrech na Glapágách, v jižní Americe a na jižní Moravě organizovaný CK Pavel Veselý v Etnografickém ústavu MZM (*M. Šebela*)

– Další přednášky (5) pro ZŠ, VŠ a veřejnost (*M. Šebela*)

Exkurze

Vedení 7 exkurzí na lokalitách Betlém a Vodní dílo N. Mlýny (*M. Šebela*)

Spolupráce s médii

Internetové rádio Praha – hodinový pořad o expedici Ekvádor 2005, relace v TV o problematice VDNM, zimování divokých husí (3) (*M. Šebela*)

Prezentace pro veřejnost

Spolupráce s těmito organizacemi

Nevládní organizace

– Jihomoravská pobočka České společnosti ornitologické

Ostatní

– AOPK ČR - středisko Havlíčkův Brod, ZOO Jihlava, ZOO Brno (dodávání materiálu – kadaverů uhynulých kusů)

Pedagogická a lektorská činnost

– Doplnující výuka zoologie. Odborný výklad pro školy (systematická zoologie, ekologie, etologie, ochrana přírody) v expozici Fauna Moravy doplněný promítáním video-snímků, ukázkou přírodnin, poslechem zvukových nahrávek hlasů zvířat a vypracováním písemných testů.

Celkem 57 akcí (1 620 osob), 45 tříd ze ZŠ (1 250 žáků), 11 skupin ze středních škol (340 studentů) a 1 výuková lekce pro VŠ (30 posluchačů) (*M. Janoušková, V. Prášek, V. Beran*)

– Pokračování spolupráce s pedagogickou fakultou MU v Brně. Studenti v expozici Fauna Moravy zpracovávají výukové programy na téma "Využití zoologické expozice Fauna Moravy pro školní výuku". Nejprve se seznámí s expozicí Fauna Moravy, poté připraví výukový program a ten se svými žáky v muzeu realizují. Studenti tak získají praktickou zkušenost s výukou a obohatí své zoologické znalosti. Žáci ZŠ v rámci školního vzdělávání navštíví muzeum a formou hry poznávají naše obratlovce (*M. Janoušková*)

– Muzejní noc 2006. Expozici Fauna Moravy navštívilo celkem 3000 spokojených návštěvníků. Zájemci si mohli poslechnout odborný zoologický výklad a luštit ptačí hádanku s tajenkou (*M. Janoušková*)

– Odborný výklad ve zpřístupněném zoologickém depozitáři v Budišově (květen až září) s celkovou návštěvou za sezónu 6518 osob zajistily průvodkyně J. Pavlíčková, M. Karasová a M. Krátká. Návštěvnícky provoz v Den muzeí 20. května byl podobně jako v předchozích letech řešen formou dne otevřených dveří. Průvodcovskou službu zajišťovali žáci místní ZŠ, kteří si výklad v jednotlivých sálech připravili sami s použitím literatury a konzultací s lektorkami. Na prohlídku přišlo 220 návštěvníků.

– Na mediální rozruch kolem města Budišova v souvislosti s projektem rekonstrukce zámku reagovali pracovníci zoologického oddělení spolu s kolegy z oddělení botanického a entomologického uspořádáním Dnů otevřených dveří (28. + 29. října). Kromě obvyklé návštěvnícké trasy byla otevřena část herbáře i entomologických sbírek, návštěvníci si prohlédli restaurované malované místnosti ve II. patře zámku a v přízemí sallu terrenu. Možnosti seznámit se s tím, v jakém stavu se v současné době objekt zámku nachází a jak je využíván využilo 1022 zájemců

– Odborné vedení L. Šprtové, studentky gymnázia ve Vyškově, která v rámci Středoškolské odborné činnosti zpracovala téma „Vznik a vývoj biocentra v lokalitě Vrchní rybník v obci Velešovice“. V celostátním kole 28. ročníku této soutěže se umístila na 2. místě v kategorii „Ochrana a tvorba životního prostředí“, spojené se získáním zvláštní ceny ministra životního prostředí. (*V. Prášek*)

– Vedení odborné praxe studenta MZLU T. Trnky, který absolvoval terénní exkurze na lokalitě Betlém a seznámil se se způsobem evidence muzejních sbírek (*M. Šebela, H. Sutorová*)

– Členství v komisi pro bakalářské a státní zkoušky na PřF MU (*M. Šebela*)

Účast na vědeckých konferencích a seminářích

European Inland Fisheries Advisory Commission – 24th Session, including Symposium on Hydropower, Flood Control and Water Abstraction: Implications for Fish and Fisheries, Mondsee, Austria, 14.–17. 6. 2006 (*V. Prášek*)

Zahraníční služební cesty

Přírodovědná expedice do Makedonie v období 8.–24. 5. 2006. V recenzním řízení je akceptovaný článek shrnující výsledky pozorování z této cesty v ornitologickém časopise *Ciconia*, Srbsko (V. Prášek)

Publikační činnost

- BAŠTA J. – Koch M.: Katalog korýšů (Crustacea) ve sbírkách zoologického oddělení Moravského zemského muzea v Brně. 2006, 59 str.
- PRÁŠEK V.: Biologie hlavačky mramorované (*Proterorhinus marmoratus*), nového druhu ichtyofauny ČR. Dizertační práce PŘF MU. 2006, 80 str., angl. abstrakt
- PRÁŠEK V.: Fauna parku Lužánky. str. 16–19. In: Park Lužánky 1786–2006. 220. výročí založení parku Lužánky v Brně. Lužánky – SVČ, Brno, 2006, 21 str.
- Janáč M. – Jurajda P. – PRÁŠEK P. – Kružíková, L.: Power station entrainment and damage of YOY fish in the river Dyje, Czech Rep. [EIFAC](#) (FI-727-24) European Inland Fisheries Advisory Commission – 24th Session, including Symposium on Hydropower, Flood Control and Water Abstraction: Implications for Fish and Fisheries, Mondsee, Austria, 14.–17. 6. 2006, 2006.
- SUTOROVÁ H.: Zoologický depozitář Moravského zemského muzea v Budišově u Třebíče – ryby I. Budišovský zpravodaj, 2006 (1): 57–63
- SUTOROVÁ H.: Zoologický depozitář Moravského zemského muzea v Budišově u Třebíče – ryby II. (dokončení). Budišovský zpravodaj, 2006 (3): 56–64
- SUTOROVÁ H.: Zámek v Budišově u Třebíče – dny otevřených dveří. Budišovský zpravodaj, 2006 (4): 19–21

1.15. HYDROBIOLOGICKÁ LABORATOŘ

Pracoviště založené v roce 1996 se zabývá dokumentací změn vodních a mokřadních biotopů a s tím související sbírkotvornou činností zaměřenou zejména na sinicovou a řasovou flóru. Kromě vlastní sbírkotvorné činnosti postupně zpřístupňuje badatelské veřejnosti historické algologické sbírky (J. Bílý, J. Růžička). Stálým zaměstnancem je RNDr. Olga Skácelová, Ph.D., kurátor podsbírkou. Na dohody o pracovní činnosti pracuje jako dokumentátorka Jitka Konečná, Dis., která je rovněž spoluautorkou databáze rozsivkových preparátů. Pracoviště se podílí na vzdělávání studentů, profesních hydrobiologů i veřejnosti vedením exkurzí, přednáškami, lektorskou činností na kurzech a výstavami s ekologickou tematikou zaměřenými na vodní prostředí.

V roce 2004 pokračovala hydrobiologická laboratoř v rozšiřování sbírkového fondu a v přebírání hydrobiologické knihovny z pozůstalosti prof. V. Sládečka.

Vědeckovýzkumná činnost

Ústavní úkol – dlouhodobý

Navázání na výsledky grantu VaV RK04P03OMG024 „Obnova mokřadních biotopů třeboňské pánve zasažených srpnovou povodní v roce 2002“ hydrobiologickým průzkumem Národní přírodní památky Vizír: zjištěna postupující dystrofizace rybníka a nástup sphagnikolních druhů, vybrané organismy fotodokumentovány pro DEMUS a databázi www.sinicearasy.cz Biologické fakulty JČU v Českých Budějovicích. Vzorky z Vizíru byly předmětem bádání na živém materiálu na společně se specialisty prof. Komárkem a dr. Kaštovským.

Průzkum pískoven Cep I a II v nivě Lužnice (ve spolupráci se Zemědělskou fakultou JČU) se zaměřením na oživení invazních mechovek *Pectinatella magnifica* sinicemi a řasami.

Pokračování algologického výzkumu na oligotrofních až mezotrofních rybnících Jindřichohradecka (připravována kapitola do knihy „Česká Kanada“ nakladatelství BASET): PP Luží u Lovětína (stav před plánovanou revitalizací), PP Starý Lesák u Dolní Radouň.

Pokračování výzkumu jihomoravských tůní, slanišť a rybníků se zřetelem na přirozenou obnovu (slaniště podél trati Brno – Břeclav), revitalizace (tůně v Oboře Obelisk, Kutnar) a rybníky s potřebou hospodaření šetrného vůči přírodě (PR Písečný rybník u Milotic, PP Františkův rybník, území Natura 2000 Úvalský rybník) včetně návrhů na management.

Algologický výzkum pískovny v NPR Adršpach (CHKO Broumovsko) ve spolupráci s potápěči, sběry na dalších lokalitách NPR Adršpach včetně potoků a skalních stěn.

Studium sinicové a řasové flóry malých potoků Beskyd ve spolupráci s Výzkumným ústavem Vodohospodářským TGM, pobočka Brno a Katedrou botaniky Přírodovědecké fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě (srovnání oživení toků v jádrových zónách rezervací a obdobných toků s lesnický obhospodařovaným povodím).

Různé příležitostné sběry a zpracování vzorků (studánky v okolí Brna, nádrže využívané pro rekreaci, vzorky z toků povodí Svratky, CHKO Žďárské vrchy a CHKO Jeseníky, jezero Blidinje v NP Hercegovině za vzorků dodaných ENKI Třeboň aj.).

Grantové projekty

V rámci institucionálního grantu MZM „Dynamika přírodních procesů v oblasti styku hercynské, panonské a karpatské oblasti a její dokumentace“ (MKOCEZOO2402) zpracovává hydrobiologická laboratoř úkol „Dokumentace stavu vodních a mokřadních biotopů“.

Výstavy

– „Voda – učme se jí rozumět“ 1. 3.–5. 6. 2005 zapůjčená výstava ze Státního zdravotního ústavu, Praha.

– „8. červen – Světový den oceánů“ 8.–19. 6. 2005 v Moravském zemském muzeu vlastní edukativní výstava zpracovaná na základě materiálů získaných na symposiu Oceanics v Portugalsku.

Exkurze

– Exkurze na studánky v okolí Brna (ved. dr. O. Skácelová a R. Pecháček z RS ČSOP Brno):

– Studánky v přírodním parku Říčky 14. 5. 2006

– Prameny na jihu Brna 4. 6. 2006

– Studánky v okolí Adamova a Olomučan 22. 10. 2006

– Studánky v okolí Viničných Šumic 8. 10. 2006

– Studánky v okolí Olomučan 22. 10. 2006

– Exkurze do oblasti Čejčských špidláků a zaniklého Čejčského jezera (ved. dr. O. Skácelová a doc. Ing. A. Buček z lesnické fakulty MZLU) 15. 10. 2006

Pedagogická a lektorská činnost

– Přednáška pro Střední školu sociálních a zdravotnických služeb VESNA o.p.s., Údolní 10, 602 00 Brno: „Sinice a vodní květy“ 16. 6. 2006 přednáška na brněnské přehradě s odběrem vzorků a demonstrací terénního stanovení rizika sinic a přednáška s mikroskopickým praktikem 21. 6. 2006 ve škole.

– Přednáška s praktickým cvičením „Život v pramenech“ pro gymnázium Elgartova, Brno 11. 10. 2006

– Lektorská účast na Determinačním kurzu sinic a řas pro graduované limnology pořádaném Českou limnologickou společností při AV ČR, Žďár nad Sázavou 13.–15. 6. 2006

- Přednáška o využití léčivých rostlin a jedlých řas pro zdraví pro účastníky Letní školy ochrany krajiny pořádané Ekologickým Institutem Veronica v Bílých Karpatech, Žitková 13.–14. 7. 2006
- Přednáška, terénní exkurze s odběry a laboratorní cvičení pro účastníky kurzu Chantransia – mladé a budoucí algology pořádaném Českou algologickou společností při AV ČR, Lednice na Moravě 5.–7. 9. 2006.
- Vedení bakalářské práce L. Hájkové „Sinicová a řasová flóra revitalizovaných mokřadů PR Chomoutovské jezero“ (obhájena v roce 2006 na Přírodovědecké fakultě MU)
- Konzultace doktorské práce Mgr. J. Beňačkové „Revitalizácia CHÚ Žitavský luh“ (Katedra environmentalistiky a zoológie Fakulty Agrobiológie a potravinových zdrojov Slov. poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Slovenská rep.).

Přednášky pro veřejnost

- Beseda o sinicích a řasách v lidské potravě a v prevenci chorob, pro Sdružení onkologických pacientů ve Velkém Meziříčí, 14. 6. 2006
- Beseda nad knihou Buček et al.: „Čejč. Dějiny slovácké obce.“ pro veřejnost v kulturním domě obce Čejč (O. Skácelová: zaniklé Čejčské jezero jako historická lokalita slanomilných sinic a řas)

Účast na konferencích a seminářích

- 14. konference České a Slovenské limnologické společnosti při AV ČR, Nečtiny 25.–30. 6. 2006 na Plzeňsku:
 - O. Skácelová: „Vizír a Rod (BR Třeboňsko) – dva rybníky s problematickou ochranou“ (referát); O. Skácelová: „Sinice osídlující nově vzniklé mokřady Velké podkrušnohorské výsypky (Sokolovsko)“ (poster); J. Beňačková, O. Skácelová & J. Noskovič: „Sinicová a řasová flóra Přírodnej rezervácie Žitavský luh“ (poster).
 - Konference Říční krajina 2004, Olomouc 18. 10. 2006:
 - O. Skácelová & J. Kroča: „Předběžné výsledky výzkumu fyto Bentosu malých toků Beskyd – srovnání toků s povodím neovlivněným lesnickým obhospodařováním s referenčními lokalitami“
 - Seminář „Muzea a dobrovolnictví“ pořádaného Asociací muzeí a galerií a dobrovolnickým centrem Hestia, Pardubice 10.–11. 4. 2006 (diskusní příspěvek).
 - 46. pracovní konference České algologické společnosti, Rožmberk nad Vltavou 18.–21. 9. 2007: O. Skácelová: „NPP Vizír (CHKO a BR Třeboňsko) – rybník s problematickou ochranou“ (referát).
 - Konference České botanické společnosti „Vodní a mokřadní rostliny – taxony, společenstva, vztahy“, Praha 24.–25. 11. 2006: O. Skácelová: „Problematika ochrany NPP Vizír (CHKO a BR Třeboňsko) – vývoj makrovegetace, sinicové a řasové flóry v souvislosti se změnou rybářského hospodaření“ (referát).
 - 7. výroční zasedání Polární sekce České geografické společnosti při AV ČR, Praha – Chodovská tvrz 14.–16. 11. 2006 (s příspěvkem o přípravě výstavy „Arktida a česká věda“ v MZM)

Zahraniční služební cesty

Floristický kurz Slovenské botanické spoločnosti při SAV, Tornaľa 2.–8. 7. 2006 (O. Skácelová): sběr vzorků sinic a řas na různých lokalitách Revúcké vrchoviny, Revúcké kotliny, okraje Muráňské planiny, Bodviánské pahorkatiny a Cerové vrchoviny.

Publikační činnost

Beňačková J. – Noskovič J. – SKÁCELOVÁ, O.: Sinicová a řasová flóra Přírodnej rezervácie Žitavský luh – In: Sacherová, V. (eds.): Sborník příspěvků 14. Konference České limnologické společnosti a Slovenskej limnologickej spoločnosti, Nečtiny, 2006, 82.

- SKÁCELOVÁ O.: *Dichothrix ledereri* sp. nova, a new cyanobacterium from coal-mining deposits, and occurrence of the genus *Dichothrix* (Cyanobacteria, Nostocales) in the Czech Republic. – *Algological Studies*, Stuttgart 121, 2006: 1–21.
- SKÁCELOVÁ O.: Sinice v roce 2006. – *Veronica* 20(5), 2004: 15–16.
- SKÁCELOVÁ O.: Osídlení nově vzniklých biotopů na výsypce Sokolovského uhelného revíru sinicemi a řasami. In: Prach K. et al. (eds.): *Botanika a ekologie obnovy. – Zprávy České botanické společnosti, Materiály* 21, 2006: 141–150.
- SKÁCELOVÁ O.: Bývalé Čejčské jezero, jeho původní obyvatelé a pozůstatí z řad řas. In: , 2006.
- SKÁCELOVÁ O.: Sinice v roce 2006. – *Veronica* 20(4), 2006: 15–16.
- SKÁCELOVÁ O.: Exkurze na květnaté louky Vysočiny. – *Veronica* 20(4), 2006: 30.
- SKÁCELOVÁ O.: Krajina mého srdce. – *Veronica* 20(5), 2006: 18.
- SKÁCELOVÁ O.: Prameny a studánky Třebíčska – historie a současnost. – *Veronica* 20(5), 2006: 29.
- SKÁCELOVÁ O.: Otazníky kolem Vířské přehrad. – *Veronica* 20(6), 2006: 29.
- SKÁCELOVÁ O.: Cyanobacteria colonizing new wetlands on Velká Podkrušnohorská výsypka waste rock deposit (Sokolovsko). – In: Sacherová, V. (eds.): *Sborník příspěvků 14. Konference České limnologické společnosti a Slovenskej limnologickej spoločnosti*, Nečtiny, 2006, 69–70.
- SKÁCELOVÁ O.: Vizír a Rod – two pond nature reserves with problematic conservation in Landscape Protected Area and Biosphere Reserve Třeboňsko– In: Sacherová, V. (eds.): *Sborník příspěvků 14. Konference České limnologické společnosti a Slovenskej limnologickej spoločnosti*, Nečtiny, 2006, 70.
- SKÁCELOVÁ O. – Konečná J.: Katalog preparátů sbírky rozsivek J. Bílého uložené v Moravském zemském muzeu. – *Czech Phycology*, Olomouc, 6, 2006: 55–58
- SKÁCELOVÁ O. – Kroča J.: Předběžné výsledky výzkumu fyto Bentosu malých toků Beskyd – srovnání toků s povodím neovlivněným lesnickým obhospodařováním s referenčními lokalitami. In: Měkotová J. & Štěrba O. (eds.): *Říční krajina 2006*: 278–283.

Ediční a redakční činnost

Dr. Skácelová je členkou redakční rady časopisu *Veronica* .

2. PREZENTAČNÍ ÚTVAR

2.1. PROGRAMOVÉ ODDĚLENÍ

Programové oddělení se zabývalo plněním úkolů, jejichž účelem je prezentace MZM směrem k veřejnosti. Mezi tyto aktivity patří sestavování měsíčních informačních programů a jejich rozesílání v elektronické i tištěné podobě školám i dalším institucím, příprava, tvorba a distribuce propagačních letáků, objednávání výroby transparentů a poutačů upozorňujících na výstavy pořádané MZM a zajišťování jejich instalace. Textově a graficky připravilo skládačku o stálých expozicích MZM v českém a anglickém jazyku. Dále oddělení spolupracovalo s programovými časopisy KAM v Brně, KULT, Metropolis, Měsíčník kultury a volného času, s časopisem 21. století (slevové kupóny), s českou verzí internetových stránek časopisu National Geographic, stejně jako s internetovými stránkami provozovanými Jihomoravským krajem, firmou SNIP&Co, reklamní společnost s.r.o (výlep letáků ve vozidlech MHD, prezentace výstavy „Potěš Pámbů, pane Grünbaum!“ na tramvaji), s Brněnským kulturním centrem, Turistickým informačním centrem a Knihovnou Jiřího Mahena a Hvězdárnou a planetáriem Mikuláše Koperníka (výměna propagačních materiálů, prezentace na www stránkách). Zajistilo také ve dnech 12.–15. 1. 2006 prostřednictvím propagačních materiálů prezentaci MZM na REGIONTOURU na brněnském výstavišti. Pracovníci oddělení se také organizačně podíleli na zajištění II. brněnské muzejní noci v prostorách MZM, která se uskutečnila 19. 5. 2006 a do níž se zapojila všechna brněnská muzea a galerie. Celkem prošlo onoho dne expozicemi a výstavami, stejně jako dalšími akcemi v Dietrichsteinském paláci, Biskupském dvoře, Paláci šlechtičen a Dětském muzeu přes 16 000 návštěvníků. Oddělení také připravilo prezentační kampaň k příležitosti otevření Pavilonu Anthropos v červnu 2006 (poutače na zábradlí před hlavním nádražím, poutače na tramvajích, výlep letáků ve vozidlech MHD). Dne 23. 12. 2006 se MZM také připojilo k akci Vánoce na brněnské radnici zařazením výstavy Svět pod sklem – podoby vosku do prohlídkové trasy; tento den ji navštívilo 209 osob.

Mezi stabilní úkoly patřilo udržování a aktualizace internetových stránek MZM a zajišťování tiskových konferencí k výstavám. Oddělení se také ve spolupráci s garanty jednotlivých akcí podílelo na přípravě tiskových zpráv pro novináře. Jako každoročně připravili jeho pracovníci podklady pro prezentaci muzea v katalogu EUROBEDS a konečně spolupracovali na akci „Bambiriáda“, pořádané koncem května CVČ Lužánky.

Pracovníci oddělení udržovali stálé kontakty s tištěnými periodiky i elektronickými médii, které pravidelně informovali o akcích pořádaných MZM.

Programové oddělení jako každoročně organizovalo přednášky pro veřejnost.

Názvy přednášek a přednášející

Cyklus „Vládcové Moravy“

- První vládcí Moravy – Mojmírovci (PhDr. Luděk Galuška, CSc., Archeologický ústav MZM)
- Vladislav Jindřich (Doc. PhDr. Martin Wihoda, Ph.D., Historický ústav FF MU Brno)
- Václav II. a Morava (Doc. Mgr. Libor Jan, Ph.D., Historický ústav FF MU Brno)
- Světla a stíny vlády moravských Lucemburků (Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D., Historické oddělení MZM)
- Ve znamení draka – Moravské markrabství po vládou Zikmunda Lucemburského 1419–1423 (Mgr. Petr Elbel, Historický ústav FF MU Brno)
- Albrecht V. Habsburský. Jeho vláda na Moravě a první pokus o „Podunajskou monarchii“ (Mgr. Tomáš Baletka, Ph.D., Státní okresní archiv Nový Jičín)
- Matyáš Korvín a Morava (Mgr. Antonín Kalous, Ph.D., Historický ústav FF UP Olomouc)
- Karel starší ze Žerotína (Doc. PhDr. Tomáš Knoz, Ph.D., Historický ústav FF MU Brno)

- Kardinál František z Dietrichštejna. Gubernátor Moravy (PhDr. Pavel Balcárek, Moravský zemský archiv Brno)
- Jindřich Kajetán Blümegen – člověk Marie Terezie na Moravě (Doc. PhDr. Bohumír Smutný, Dr., Moravský zemský archiv Brno)
- Morava na přelomu století a JUDr. Alois Pražák (PhDr. Libor Vykoupil, Ph.D., Historický ústav FF MU Brno)

Cyklus „Česká egyptologie“

- Staroegyptští turisté nebo poutníci? Tajemství návštěvnických graffit (PhDr. Hana Navrátilová, Český egyptologický ústav UK Praha)
- Umění starověkého Egypta (Mgr. Hana Benešová, Český egyptologický ústav UK Praha)
- Satelitní snímkování a nové poznatky o pyramidách panovníků staré říše (Doc. Mgr. Miroslav Bárta, Dr., Český egyptologický ústav UK Praha)
- Egypt a okolní svět. Amarna jako křižovatka starověku (Mgr. Jana Mynářová, Ph.D., Český egyptologický ústav UK Praha)
- Nové objevy v Abúsíru (Prof. PhDr. Břetislav Vachala, CSc., Český egyptologický ústav UK Praha)

Cyklus „Církevní řády a jejich kláštery v českých zemích (na Moravě) v 19. a 20. století“

- Rušení klášterů za Josefa II. (Mgr. Jiří Mihola, Katedra historie PdF MU Brno)
- Osvícenství a řeholní život na Moravě (Mgr. Tomáš Černušák, Ph. D., Moravský zemský archiv Brno)
- Milosrdné sestry Sv. kříže (sestra Pavla Křivánková, SCSC., Kroměříž)
- Architektura a výzdoba řeholních budov v 19. a 20. století (PhDr. Aleš Filip, Ph.D., Biskupství brněnské)
- Per corpus ad animam. Milosrdní bratři a jejich moravské konventy v 19. a 20. století (ing. Hubert Podsedník, Brno)
- Německý řeholní exil v českých zemích v období „kulturního boje“ (Mgr. Dušan Foltýn, CMS a PdF UK Praha)
- Řeholní život v Brně na přelomu 19. a 20. století – Kongregace sester III. řádu sv. Františka po ochranou svaté rodiny (sestra Marie Václava Špičková, Brno)
- Panoráma řeholního života na Moravě 1848–1918. Staré a nové řády, osobnosti, školství, poutní tradice (Mgr. Jiří Mihola, Katedra historie PdF MU Brno)
- Salesiáni, jejich činnost a kláštery v Čechách a na Moravě (Mgr. Martin Hobza, Brno)
- Perzekuce řeholního života za nacistické a komunistické totality (PhDr. Stanislav Balík, Ph.D., FSS MU Brno)

Cyklus „Češi a Moravané ve službách rakousko-uherského námořnictva“

- Češi a Moravané na ponorkách rakousko-uherského námořnictva (Jiří Novák, Plzeň)
- Tereziánský rytíř Rudolf von Singule – ponorkový velitel z Brna (RNDr. Ivan Koláčný, Brno)
- Moravská odysea – dobrodružství moravských námořníků na vlnách světových oceánů v letech 1913–1920 (PaedDr. Jindřich Marek, Praha)
- Československá obec bývalých námořníků a účastníků národního odboje na Jadranu. Brněnská odbočka Československé obce bývalých námořníků (Dr. Jarmila Urbanová)

Jednotlivé přednášky

- Krajina a příroda Nového Zélandu. Severní ostrov (Ing. Jiří Lazebníček, Olomouc)
- Krajina a příroda Nového Zélandu. Jižní ostrov (Ing. Jiří Lazebníček, Olomouc)
- Bystřec. O založení, životě a zániku středověké vsi (PhDr. Ludvík Belcredi, Archeologický ústav MZM)

Cyklus přednášek ve spolupráci se společností Česko-arabskou

- Blízkovýchodní konflikt (JUDr. et Mgr. Marek Čejka)
- Středověká arabská oneirokritika (nauka o snech a jejich výkladu) (PhDr. Bronislav Ostřenský, Ph.D)
- Propojení východ-západ, sever-jih. Spolu nebo proti sobě? (Pavla Jazairiová)

V roce 2006 uspořádalo programové odd. 36 přednášek , které navštívilo 2 084 osob, průměrná účast činila 58 posluchačů na přednášku.

K další důležité aktivitě oddělení patří pořádání tematických exkurzí. V roce 2006 jich zorganizovalo 9 (z toho 2 do zahraničí); zúčastnilo se jich 314 zájemců.

Přehled exkurzí

- Znojensko – památky a události města a regionu (Jaroslavice, Slup, Hradiště, Znojmo, Přímětice, Lechovice)
- Za pegmatity Žďárska (Dolní Bory, Líšná u Nového Města na Moravě)
- Památky Vyškovské brány (Račice, Luleč, Pustiměř, Melice, Orlovice, Staré Hvězdlice)
- Rotundy a karnery jihozápadní Moravy (Šebkovice, Jakubov, Moravské Budějovice, Plaveč, Šatov, Hrádek u Znojma)
- Kremž a kraj Wachau (Kremž, Dürnstein, Göttweig)
- Betonová hranice 1938 (dělostřelecká tvrz Bouda, Vojenské muzeum Králíky, pěchotní srub K-S-14 „U Cihelny“)
- Středověká Vídeň
- Památky na Vysočině (Velké Meziříčí, Mostiště, Křižanov, Moravec)
- Skvosty za humny II. (Nebovidy, Loděnice, Olbramovice, Vedrovice, Bohutice. Suchohrdly, Pohořelice)

Nedílnou součástí práce oddělení je i zabezpečování akcí v muzejních prostorách, v roce 2006 tak zajistilo uspořádání 335 akcí, z toho 25 za úhradu.

2.2. ODDĚLENÍ PROVOZU VÝSTAV A EXPOZIC

Oddělení zajišťovalo provoz expozic v Dietrichsteinském paláci a Biskupském dvoře (dozor v expozicích, provoz pokladen a úklid ve všech prostorách během běžného provozu a rovněž úklid po přednáškách, vernisážích a dalších akcích např. při placených pronájmech sálů různým institucím), dále provoz prodejny publikací a suvenýrů.

V přízemí Dietrichsteinského paláce (DP) byla v dubnu loňského roku vybudována ve spolupráci s odd. TIO a odd. správy budov nová toaleta pro vozíčkáře, došlo také k instalování nového osvětlení do pokladny v DP.

Firmou, která prováděla broušení omítek v Biskupském dvoře byla také očištěna plastika generála Kutuzova na budově DP

Do bývalého promítacího sálu a do menšího výstavního sálu ve III. poschodí DP byly v závěru roku ve spolupráci s odd. správy budov a výstavním odd. pořízeny nové koberce. Ve všech expozicích byly vyprány záclony.

2.3. EDIČNÍ ODDĚLENÍ

Ediční oddělení v roce 2006 vydalo celkem 7 publikací většího rozsahu, 6 časopisů a byly dokončeny 2 časopisy z roku předcházejícího, 6 katalogů k výstavám, 2 katalogy sbírek a 2 katalogy informační, 4 doprovodné skládačky k výstavám, 5 pozvánek k výstavám, 8 k jiným akcím, 12 měsíčních programů a cca 15 jiných drobných tisků.

Podobně jako v letech předcházejících byla většina tisků zajišťována pracovníky oddělení. Grafické návrhy publikací i drobných tisků byly prováděny téměř bez externích spolupracovníků, sazba a příprava tiskových podkladů u větší části tisků rovněž. Tisk všech čb. tiskovin byl realizován v tiskárně MZM, stejně jako část čtyřbarvotisků. Většina našich publikací a katalogů má barevnou obálku, čímž získá tisk na přitažlivosti, ale je náročnější. Vzhledem k technickému vybavení tiskárny, zadávají se obálky do tiskáren mimo MZM, podobně jako tisky velmi náročné. Více jak polovina tisků je již realizována pomocí Ctp metody, tj. osvit je prováděn přímo na tiskové desky. Odpadá montáž z filmů a svícení na kovolisty, práce se tím zrychlí a zkvalitní za minimálního finančního nárůstu. Knihařské zpracování tisků bylo z části realizované v tiskárně MZM, ale v souvislosti s personálními změnami v oddělení v 2. pol. roku větší část knihařských prací byla zadávána externě.

Oddělení se prezentovalo jako každoročně na mezinárodním knižním veletrhu Svět knihy 2006 v Praze vlastním stánkem. Knihy vydané Moravským zemským muzeem byly prezentovány na 5 slavnostních křtech (Cesta do pralesa v Brně a Praze, Libyjskou Saharou po velbloudích stezkách v Brně v MZM a v Brně na Mendlově zemědělsko-lesnické univerzitě, Geology of Iraq v Praze), přičemž např. křtu na MZLU se účastnili zástupci Ministerstva životního prostředí a křtu knihy Geology of Iraq se účastnili Ministr zahraničí Cyril Svoboda a irácký velvyslanec v ČR (oběma kniha byla také slavnostně předána).

Moravské zemské muzeum v roce 2006 ukončilo vydávání časopisu Krystalinikum ročníkem 31 za rok 2005. Již několik let byl problém s odbytem časopisu a náklady na jeho vydávání vzhledem k malému počtu kusů byly neúměrně vysoké.

V roce 2006 jsme také rozšířili distribuci našich publikací do dalších knihkupectví v ČR prostřednictvím komisního a zásilkového prodeje. Nejžádanějšími tituly v uplynulém roce byly – Řeka Svatka, krajina a lidé a Staletími podél řeky Svitavy autora S. Brodessera, jež jsou zcela rozebrané; Živá voda po Pálavou a Cesta do pralesa autora M. Šebely; velký zájem čtenářů jsme rovněž zaznamenali u titulů Příběh lidského rodu (Z. Šmahel) a Civilizace moravského paleolitu a mezolitu (M. Oliva), které jsme vydali v roce 2005 jako doprovodné katalogy k novým expozicím v Pavilonu Anthropos. Očekáváme, že rovněž velmi žádaná bude kniha R. Gregorové – Příběhy zkamenělin, která vyšla na samém konci roku a jejíž vydání finančně podpořilo Ministerstvo kultury ČR. Tržby získané z prodeje publikací se opět významně zvýšily.

Ediční plán pro rok 2006 byl splněn.

Dokončení rozpracovaných titulů z roku 2005

Časopisy

- ČMM vědy společenské 90/2005
- Krystalinikum 31/2005

Nové tisky realizované v roce 2006

Časopisy

- ČMM vědy biologické 91/2006
- ČMM vědy geologické 91/2006
- Anthropologie 2–3/2005
- Antropologie 1/2006

- Folia ethnographica 2006
- Z kralické tvrže 2006

Doprovodné tisky k výstavám a jiným akcím MZM

- O hračkách, hrách a hraní (Z. Poláková) – katalog k výstavě Dětského muzea (příprava, tisk, knihařské zpracování MZM)
- A ta kráva mléko dává (J. Pechová) – katalog k výstavě Etnografického ústavu (příprava, tisk, knihařské zpracování MZM)
- Svět pod sklem – podoby vosku (H. Dvořáková) – katalog k výstavě Etnografického ústavu (příprava, tisk MZM, tisk bar. obálky a knihařské zpracování externě)
- Bosna 1905 – katalog k výstavě pavilonu Anthropos (příprava MZM, tisk a knihařské zpracování externě)
- Kde oblaka bílá plují (k 100. výročí narození J. Foglara) – katalog k výstavě v Dietrichsteinském paláci (uskuteční se v roce 2007) – příprava a tisk barevné obálky externě, tisk a knihařské zpracování MZM)
- Katalog publikací MZM 2006 – příprava, tisk a knihařské zpracování MZM, obálka bar. tisk externě
- Katalog akcí Dětského muzea 2006/2007 – příprava, tisk, knihařské zpracování MZM
- Lidový nábytek ve sbírkách Etnografického ústavu MZM (E. Večerková) – katalogové zpracování sbírky lidového nábytku EÚ MZM (příprava, tisk čb. části MZM, barevná část a knihařské zpracování externě)
- To tu ještě nebylo – katalog k výstavě Dětského muzea (příprava, tisk, knihařské zpracování MZM)
- Katalog korýšů (J. Bašta a M. Koch) – katalogové zpracování fontes MZM (příprava a tisk čb. MZM, barvy a knihařské zprac. externě)

Monografie a publikace většího rozsahu

- Selský rod Rohovští z Rohova (M. Salaš) – rozsáhlá monografie zpracovávající historii jednoho z nejstarších rodů na Moravě s bohatým fotografickým doprovodem (příprava a tisk MZM, obálka a knihařské zpracování externě)
- Libyjskou Saharou po velbloudích stezkách (I. Mrázek) – rozsáhlá monografie vzniklá na základě několikaletého pobytu autora v Libyi (příprava a tisk MZM, obálka a knihařské zpracování externě)
- Geology of Iraq (kol. autorů) – obsáhlá publikace podává výsledky mnohaletého bádání skupiny expertů v Iráku (publ. realizovaná externě)
- Země, krajina a člověk (R. Květ) – monografie zamýšlející se nad vlivem člověka na Zemi v historii (příprava, tisk MZM, bar. obálka a knihařské zpracování externě)
- Příběhy zkamenělin (R. Gregorová) – monografie navazující na úspěšnou výstavu Tajemný jednorozec (příprava MZM, tisk a knihařské zpracování externě)
- Výroční zpráva 2006 (příprava, tisk, knihařské zpracování MZM)
- Muzejní kuchařka III. (příprava, tisk MZM, knihařské zpracování externě)

Drobné tisky – skládačky, pozvánky, ostatní

- 11 měsíčních programů MZM, hlavičkové papíry MZM, hlavičkové papíry DOLIN, vizitky zaměstnanců dle potřeby, novoročenky.
- Skládačky k výstavám Potěš pámbů, pane Grünbaum a Jehla, příze, pokličky..., informační skládačka o MZM (česká a anglická mutace), skládačky Jak si vyrobit oštěp a Jak si vyrobit šíp a luk.
- Drobné tiskoviny pro potřeby MZM – vstupenky, skladové karty, návratky pro výměnu, docházkové listy, fakturační košilky apod.
- Pozvánky na přednášky a jiné akce – numismatické přednášky, pozvánka na křest knih Cesta do pralesa, Libyjskou Saharou po velbloudích stezkách, Geology of Iraq a Cesta

do praesa v Praze. Pozvánka na slavnostní otevření pavilonu Anthropos, příležitostný tisk Osobnosti MZM - dr. T. Kruša

– Pozvánky k výstavám – Potěš pámbů, pane Grünbaum!, Svátostka – upomínka a talisman, – Pověšené obrazy Vlasty Třešňáka, A ta kráva mléko dává, Svět pod sklem – podoby vosku

Rozpracované tituly před dokončením

- Antropologie 2/2006 – v tisku
- Antropologie 3/2006 – v sazbě
- ČMM vědy společenské 91/2006 – v tisku
- Řeka Oslava, Jihlava a Rokytná (autor S. Brodesser) – monografie, v sazbě
- Harmonie a vyváženost – publikace vydávaná ve spolupráci MZM, nakladatelství VUTIUM, Karlova univerzita (v sazbě)
- Dějiny Moravy v obrazech – připravuje se

2.4. VÝSTAVNÍ ODDĚLENÍ

Oddělení tradičně zajišťovalo výstavní aktivity MZM, od přípravy plánu a rozpočtu, přes výtvarné návrhy a projekty až po samotnou realizaci a posléze i likvidaci výstav. Převážná část prací byla prováděna vlastními silami, pouze v případě akcí mimo plán nebo u prací specializovaných byly využity služby externích dodavatelů. Plán výstav, již tradičně na hranicích kapacitních možnostmi oddělení a navíc v průběhu roku několikrát pozměněn a doplněn, byl úspěšně splněn. Kromě toho se pracovníci výstavního oddělení podíleli i na dalších úkolech, jako vybavení nových výstavních prostor v Pavilonu Anthropos závěsným systémem, částečná a postupná rekonstrukce výstavních prostor ve třetím patře Dietrichsteinského paláce, úprava pracoviště na Kapucínském nám. 8 a ve skladech výstavního materiálu, drobné odborné služby jiným oddělením, v omezené míře údržba expozic a renovace části výstavního mobiliáře.

Z roku 2005 dobíhaly ještě tyto výstavy:

- Krása moravských nerostů, Dietrichsteinský palác (DP), 1. patro, 5. 4. 2005–4. 2. 2006 – průchozí výstava
- Zdeněk Burian – mistr palety neznámých světů, Palác šlechtičen (PŠ), 2. patro, 26. 10. 2005–31. 3. 2006 – návštěvnost v roce 2006 činila 6 715 osob (98 denně) + dětská dílna 7 245 osob (88 denně), celkem 11 114 osob (98 denně) + 10 252 osob dětská dílna (93 denně)
- Oldřich Rejnuš – Historické Brno, DP, 3. patro, 29. 11. 2005–25. 2. 2006 – návštěvnost v roce 2006 činila 719 osob, celkem 1 279 osob (21 denně)
- Slavní i zapomenutí aneb Chytré hlavičky z Čech a Moravy, Dětské muzeum (DM), 6. 12. 2005–22. 4. 2006 – návštěvnost v roce 2006 činila 3 578 osob, celkem 4 297 osob (44 denně)
- Slezské betlémy, PŠ, přízemí, 15. 12. 2005–18. 2. 2006 – návštěvnost v roce 2006 byla 1 357 osob, celkem 3 787 osob (82 denně)
- Svatá hora Athos, DP, hala, 9. 11. 2005–8. 2. 2006 – průchozí výstava

Výstavy otevřené v roce 2006 v prostorách MZM (plánované)

- František Řehořek – obrazy z Boskovicka, Mramorové sály (MS), 17. 1.–1. 4. 2006 – návštěvnost 1 162 osob (21 denně)
- Jiří Hlušíčka – fotografie z let 1994–2004, PŠ, 1. patro, 31. 1.–25. 3. 2006 – návštěvnost 155 osob (4 denně)

- Zkameněliny Evropy, DP, 1. patro, 14. 2. 2006–2007 – průchozí výstava
- Jehla, příze, pokličky, hračky každé babičky, PŠ, 7. 3.–3. 6. 2006 – návštěvnost 3 790 osob (58 denně)
- Potěš Pámbů, pane Grünbaum!, DP, 3. patro, 21. 3.–9. 9. 2006 – návštěvnost 2 631 osob (21 denně)
- Pověšené obrazy Vlasty Třešňáka, MS, 11. 4.–17. 6. 2006 – návštěvnost 1 565 osob (31 denně)
- Svátostka – upomínka a talisman, PŠ, 18. 4.–2. 9. 2006 – návštěvnost 1 514 osob (15 denně)
- To tu ještě nebylo aneb víte či nevíte, k čemu co sloužilo? DM, 19. 5.–7. 10. 2006 – návštěvnost 8 252 osob (81 denně)
- Krteččí výstava (obrázky pacientů dětské onkologie v Brně), PŠ, 6. 6.–30. 6. 2006 – návštěvnost 170 osob (9 denně)
- A ta kráva mléko dává, PŠ, 27. 6.–30. 9. 2006 – návštěvnost 870 osob (12 denně)
- Na hrdle krása, Pavilon Anthropos (A), 29. 6. 2006–7. 1. 2007 – návštěvnost za rok 2006 byla 8 515 osob (64 denně)
- Bosna 1905 – Na troskách Osmanské říše, A, 29. 6.–12. 11. 2006 – návštěvnost 8 887 osob (75 denně)
- František Roman Dragoun – obrazy, MS, 4. 7.–16. 9. 2006 – návštěvnost 360 osob (7 denně)
- Lea Píchová – Svět je krásný (foto), DP, hala, 12. 9.–27. 10. 2006 – průchozí výstava
- Nekonečný příběh mramoru, MS, 3. 10. 2006–31. 1. 2007 – návštěvnost za rok 2006 byla 948 osob (14 denně)
- Za humny aneb pocta moravskému poli (fotografie I. Armutidisové), PŠ, 12. 10.–18. 11. 2006 – návštěvnost 397 osob (14 denně)
- O hračkách, hrách a hraní, DM + DP, 3. patro, 7. 11. 2006–31. 3. 2007 – návštěvnost za rok 2006 byla 11 094 osob (267 denně)
- Na stopě. Kresby dětí z uprchlických táborů, A, 28. 11. 2006–28. 1. 2007 – návštěvnost za rok 2006 byla 309 osob (10 denně)
- Svět pod sklem – podoby vosku, PŠ, 12. 12. 2006–24. 2. 2007 – návštěvnost za rok 2006 byla 969 osob (65 denně)

Výstavy otevřené v prostorách MZM roce 2006 (mimo plán)

- Mezinárodní expedice v Sakkáře (Egypt), DP, hala, 7. 2.–23. 4. 2006 – průchozí výstava
- Kamélie exotická, PŠ, 9. 3.–12. 3. 2006 – návštěvnost 2 501 osob (625 denně)
- Region Wielkopolska – centrum polského dudáctví, PŠ, 1. patro, 14. 9.–18. 12. 2006 – návštěvnost 169 osob (2 denně)
- Legrace s Freudem (karikatury V. Jiráňka), DP, hala, 31. 10.–26. 11. 2006 – průchozí výstava

Úpravy a údržba stálých expozic

Prováděny byly průběžně dle požadavků správců jednotlivých objektů, např. úpravy v expozici na Starém zámku v Jevišovicích, instalace části závěsného systému v Pavilonu Anthropos, drobné opravy v expozicích Dietrichsteinského paláce apod. Vzhledem k velkému vytížení pracovníků na plánovaných akcích, nebylo možné splnit všechny požadavky na stále více naléhavou údržbu expozic. Mimo plán došlo také v říjnu 2006 k likvidaci dlouhodobé výstavy L. Janáček a Brno v Domě pánů z Kunštátu (ukončení pronájmu).

2.5. DĚTSKÉ MUZEUM

Dětské muzeum plnilo v roce 2006 svoje stálé úkoly. Oblibu výstav a programů Dětského muzea potvrdila celoroční vysoká návštěvnost (31 385 osob), především pak projektu O hračkách, hrách a hraní. Přestože Dětské muzeum tentokrát nemohlo využít sbírkového zázemí MZM, podařilo se mu za finanční podpory MK ČR připravit výpravný, netradičně pojatý projekt, který je u laické i odborné veřejnosti mimořádně příznivě přijímán, takže se připravuje i jeho putovní verze.

Složitější situace byla při realizaci metodických činností v rámci projektu metodického centra a pilotního pracoviště pro muzejní pedagogiku a práci s handicapovanými návštěvníky. Názory na koncepci i rozsah působnosti tohoto pracoviště byly pracovníky ministerstva kultury několikrát přehodnoceny, na základní technické a programové vybavení byly MK ČR přiděleny finanční prostředky až v září, přes opětovný příslib však nebyla tato činnost ministerstvem personálně posílena a kmenové muzeum tak neučinilo z finančních důvodů. Úkoly v oblasti metodické činnosti, které se podařilo v tomto roce realizovat, byly opět vykonávány pracovníky Dětského muzea nad rámec jejich stálých úkolů, často v přes-časech, bez adekvátní mzdové kompenzace.

Výstavy dobíhající z roku 2005

– SLAVNÍ I ZAPOMENUTÍ ANEB CHYTRÉ HLAVIČKY Z ČECH A MORAVY (do 22. 4. 2006). Výstava věnovaná našim slavným i méně slavným vynálezům a objevitelům, rodákům i těm, pro které se naše země stala domovem, demonstrovala pomocí interaktivních exponátů základní principy vybraných vynálezů a objevů. Zároveň chtěla návštěvníkům připomenout, že naše země dala světu řadu významných osobností i že byly vždy nedílnou součástí Evropy. Výstava byla připravena jako putovní projekt.

Programy pro školy: 92 programů, 1 821 dětí

Z toho programy pro handicapované děti: 3 programy, 31 dětí

Sobotní programy: 2 programy, 62 návštěvníků

Neorganizovaná veřejnost: 1 902 návštěvníků

Návštěvnost za rok 2006 celkem: 3 723 návštěvníků

– ZDENĚK BURIAN – MISTR PALETY NEZNÁMÝCH SVĚTŮ (do 31. 3. 2006). Výstava, připravená dr. M. Dočkalovou z Ústavu Anthropos. Dětské muzeum ve spolupráci s autorkou připravilo workshop a lektorský tým prováděl odborný výklad pro školy včetně programu ve tvůrčí dílně.

Programy pro školy: 147 programů, 2 753 návštěvníků

Sobotní programy: 1 program, 165 návštěvníků

Neorganizovaná veřejnost: 4 492 návštěvníků

Návštěvnost celkem: 7 245 návštěvníků

Výstavy otevřené v roce 2006

– TO TU JEŠTĚ NEBYLO ANEB VÍTE ČI NEVÍTE K ČEMU CO SLOUŽILO? (19. 5.–7. 10. 2006). Výstava, realizovaná ve spolupráci s Regionálním muzeem a galerií Jičín a Slováckým muzeem v Uherském Hradišti, představila řadu předmětů z nejrůznějších oblastí lidského konání, které jsou pro děti i řadu dospělých návštěvníků už málo známé nebo přímo záhadné. Formou her, spojených s pátráním či hádáním, se návštěvníci mohli dobrat pravdy a zároveň se přesvědčit o tom, že v muzeu mohou zažít i legraci.

Programy pro školy: 115 programů, 1665 návštěvníků

Z toho pro handicapované děti: 8 skupin, 108 dětí

Sobotní programy: 3 programy, 100 návštěvníků

Neorganizovaná veřejnost: 6 587 návštěvníků

Návštěvnost celkem: 8 352 návštěvníků

O HRAČKÁCH, HRÁCH A HRANÍ (7. 11. 2006–31. 3. 2007). Výpravný výstavní projekt věnovaný hračkám a hraní, se zaměřil na didaktický význam základních typů hraček. V sedmi tematických celcích jsou představeny hračky od historických až po výběr současné české produkce, ale také kolekce specializovaných hraček, vhodných pro děti s nejrůznějším typem postižení. Výstavou prolínají hrací boxy, interaktivní bloky tvoří větší polovinu z celkové výstavní plochy Dietrichsteinského paláce. Výstava ve stručnější verzi bude putovním projektem.

Programy pro školy: 119 skupin, 2 508
Z toho pro handicapované děti: 4 skupiny, 53 dětí
Sobotní programy: 2 programy, 922 návštěvníků
Neorganizovaná veřejnost: 8 853 návštěvníků
Návštěvnost za rok 2006: 11 361 návštěvníků

DÍLNA K VÝSTAVĚ SVĚT POD SKLEM – PODOBY VOSKU (12. 12. 2006–24. 2. 2007). K výstavě Etnografického ústavu, která představuje vosk jako materiál se zajímavou historií i širokým spektrem použití, Dětské muzeum připravilo pro školy tvůrčí dílnu s řadou výtvarných aktivit s použitím vosku.

Programy pro školy: 4 programy, 98 dětí
Návštěvnost za rok 2006: 98 návštěvníků

Putovní výstavy a zápůjčky interaktivních tematických kolekcí

SLAVNÍ I ZAPOMENUTÍ ANEB CHYTRÉ HLAVIČKY Z ČECH A MORAVY – Městské muzeum a galerie Polička (12. 10.–23. 12. 2006, 745 návštěvníků)

TO TU JEŠTĚ NEBYLO ANEB VÍTE ČI NEVÍTE K ČEMU CO SLOUŽILO – Muzeum silnic a dálnic Velké Meziříčí (7.–28. 11. 2006, 444 návštěvníků)

ROZUMÍME ZVÍŘATŮM? (projekt připravený ve spolupráci s Muzeem Vysočiny Jihlava) Národní zemědělské muzeum Praha (30. 11. 2005–28. 2. 2006, 2 594 návštěvníků)

Muzeum Vysočiny Třebíč (7. 3.–21. 5. 2006, 1 102 návštěvníků)

Muzeum Komenského v Přerově (1. 6.–2. 10. 2006, 1 644 návštěvníků)

Masarykovo muzeum v Hodoníně (3. 10. 2006–7. 1. 2007, 1 764 návštěvníků)

Celkem navštívilo putovní výstavy zapůjčené DM jiným institucím 8 293 osob.

Tematické interaktivní kolekce

Středověk – Ostravské muzeum, Městské muzeum a galerie Polička

Hygiena a krása – Muzeum Kroměřížska

Historie školství – Městské muzeum ve Dvoře Králové nad Labem

Dermoplastické zoologické preparáty – Masarykovo muzeum v Hodoníně

Kolekce k výstavě Tajemný jednorozec – Muzeum Spiša ve Spišské Nové Vsi, SR (únor–srpen 2006)

Další programy a akce

Sobotní tvůrčí dílny: 5 dílen, 81 dětí

Jarní prázdniny: 4 programy, 153 dětí

Masopust v muzeu: 64 dětí

Vítání jara: 56 dětí

Velikonoční tvůrčí dílna: 86 dětí

Účast na muzejní noci: Vernisáž výstavy To tu ještě nebylo s programem Možná přijde i kouzelník: 3 500 návštěvníků

Sobotní program ke Dni dětí: 41 dětí

Týden dětí s MZM: 5 celodenních programů se třemi zájezdy, denně 38 dětí

Mikulášská dílna: 79 dětí

Vánoční podvečer v MZM s dílnou: 288 návštěvníků

Metodická a vzdělávací činnost

- Zpracování výzkumu a přednesení studie *Prezentace lidové kultury v muzeích* na 21. strážnickém sympoziu, 15.–16. 3. 2006 Strážnice (Z. Poláková)
- Spolupráce DM na přípravě a realizaci 11. ročníku Muzejního veletrhu Třebíč (24.–25. 5.). – Tematické zaměření, výběr odborníků ze sledované oblasti, expozice s programem pro pracovníky muzeí i veřejnost na téma *Práce s handicapovanými návštěvníky v muzejních zařízeních* (příprava instalace, dvoudenní provoz) – kolektiv DM, úvodní zdravotní informace za organizační tým a prezentace interaktivní činnosti DM pro handicapované děti – (Z. Poláková)
- Účast na konferenci ICOM – CECA Thinking, evaluating, rethinking 2.–7. 10. 2006 v Římě, zaměřené na výsledky výzkumů návštěvníků a návštěvnosti v muzeích. Účast byla mj. využita i k získávání kontaktů pro databáze metodického centra a navázání kontaktu s místním Dětským muzeem. (E. Jelínková a M. Chadzipolichronisová)
- Semináře studenti: 3 semináře (15 studentů FF MU Brno – katedra archeologie a muzeologie, 14 studentů VOŠ IKS Hapalova, 18 studentů PedF MU Brno, 1. stupeň ZŠ) – (Z. Poláková + lektorky DM)
- Náslechy studenti: 17 studentů PedF MU Brno, katedra historie
- Praxe studenti: odborná stáž (1 praktikantka z Německa, odborná praxe – 3 studentky FF MU Brno)
- Odborné konzultace studenti: bakalářská práce (2 studentky FF MU Brno), diplomová práce (1 studentka PedF UP Olomouc)
- Konzultace a metodika pro ostatní muzejní zařízení – Městské muzeum a galerie Polička, Muzeum Kroměřížska, Západoomoravské muzeum Třebíč, Slovácké muzeum Uherské Hradiště, Muzeum silnic a dálnic Velké Meziříčí, Národní muzeum v Praze, Městské muzeum Dvůr Králové, Regionální muzeum v Litomyšli, Muzeum Hlučínska, Regionální muzeum v Kolíně, Masarykovo muzeum v Hodoníně

Úkoly k provozu Metodického centra pro muzejní pedagogiku (MCMP)

- Zpracování podkladů pro databázi odborných pracovišť muzejních a dalších zařízení pracujících s dětmi včetně kontaktních osob – parc. část: z německy mluvících zemí
- Vybavení odborného pracoviště MCMP
- Zpracování speciálního třídícího počítačového programu pro databáze
- Zajištění domény Dětského muzea – MCMP – pro zveřejnění databází

Publikační a ediční činnost

- CHADZIPOLICHRONISOVÁ M.: Pracovní listy k výstavě *O hračkách, hrách a hraní*.
- JELÍNKOVÁ E.: Vystřihovánky k výstavě *O hračkách, hrách a hraní* (včetně grafického zpracování podkladů pro tisk – 2 druhy)
- JELÍNKOVÁ E.: *Muzeum na dosah*, Studia Historica Nitrensia, 12, Nitra 2006, s. 241–244.
- JELÍNKOVÁ E.: *Experience from the Work of Children's Museum, Regional Museum in Brno, Partnering in Museum Education – Enhancing the Adventure*, Banská Štiavnica/Bratislava, ICOM/CECA Annual International Conference 2005, Banská Štiavnica 2006, s. 96–99.
- JELÍNKOVÁ E.: *Nabídkový katalog vzdělávacích programů, výstav a expozic MZM pro školy na školní rok 2006/7*.
- JELÍNKOVÁ E.: *Pracovní listy k výstavě To tu ještě nebylo* (včetně grafického zpracování podkladů pro tisk).
- POLÁKOVÁ Z.: *Prezentace lidové kultury v muzeích*, studie, sborník příspěvků *Problematika prezentace a medializace tradiční lidové kultury 21. strážnického sympoza*, s. 102–110, NÚLK Strážnice 2006.
- POLÁKOVÁ Z.: *O hračkách hrách a hraní*, studie, *Národní revue IV.*, NÚLK Strážnice 2006.

POLÁKOVÁ Z.: O hračkách, hrách a hraní, prezentace výstavy, Rozrazil 10, 2006, s. 100,
Větrné mlýny, Divadlo Husa na provázku a Centrum experimentálního divadla Brno.
POLÁKOVÁ Z.: Katalog k výstavě O hračkách, hrách a hraní, MZM 2006.

Spolupráce se sdělovacími prostředky

Český rozhlas Brno – 4 rozhovory (*Z. Poláková, E. Jelínková*)

Česká televize, studio Brno – 2 rozhovory (*Z. Poláková*)

Kabelová televize – 3 rozhovory (*E. Jelínková, K. Prokopová*)

Internetová televize – 1 rozhovor (*Z. Poláková*)

Rozhovory v rámci tiskových konferencí k výstavám pro redaktory deníků a ČTK

3. ÚSTAV INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

3.1. ODDĚLENÍ INFORMATIKY

Zajišťuje muzejním pracovištím služby v oblasti správy počítačové sítě, servisu HW i SW, nákupu HW i SW, dále zajišťuje naplňování programu ISO/B a další foto a video práce pro muzejní pracoviště.

Správa počítačové sítě

V roce 2006 pracovníci oddělení pokračovali ve zkvalitňování internetového připojení a síťového propojení všech objektů muzea

- Upgrade serveru Paláce šlechticů na Kobližné
- Nový hardware
- Přejít z operačního systému Linux na FreeBSD (sjednocení s hlavním serverem)
- Připojení Pavilonu Anthropos na internet
- Nové rychlejší připojení všech oddělení ve Slatině
- Připojení hudebního oddělení na Kounicově ke stejnému poskytovateli internetových služeb jako ostatní objekty MZM

Nákup datového úložiště a UPS pro server

- Nákup klimatizace do serverovny v budově ředitelství MZM
- Přípravné práce pro digitalizaci telefonních služeb přes internet postupně ve všech objektech MZM

Průběžně se prováděl servis a údržba celé počítačové sítě ve všech objektech muzea (150 počítačů). Proběhlo několik desítek nových instalací a reinstalací HW i SW. Oddělení také průběžně zajišťovalo nákup počítačové techniky a to výhradně ve velkoobchodě a montáž provádělo vlastními silami. Pracovníci oddělení se podíleli na nákupu foto a videotechniky a zaškolení uživatelů.

Program ISO/B

Program ISO pokračoval podle ročního harmonogramu.

Dokumentace akcí

Fotodokumentace akcí, pořádaných Moravským zemským muzeem, byla prováděna na vyžádání programového nebo odborných oddělení a z každé akce byly prostřednictvím programového oddělení uveřejněny fotografie na webových stránkách muzea.

3.2. ODDĚLENÍ KNIHOVNICKÝCH A DOKUMENTAČNÍCH SLUŽEB

Ústřední knihovna MZM

Knihovna Moravského zemského muzea v roce 2006 v souladu se svým posláním shromažďovala, zpracovávala, zpřístupňovala vědeckou literaturu a poskytovala odborné knihovnické, bibliografické a rešeršní služby nejen odborným zaměstnancům MZM, ale i široké veřejnosti.

V současné době má knihovna MZM registrováno 865 uživatelů, z toho 100 je jich registrováno v ústřední knihovně.

Celkový počet výpůjček za rok 2006 v knihovně MZM činil 3 134 svazků, z toho v ústřední knihovně 458. Ke konci roku 2006 měla knihovna MZM 442 408 svazků, roční

přírůstek v knihovních jednotkách byl 3 813. Na ústřední knihovnu z tohoto počtu připadá 46 549 knihovních jednotek s přírůstkem 112 kusů.

Od března 2006 probíhá zpracování fondu v MZM novou verzí knihovního programu KPWIN SQL.

Ústřední knihovna MZM je institucionálním členem regionálního výboru Svazu knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) Jižní Morava.

Muzeologická knihovna

Muzeologická knihovna obsahuje k 31.12.2006 celkem 10 131 přírůstkových čísel, za rok 2006 přibylo 68 knihovních jednotek. Dvakrát ročně je vydávána informační brožura o nových přírůstcích. Pracoviště zajišťovalo během roku 2006 překlady a rešerše, popř. tlumočení pro potřeby odborných oddělení, ředitelství, edičního a výstavního oddělení. Významná byla jazyková spolupráce při zajištění praxe německé studentky v Dětském muzeu či při jazykových mutacích výstavy „To tu ještě nebylo“ (DM), při přípravě výstavy kraslic v Rakousku (Etnografický ústav). Pro nově otevřený pavilon Anthropos byla zpracována německá verze průvodcovského audiotextu.

V prvním čtvrtletí byl předán sekretariát ČV ICOM a převedena veškerá jeho agenda nové tajemnici.

Archiv MZM

V roce 2006 byly po dohodě s Moravským zemským archivem dočasně pozastaveny přípravy na získání akreditace archivu. Důvodem byly především komplikace s nedostatkem prostor, které by však měly být vyřešeny v nejbližším letech.

Dále se pokračovalo ve vedení výstřižkové služby a ve zpracování archivních fondů, které budou v budoucnu také digitalizovány. Služeb archivu využívalo 14 badatelů z řad VŠ studentů, pracovníků jiných muzejních či archivních institucí a zaměstnanců MZM. Bylo rovněž poskytováno metodické vedené bakalářské práce a dozor při studijní archivní praxi.

Archivář MZM absolvoval Školu muzejní propedeutiky pořádanou Asociací muzeí a galerií ČR a zúčastnil se již tradiční konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě.

Personální změny

Od 1. 1. 2006 pracuje archivář Mgr. Jan Obrovský na plný úvazek.

Od 7. 2. 2006 odešla na mateřskou dovolenou vedoucí ústřední knihovny mgr. Renata Pilátová, na její místo nastoupila od 13. 2. 2006 Bc. Alena Brůžková

4. METODICKÉ CENTRUM PRO INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE V MUZEJNICTVÍ (CITeM)

Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví (CITeM) pokračovalo ve druhém roku své existence ve složení: Mgr. David Cigánek, Ing. Radka Durmonová, Ing. Pavla Jankovičová, RNDr. Marie Kocinová, Mgr. Zdeněk Lenhart, RNDr. Jarmila Podolníková (vedoucí) a RNDr. Jan Procházka.

CIDOC CRM

Tento standard se 12. 9. 2006 stal ISO normou 21127, první a dosud jedinou normou určenou primárně muzeím. Zdeněk Lenhart dokončil neoficiální pracovní překlad. Zahájili jsme práce na mapování Demusu na CIDOC CRM, což je předpokladem pro aplikaci tohoto standardu v nové verzi Demusu.

Distribuované úložiště dat

V uplynulém roce jsme spolu s oddělením informatiky započali s budováním distribuovaného datového úložiště, které funguje jako úzce kooperativní projekt ve spolupráci s Technickým muzeem v Brně. V příštím roce chceme projekt dovést do fáze plně funkčního systému umožňujícího mimo jiné i správu základního rejstříku metadatových informací.

Autority v prostředí muzeí a galerií

Pokračovali jsme ve spolupráci s NK ČR v oblasti centrálně řízených slovníků – národních autorit, které bychom chtěli prosadit i do prostředí muzeí a galerií. Na konci listopadu jsme zorganizovali v Jeseníkách pracovní setkání pracovníků muzeí, NK ČR, CITeM a firmy Cosmotron na téma „Sdílené autority v muzeích a galeriích“, které mělo příznivý ohlas mezi všemi účastníky a potvrdilo, že problém společných slovníků a tezaurů se dostává i do povědomí muzejníků. Výsledkem akce byl mimo jiné návrh principiálního schématu fungování mezivrstvy tzv. „muzejních autorit“, ve které (jak doufáme) uplatní své odborné znalosti i pracovníci MZM.

Demus, ProMuS

Zajišťovali jsme distribuci a uživatelskou podporu programu všech dosud vydaných modulů Demusu i univerzálního prohlížeče ProMuS.

V únoru byl vydán nový modul Demus01 – Archeologie a začali jsme převádět data muzeí do tohoto modulu. Byla provedena analýza a programování modulu KRP pro konzervátory a restaurátory, vydán byl v červnu.

Demus01 byl v roce 2006 distribuován do 30 muzeí, počty jednotlivých aplikací: Katalog 10, Výtvarné umění 7, Fotoarchiv 5, Botanika 3, Zoologie 2, Geologie 1, Historie 4, Archeologie 17 a KRP 1.

Do Demusu bylo na pracovišti CITeM převedeno dalších cca 150 tisíc záznamů o sbírkových předmětech pro 8 muzeí a galerií.

RNDr. Marie Kocinová připravila více než 20 školení v prostorách muzeí uživatelů Demusu a přibližně stejný počet konzultací a školení v prostorách našeho oddělení.

V rámci přípravy k vývoji nové generace Demusu jsme koncem roku zahájili práce na odstranění všech známých chyb dosavadní verze Demus01, doplnění nových tiskových sestav a převodu všech vylepšení z novějších modulů do starších.

CES, CESik, práce pro MK ČR

Zajišťovali jsme distribuci a uživatelskou podporu programu Cesik 1.2.1.

Ve spolupráci s M. Janišem z Odboru muzeí a galerií MK ČR jsme připomínkovali obsahovou i technickou stránku webových stránek MK a zejména modernizovaného portálu pro přístup k informacím v CES. Společně jsme rovněž připravili a realizovali anketní

průzkum stavu digitalizace v muzeích ČR. Zevrubná zpráva shrnující výsledky akce byla zveřejněna v české a anglické verzi.

Restitution-Art

Vylepšili jsme internetovou aplikaci v části vyhledávání dat a byla provedena aktualizace dat UPM a NG v Praze.

Práce pro MZM

RNDr. Kocinová připravila pro pracovníky odborných oddělení řadu školení, jak zaměřených na obecné programy, tak i specializovaných na Demus. Poskytovala podporu zejména při přípravě prezentačních materiálů (vystoupení na konferencích, katalogy a CD z výstav). V rámci projektu virtualizace CES připravila obrazovou dokumentaci vybraných podsbírek.

RNDr. Jan Procházka zabezpečoval zpracování dat CESik pro MZM. Pomáhal také se statistickými hlášenými pro mzdovou účtárnu a výstupy z muzejního obchodu pro účetnictví, testoval program pro prodej vstupenek v pavilónu Anthropos.

V březnu jsme spolu s firmou Zoner Software zorganizovali školení pro zaměstnance MZM na program Zoner PhotoStudio ve školícím středisku jmenované firmy. Zúčastnilo se ho 16 zaměstnanců.

Poskytovali jsme metodickou pomoc při internetovém zpracování výsledků grantových úkolů (CEP a RIV).

Pro Dětské muzeum jsme připravili analýzu databáze pro nový portál a zprostředkovali vývoj databázového systému.

Projekty

Partnersky jsme se podíleli na přípravě projektu firmy Cosmotron Bohemia s.r.o. z prostředků Evropského sociálního fondu, který byl zaměřený na odborné vzdělávání pracovníků muzeí. Projekt nebyl přijat.

Vypracovali a přihlásili jsme projekt do veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji na řešení programových projektů Ministerstva kultury na rok 2007: Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR – 2. výzkumný program MK ČR: Zpřístupnění a ochrana kulturních, uměleckých a vědeckých zdrojů, 1. podprogram: Integrované interaktivní zpřístupnění kulturního dědictví. Projekt byl v prosinci přijat.

S kolegy ze Slovenska (SNM, SNG a UK v Bratislavě) jsme se partnersky podíleli na přípravě mezinárodního grantového projektu „Metodika a praktické uplatnenie normy CIDOC CRM/ISO 21127 v pamäťových inštitúciách stredoeurópskeho regiónu“, který byl podán na Central European Foundation slovenskou firmou EDICO SK, a.s., rozhodnutí o přijetí projektu dosud nebyly zveřejněny.

Spolu s firmou Renards, s.r.o. jsme vypracovali studii proveditelnosti „Integrovaný systém správy muzejních sbírek“ (pracovně označovaný Demus007) do žádosti o dotaci z programu Finančního mechanismu EHP/ Norska, kterou jsme předložili na krajský úřad Jihomoravského kraje v rámci 2. kola výzvy. Výsledkem projektu by měl být integrovaný systém s on-line propojením jednotlivých aktérů v rámci ochrany a evidence kulturních památek (správci sbírek, MK ČR, Policie ČR, Celní správa). Výsledky řízení o přijetí projektů dosud nebyly zveřejněny.

Semináře, konference

Aktivně jsme se zúčastnili 8 seminářů a konferencí:

– Senát AMG, Praha 1. 3. 2006 Zdeněk Lenhart: Obhajoba činnosti CITeM David Cigánek: Sdílené autority v muzejním prostředí

– Archeologické automatizované systémy v rámci ochrany pamiatkového fondu, Bratislava 30. 3. 2006 Zdeněk Lenhart: Představení modulu Demus01 Archeologie

- Počítačová podpora v archeologii, Brno – Jelenice, 7.–9. 6. 2006
Pavla Jankovičová, Pavlína Kalábková, Zdeněk Lenhart: Představení modulu Demus01
- Archeologie
- CIDOC Annual Meeting 2006, Gothenburg, 10.–14. 9. 2006
- Muzejní aplikace založené na CIDOC CRM, MZM Brno, 20. 9. 2006
- Zdeněk Lenhart: Demus01 VUM (výtvarné umění), trendy pro Demus007
- David Cigánek: CIDOC Meeting Gothenburg 10.–14. 9. 2006
- Sněm AMG, Mikulov, 4. 10. 2006
- David Cigánek: Výsledky průzkumu stavu digitalizace v muzeích a galeriích ČR
- Seminář Etnografické komise AMG, Brno, 17. 10. 2006
- Zdeněk Lenhart: Pojmosloví versus sdílené autority
- Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě, Praha, 5.–6. 12. 2006
- Zdeněk Lenhart: CIDOC CRM (Conceptual Reference Model)

Publikační činnost

Sborníky výše uvedených konferencí

Zahraniční služební cesty

- Slovensko, 30. 3. 2006, Zdeněk Lenhart, Pamiatkový úrad SR, pracovní schůzka Archeologické automatizované systémy v rámci ochrany pamiatkového fondu
- Slovensko, 3. 8. 2006, David Cigánek, Zdeněk Lenhart, Jarmila Podolníková, pracovní setkání věnované přípravě informačního systému muzeí a galerií a možnostem mezinárodní spolupráce
- Švédsko, 10.–14. 9. 2006, David Cigánek, CIDOC Annual Meeting 2006
- Slovensko, 28. 10. a 9. 11. 2006, David Cigánek, dvojice školení pro odborné pracovníky slovenských muzeí na téma „Organizace a vedení digitalizačních projektů“

**„Vytváření pramenné báze a studium přírodních procesů probíhajících v širší oblasti styků karpatské, hercynské a panonské oblasti“
(MK00009486201)**

SOUHRNNÁ ZPRÁVA O ŘEŠENÍ VÝZKUMNÉHO ZÁMĚRU ZA ROK 2006

Aktivní účast na konferencích

- „3rd Mineral Sciences in the Carpathians Conference“. University of Miskolc, 2006, March 9–10. Miskolc, Maďarsko
 - přednáška (1) : Cempírek, J. & Novák, M. (2006): Beryllophosphate assemblages from the Rožná pegmatite, Czech Republic.
 - přednáška (2): Novák, M. & Cempírek, J. (2006): Chemical composition of tourmaline; a significance of crystal-structural constraints.
- „1. střeoevropská mineralogická konference“ – Vyšná Boca, 12.–14. 9. 2006 Slovensko.
 - poster (1): Vanadium-rich tourmaline from graphitic rocks at Bítovánky, Czech Republic; compositional variation, crystal structure. (J. Cempírek, S. Houzar).
 - poster (2): Fluorine-rich clintonite in chondrodite marbles from the Moldanubian Zone, Czech Republic. (S. Houzar).
- Mezinárodní konference „Mezi Jihlavou a Vídní 1700–1900“, 25–27. 10. Jihlava. 2006 – přednáška: Pokusy o těžbu drahých kovů na moravské straně Českomoravské vrchoviny v 18. stol. (S. Houzar, V. Hrazdil).

Mineralogie

Mineralogicko-petrografické práce v roce 2006, který byl 2. rokem projektu (J. Cempírek, S. Houzar a V. Hrazdil) byly zaměřeny zejména na 4 hlavní dílčí témata: (i) metamorfované karbonátové horniny (mramory), (ii) mineralogie pegmatitů (iii) geneze a distribuce moldavitů a (iv) geologicko-mineralogické poměry některých montanisticky významných lokalit těžby drahých kovů na Moravě.

– V rámci studia minerálních asociací, metamorfózy a geologické pozice mramorů v moldanubiku byla dokončena a publikována studie o nedvědických mramorech a doprovodných horninách. Jde o komplexní přehled mineralogie, geochemie a petrologie těchto mramorů, včetně údajů o doprovodných vápenatosilkátových horninách, a v Českém masivu poměrně výjimečných hornin s komplikovaným vývojem, který poskytuje řadu podkladů pro řešení geologické stavby východní části krystalinika západní Moravy. Další pozornost byla věnována specifickým minerálním asociacím moldanubických mramorů, poskytujícím údaje o složení a režimu metamorfních fluid s obsahem F (chondroit-clintonit) – publikace vyjde v březnu 2007, Sn (titanit-malayait-stokesit) a Zr (baddelayit-zirkonolit-zirkon-dolomit), které jsou relativně málo prozkoumaná i ve světovém měřítku. Byly studovány i specifické metamorfity (metaevapority a turmalinity) svrateckého krystalinika a olešnické jednotky.

– V dlouhodobě řešené problematice mineralogie pegmatitů byla publikována přehledná studie o NYF pegmatitech třebíčského masivu, která představuje především nové výsledky o jejich REE-mineralizaci s využitím moderních analytických metod. Publikace výskytu berylofosfátů v pegmatitu Rožná je ojedinělou detailní studií tohoto celosvětově vzácného typu mineralizace. Přehled mineralogie abysálních pegmatitů ve Starkoči a Běstvině a detailní studie krystalochemie olenitu z abysálního pegmatitu v Kutné Hoře jsou výsledkem dlouhodobého studia, které odhalilo geochemickou variabilitu těchto zdánlivě primitivních systémů.

– V případě vltavínové problematiky byla pozornost soustředěna na studium vltavínů typu Muong Nong (ve spolupráci s dr. Trnkou, dr R. Skálou AV ČR a sL. Švardalovou MU Brno). Byly v nich zjištěny vysoce Zr a Ca bohaté fáze, takřka neznámé i ve světovém měřítku. Byla dokončena a publikována studie o vltavínonosných sedimentech pádového pole u Moravských Budějovic.

– Montanistické výzkumy byly zaměřeny převážně na další výzkum Au-mineralizace předínského rudního obvodu na západní Moravě (novinkou je tam např. zjištění unikátní úpravny zlaté rudy v Opatově). Detailně bylo studováno chemické složení zlata z aluviálních sedimentů (chystá se publikace začátkem r. 2007). Pozornost byla věnována i malým ložiskům stříbrných rud na Dačicku, Slavonicku a Kunštátsku.

Díličí hlášení viz jednotlivá odborná oddělení.

INSTITUCIONÁLNÍ VĚDECKÝ ZÁMĚR MZM (2005–2011).
„Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě
a ideje českého národa ve středoevropském kontextu“
(Vědy společenské IZ MK00009486202)

ZPRÁVA ZA ROK 2006

Úvod

Předložená zpráva o plnění institucionálního vědeckého záměru MZM (MK00009486202) „Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu“ za rok 2006 je sumárním přehledem činnosti vycházejícím z údajů vyžádaných řešiteli IZ na řešitelích dílčích úkolů vyplývajících z vědeckého záměru. Požadována byla 1) **přehled náplně vědecké činnosti v roce 2006**, tzn. terénní práce, archivní výzkum, dokumentace apod., 2) **odborné přednášky proslovené na akcích vědeckého charakteru v ČR a na Slovensku a dále v cizině**, tzn. aktivní účast na vědeckých konferencích, seminářích, kolokviích a workshopech, tedy nikoliv výuka či přednášky pro laickou veřejnost a 3) **publikační činnost**, tzn. práce vědeckého charakteru otištěné a tedy stránkované, termínované koncem měsíce října 2006. Z publikační činnosti vedle sumářů v jednotlivých položkách je v závěru zprávy jako **Příloha** uvedena výběrová bibliografie tištěných prací za rok 2006 i těch, které nesou vročení 2005, avšak tištěny nebo uvedeny do oběhu byly až v průběhu první poloviny roku 2006.

Plnění

Ad. 1 – Plnění Institucionálního vědeckého záměru MZM za rok 2006 „Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu“ se účastnilo celkem 25 dílčích řešitelů z oborů archeologie, historie, etnografie, hudebních a literárních věd, dějin divadla, genetiky a numismatiky. U převážné většiny z nich se jednalo o pokračování řešení témat započatých už v roce 2005, v úvodním roce plnění. V archeologické části pokračovali pracovníci ústavu Anthropos v terénním průzkumu mladopaleolitického naleziště Krumlovský les, řádný výzkum probíhal na nově objeveném nalezišti Pravlov, přičemž analyzována odsud byla především kamenná štípaná industrie. V rámci Archeologického ústavu MZM byla pozornost věnována problematice lokalizace keltských sídel v prostoru střední Moravy, přitom šlo především o získávání archeologického materiálu nedestruktivními metodami (sběry za pomoci detektoru kovů na hradiscích či výšinných polohách a na nížinných tzv. „satelitních“ sídlištích). Zde je nutno zmínit především výzkum nově objevené lokality u Němčic/Víceměřic. V oblasti slovanské a středověké archeologie pokračovaly terénní výzkumy ve Starém Městě na východní Moravě, a to především jako záchranné akce při stavebních aktivitách vedených v místech s archeologickými nálezy. Zkoumány byly sídlištní objekty centrální aglomerace z doby Velké Moravy a mladohradištní sídlištní vrstvy z konce 10.–začátku 12. století. Pokračuje i výzkum zříceniny středověkého hradu Skály, přičemž často dochází k interdisciplinárním přesahům výzkumu, především do oborů historických a pomocně vědných. Na ploše zaniklé středověké vsi Mstěnice pokračuje odkrývání pravděpodobného vodního mlýna. Průběžně se všichni dílčí řešitelé podílejí na zpracovávání starých sbírkových fondů Archeologického ústavu MZM. V historické části institucionálního záměru byla věnována pozornost církevním dějinám doby Lucemburské, obzvláště pak působení řádu johanitů v české řádové provincii, tedy i na Moravě, a jejich soužití s dalšími církevními subjekty tohoto prostoru a dále pak problematice konstituování a vývoje české společnosti na Moravě v 19. století. Zde je důraz kladen především na odborně – společenské styky mezi představiteli české, moravské a slovenské inteligence. Navázáno bylo také na dosavadní výzkum poznání charakteru prvního a druhého odboje v období I. a II. světové války. V etnografické části probíhal další kontinuální výzkum obyčejové tradice na Moravě, v zájmu jsou obřadní figury, masky

a maskování v živé tradici a svatba v tradiční kultuře. Sledována a vyhodnocována byla také problematika soukromé zbožnosti v souvislosti s poutní industrií, tzv. ceroplastikami, pokračovalo se ve zpracování fajánsové keramiky a vytváření databáze tradičních řemesel, obzvláště jeho dokumentace na německém jazykovém ostrůvku na Vyškovsku. Už tradičně probíhalo studium a evidence nejstarších dokladů národopisné fotografie před konstituováním fotografie jako vědy. Nově je zde studována role ženy v tradiční lidové kultuře, sledovány jsou počátky komercializace tradiční kultury. Z dalších řešitelsky ne tak personálně silně obsazených dílčích úkolů byla v numismatické části propracována detailní chronologie moravských ražeb 13. a 14. století, na bázi písemných pramenů byl sledován historicko-peněžní vývoj od konce třicetileté války do současnosti. V hudebně-historické části probíhala příprava edičních počinů kantorské figurální hudby 18. a 19. století pocházejících z tvorby jednak málo známých moravských skladatelů (například Josefa Schreiera), ale také části díla Leoše Janáčka. V divadelně-historické části se pokračovalo v dlouhodobě probíhajícím srovnávacím výzkumu a mapování českých loutkářských sbírek, byla studována scénografie tzv. rodinného loutkového divadla a sledovány přesahy českého loutkářství do rámce zahraničních sbírek. V části studia genetiky byly vyhodnocovány brněnské nakladatelské a vydavatelské počiny datované mezi léta 1918–1938 a byla prováděna analýza proměn výkladu, posunu chápání a významu dopadu primárně jednoznačného přírodovědného textu v díle Gregora J. Mendela, a to v rámci různých společensko a politicko – ideologických kontextů.

Ad. 2 – V průběhu roku 2006 proslavili členové kolektivu dílčích řešitelů IZ MZM na vědeckém fóru celkem 27 odborných přednášek. Z tohoto počtu bylo deset přednášek předneseno v zahraničí: 2 přednesl doc. PhDr. Luděk Galuška, Csc. (Bulharsko – Šumen a Ukrajina – Kijev), 3 doc. PhDr. Martin Oliva, Ph.D. (Puerto Rico – San Juan a 2x Portugalsko – Lisabon), 1 Mgr. Petr Neruda, Ph.D. (Puerto Rico – San Juan), 1 PhDr. Helena Beránková (Velká Británie – Bristol), 1 PhDr. Alena Kalinová (Rakousko – Sand), 1 PhDr. Jiří Sekerák (Polsko – Krakow) a 1 Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D. (Polsko – Ladéč Zdrój).

Ad. 3 – V průběhu kalendářního roku 2006, přesněji do data sběru údajů, tj. 1. listopadu 2006, bylo členům řešitelského kolektivu otištěno celkem 56 vědeckých prací. Z tohoto počtu bylo 5 knižních monografií a pramenných edic, 18 studií v tematických a jubilejních sbornících a 33 studií a článků v dalších odborných periodikách. Z celkového počtu otištěných studií bylo publikováno 12 v zahraničí (5 doc. PhDr. M. Oliva, Ph.D., 2 PhDr. J. Čižmářová, Ph.D., 2 Mgr. Jiří Zahrádka, Ph.D., 1 PhDr. J. Břečka, 1 PhDr. H. Dvořáková a 1 PhDr. J. Pechová). Výběrová bibliografie viz. závěrečná Příloha.

Poznámka

V souvislosti se sběrem dat k výroční řešitelské zprávě, zejména v souvislosti s publikační činností, si dovoluujeme upozornit na jistý nedostatek, který se ovšem, domníváme se, nedotýká jen nás, nýbrž i ostatních řešitelů. Souvisí se stanovením, resp. výrazným předsunutím (o více než jeden měsíc) termínu podání zprávy. To poškozuje jednotlivé sumáře tištěných prací, neboť jak u periodických tiskovin, tak i u specializovaných sborníků a souborných prací dochází k tištění nezřídka právě v průběhu měsíce listopadu a v úvodu měsíce prosince. Práce s datem vydání předchozího roku (v aktuálním případě 2006) jsou tak na trhu, tedy k dispozici, až v roce následujícím (v aktuálním případě 2007). Tyto práce pak, bohužel, nemohou být zahrnuty do sumáře ani za příslušný rok, ani za ten, ve kterém se objevily na trhu (mají předchozí rok vydání). Příkladem této skutečnosti budiž např. monografie spoluřešitele doc. PhDr. M. Olivy, Ph.D., „Civilizace moravského paleolitu a mezolitu“ vyšlá i v anglické verzi „Paleolithic and Mesolithic Moravia“, s vročením 2005. Protože však byla na veřejnost uvedena na počátku letošního roku 2006, nemohla být ještě pojata do výroční zprávy za rok 2005, a přitom by (právě vzhledem k vročení 2005) logicky

neměla být uvedena ani ve zprávě za letošní rok 2006. Tím se ovšem v konečném hodnocení ochuzujeme o nemalou část svých výstupů.

Vyhodnocení a závěr

Předložená data plnění dílčích úkolů IZ MK00009486202 – „Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu“ představují výstupy druhého roku práce řešitelského kolektivu. Řada dílčích badatelských záměrů pokračuje v rozpracovávání již dříve započatých programů v IZ MZM v letech 1999 – 2004 „Podíl Moravy na procesu vzniku a proměn ideje české státnosti“ (MK0CEZ00F2401), navazuje na jejich závěry a představuje pokračování vědecko – výzkumné činnosti jejich řešitelů. Postupné rozpracovávání jednotlivých dílčích úkolů, přímo navazující na počáteční fázi zpracovávání některých témat, odpovídá i vyšší počet proslovených přednášek na vědeckém fóru (včetně zahraničí) a také stoupající počet publikovaných statí. Přesto u řady dílčích otázek řešených jednotlivými řešiteli dílčích záměrů prozatím neskončila fáze dokumentace pramenné báze a terénního výzkumu. Jejich závěry budou publikovány teprve v následujících letech.

Brno, 13. 11. 2006

Doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc.
Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D.

Dodatek k průběžné zprávě Institucionálního vědeckého záměru MZM za rok 2006

Dodatek je vyhotoven na základě žádostí Ministerstva kultury ze dne 20. 12. 2006 a 4. 1. 2007.

2. Výsledky dosažené a uplatněné v Registru informací i výsledcích – RIV

Tyto výsledky jsou v rámci MZM sbírány hromadně v jednom termínu, většinou v průběhu měsíce května, a to vždy za předcházející rok. Proto jsou v současnosti zaevidovány jen ty publikace a tisky, jež mají jako rok vydání uveden 2005.

3. Výsledky dosažené a dosud neuplatněné

V souvislosti s našimi dosavadními zprávami jde o novou položku, neboť materiály tzv. v tisku jsme doposud neuváděli. Zároveň ovšem požadavek na její evidování velmi vítáme, neboť výrazně doplňuje přehled o vykonané činnosti za hodnocený rok. Jen v souvislosti s uvedením termínu uplatnění výsledku si dovoluujeme poznamenat, že tento může být do značné míry pravděpodobný jen u více méně pravidelně vydávaných periodik, případně některých účelově vydávaných sborníků (není výjimkou i několikaleté zpoždění uplatnění výsledku).

4. Výsledky nedosažené

Plánované výsledky byly dosaženy.

5. Vícezdrojové financování

V případě výstupů, na jejichž řešení byly použity prostředky z jiných než institucionálních zdrojů, je vyjádřena percentualita a odkaz na zdroj. V případě, že tomu tak není jsou výstupy plně v řešení institucionálního záměru MZM.

Příloha:

Bibliografie včetně doplnění prací za prosinec 2006 a prací dosažených, dosud neuplatněných

Institucionálního vědeckého záměru MZM za rok 2006: Vědy společenské – „Výzkum vývoje lidské společnosti ve vztahu k Moravě a ideje českého národa ve středoevropském kontextu“.

**PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ ODDĚLENÍ A ÚTVARŮ MZM
STAV K 31. 12. 2006**

1. ODBORNÉ SEKCE

Historické vědy

1.1. HISTORICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Mgr. MITÁČEK Jiří, Ph.D.	kurátor, správce památníku Bible Kralické
PhDr. FIŠER Zdeněk	kurátor
PhDr. BŘEČKA Jan	kurátor
PhDr. BRODESSER Slavomír	kurátor
Mgr. KRAFLOVÁ Hana	kurátor, pracoviště dějin literatury
Mgr. KUPSA Robert	kurátor
SCHILDBERGER Vlastimil	konzervátor, restaurátor
ONDRÁČKOVÁ Pavlína DiS	dokumentátor, knihovník
DOLEŽALOVÁ Monika	průvodce – pokladní, Kralice nad Oslavou
OLIVOVÁ Jana	dokumentátor
SCHILDBERGEROVÁ Petra	knihař
NOVÁKOVÁ Eva	uklízečka
PAVLICOVÁ Miroslava	uklízečka, pracoviště dějin literatury
FRAŇKOVÁ Marie	uklízečka, Kralice nad Oslavou

1.2. ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. BELCREDI Ludvík	kurátor
Ing. arch. BOREK Ivan	kurátor
PhDr. ČIŽMÁŘOVÁ Jana	kurátor
DOLEŽELOVÁ Silvie	dokumentátor – geodet
GALETA Patrik	lektor
PhDr. GALUŠKA Luděk, CSc.	vědecký pracovník
PhDr. HUMPOLOVÁ Alena	kurátor
PhDr. MĚCHUROVÁ Zdena, Csc.	kurátor
PhDr. NEKUDA Rostislav	kurátor
NOVÁKOVÁ Eva	uklízečka
POLÁKOVÁ Kateřina	restaurátor, preparátor
PŘÍHODOVÁ Charlota	preparátor, konzervátor
PhDr. SALAŠ Milan, CSc.	vědecký pracovník
ŠEVČÍKOVÁ Dana	konzervátor, restaurátor
ŠOUSTAROVÁ Helena	knihovník

1.3. NUMISMATICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. ŠMERDA Jan	kurátor
Mgr. GROSSMANNOVÁ Dagmar	kurátor
Mgr. KAŠPAROVÁ Dagmar	kurátor
PhDr. KUČEROVSKÁ Taťána	kurátor
ŠAFARÍK Oldřich	konzervátor
URBÁNKOVÁ Jarmila	uklízečka

Vědy o umění

1.4. ODDĚLENÍ DĚJIN LITERATURY

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. KRÍŽOVÁ Jana	kurátor
Mgr. KRAFLOVÁ Hana	kurátor
PAVLICOVÁ Miroslava	uklizečka
Bc. RICHTROVÁ Vilma	knihovník – dokumentátor
SCHILDBERGEROVÁ Petra	knihař
ZELINKOVÁ Miluše	uklizečka

1.5. ODDĚLENÍ DĚJIN DIVADLA

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. BLECHA Jaroslav	kurátor
FLEISCHEROVÁ Naděžda	uklizečka
PhDr. HAVLÍČKOVÁ Margita	kurátor
HERZÁNOVÁ Eva	konzervátor, restaurátor
Mgr. OCETKOVÁ Hana	Kurátor (rodičovská dovolená)
ŠEDÁ Helena	restaurátor – konzervátor
Mgr. JOCHMANOVÁ Andrea, PhD.	Knihovník-dokumentátor (od 1. 1. 2007 kurátor)
Mgr. VALENTOVÁ Veronika	kurátor
ZATLOUKALOVÁ Magdalena	dokumentátor

1.6. ODDĚLENÍ DĚJIN HUDBY

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. MALÝ František	kurátor
Mgr. BARTOŇ Kamil	kurátor
BURIÁNKOVÁ Jitka	lektor – dokumentátor
DOLEŽELOVÁ Eleonora	knihovník dokumentátor
LEHKÁ Zdeňka	uklizečka
Mgr. NĚMCOVÁ Ludmila	dokumentátor - lektor
Mgr. PRÝGLOVÁ Světlana	kurátor
Mgr. ROMPORTLOVÁ Simona	kurátor
Mgr. ZAHRÁDKA Jiří Ph.D.	kurátor

Vědy o zemi

1.7. MINERALOGICKO-PETROGRAFICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
RNDr. HOUZAR Stanislav PhD.	kurátor
Mgr. CEMPÍREK Jan	kurátor
DOČKAL Petr	konzervátor
Mgr. HRAZDIL Vladimír	kurátor
Mgr. KOCOURKOVÁ Eva	lektor
SMRČKOVÁ Božena	uklizečka
ZELINKOVÁ Miluše	knihovník – dokumentátor

1.8. GEOLOGICKO-PALEONTOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
RNDr. GREGOROVÁ Růžena	kurátor
DIVIŠ Karel	preparátor, konzervátor
Mgr. DOSTÁL Ondřej	kurátor
RNDr. HRDLIČKOVÁ Stanislava	kurátor – lektor
RNDr. MINAŘÍK Zdeněk	kurátor
ZOUHAROVÁ Olga	knihovník – dokumentátor
SMRČKOVÁ Božena	uklizečka

Vědy o životě

1.9. ÚSTAV ANTHROPOS A PAVILON ANTHROPOS

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Doc. PhDr. OLIVA Martin, PhD.	vědecký pracovník
RNDr. DOČKALOVÁ Marta, PhD.	kurátor
Mgr. DRESLEROVÁ Gabriela	kurátor
HÁJKOVÁ Halyna	uklizečka
RNDr. HRNČÍŘOVÁ Martina	restaurátor
RNDr. JAROŠOVÁ Ivana	konzervátor – preparátor
KAŠPÁREK Petr	preparátor - konzervátor
KOVAŘÍKOVÁ Yvona	restaurátor
KROUPA Oldřich	preparátor - konzervátor
Mgr. NERUDA Petr, PhD.	kurátor
Mgr. NERUDOVÁ Zdeňka, PhD.	konzervátor – preparátor
ROZSYPALOVÁ Irena	dokumentátor – knihovník
Mgr. TRUBAČOVÁ Tereza	restaurátor, preparátor

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Mgr. KOSTRHUN Petr	kurátor
NEUŽIL Oldřich	kastelán
Bc. MAZÁNEK Martin	technik - zvukař
FOJTOVÁ Blanka	programový pracovník
PhDr. KŘÍŽOVÁ Jana	lektorka
Bc. RICHTROVÁ Vilma	lektorka
ŽABSKÁ Marie	pokladní
ČECHOVÁ Marie	pokladní
JILMOVÁ Anna	dozorce - informátor
HOLÝ Milan	dozorce - informátor
HORÁKOVÁ Vlasta	dozorce - informátor
HUSEROVÁ Květuše	dozorce - informátor
KOLAJOVÁ Vlasta	dozorce - informátor
BRNICKÁ Marie	dozorce - informátor
PEROUTKOVÁ Irena	dozorce - informátor
VYKYPĚLOVÁ Marie	dozorce - informátor
GRICOVÁ Lenka	uklizečka
DOSTÁLOVÁ Alena	uklizečka

1.10. ODDĚLENÍ PRO HISTORII BIOLOGICKÝCH VĚD – GENETIKA

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. SEKERÁK Jiří	kurátor
FIALOVÁ Marie	uklizečka
RNDr. MATALOVÁ Anna	kurátor
RNDr. MATALOVÁ Eva, PhD.	kurátor
SEKERÁKOVÁ Martina	knihovník – dokumentátor
RNDr. ZAHORECOVÁ Lenka	lektor

1.11. ETNOGRAFICKÝ ÚSTAV

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. DVORÁKOVÁ Hana	kurátor
PhDr. BERÁNKOVÁ Helena	kurátor
BLAŽENKOVÁ Lidmila	pokladní
DOLEŽELOVÁ Silvie	fotograf
DOSTÁLOVÁ Alena	uklizečka
DUFKOVÁ Libuše	restaurátor – konzervátor
HENČL Václav	konzervátor, restaurátor
HORÁKOVÁ Vlasta	knihovník – dokumentátor, uklízečka
PhDr. KALINOVÁ Alena	kurátor
MACHÁČEK Jiří	kastelán
MARKUSÍKOVÁ Zdeňka	uklizečka
PhDr. NOVÁKOVÁ Lenka	kurátor
PhDr. PECHOVÁ Jarmila	kurátor
PECKOVÁ Ludmila	pokladní
SŮKALOVÁ Dana	konzervátor
Bc. POLÁŠEK Petr, DiS.	konzervátor – restaurátor
KŘIVÁNKOVÁ Jana	pokladní
SIXTOVÁ Jana	knihovník dokumentátor
PhDr. VEČERKOVÁ Eva, CSc.	kurátor

Systematická biologie

1.12. BOTANICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
RNDr. SUTORÝ Karel CsC.	vědecký pracovník
RNDr. ANTONÍN Vladimír	vědecký pracovník
RNDr. DĚDEČKOVÁ Marta	knihovník
HORÁKOVÁ Vlasta	knihovník – dokumentátor
JAROŠOVÁ Yveta	dokumentátor
Mgr. KUBEŠOVÁ Svatava	kurátor
Mgr. MĚŘÍNSKÁ Alena	preparátor – konzervátor
RNDr. NOVOTNÝ Ivan	kurátor
PAVLICOVÁ Miroslava	uklizečka
VÁGNER Alois	kurátor

1.13. ENTOMOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Ing. KOLIBÁČ Jiří, Csc.	vědecký pracovník
BOŽKOVÁ Alena	uklizečka
BOŽKOVÁ Alena	dokumentátor, knihovník
DEMBICKÝ Luboš	preparátor, konzervátor
KUBÁ Vítězslav Ing.	kurátor
MALENOVSKÝ Igor Mgr.	kurátor

1.14. ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
RNDr. ŠEBELA Miroslav, CSc.	kurátor
BAŠTA Jaroslav	preparátor
RNDr. JANOŠKOVÁ Milada	lektor-knihovník
JANTAČOVÁ Jana	uklizečka
KARASOVÁ Marcela	lektor-pokladní
KUČERA Tomáš	technik akvárií, preparátor
PAVLÍČKOVÁ Jana	lektor-pokladní
KRÁTKÁ Marie	lektor-pokladní
Ing. PRÁŠEK Václav	kurátor
RNDr. SUTOROVÁ Helena	kurátor
VLASÁK Miroslav	preparátor

1.15. HYDROBIOLOGICKÁ LABORATOŘ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
RNDr. SKÁČELOVÁ Olga Ph.D.	kurátor

2. PREZENTAČNÍ ÚTVAR

2.1. PROGRAMOVÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. MIKULKA Jiří	programový pracovník
JALÚVKOVÁ Romana	programový pracovník - počítačový grafik
SEDLÁČKOVÁ Olga	programový pracovník
SCHNIRCHOVÁ Dana	programový pracovník
ZAHRADNÍČKOVÁ Lucie	referent propagace

2.2. ODDĚLENÍ PROVOZU VÝSTAV A EXPOZIC

Jméno	Odborné a pracovní zařazení
OBROVSKÁ Libuše	Kastelán
JAROŠ Radoslav	Technik - zvukař
ŘÍPOVÁ Renata	Pokladní - prodejce
KŘÍŽOVÁ Marta	Pokladní
PRASKOVÁ Marcelina	Pokladní
VYDROVÁ Jitka	Pokladní
ZAUSOVÁ Soňa	Pokladní
PhDr. BECHYŇOVÁ Jana	Dozorce - informátor
BUCHTOVÁ Marie	Dozorce - informátor
ONDRÁČKOVÁ Ludmila	Dozorce - informátor
HOCHMANOVÁ Jitka	Dozorce - informátor
JARUŠKOVÁ Alice	Dozorce - informátor
KLEMOVÁ Zuzana	Dozorce - informátor
KUČERA Luboš	Dozorce - informátor
KUNEŠOVÁ Eva	Dozorce - informátor
Mgr. DOBŘICKÁ Zdeňka	Dozorce - informátor
Mgr. PEIGEROVÁ Jitka	Dozorce - informátor
Mgr. NAVRÁTILOVÁ Alena	Dozorce - informátor
NEKUDOVÁ Vladislava	Dozorce - informátor
NĚMEČKOVÁ Hana	Dozorce - informátor
STARÝ Jaromír	Dozorce - informátor
VRÁNOVÁ Jitka	Dozorce - informátor
Mgr. BLEŠOVÁ Hana	Šatnář
MÜLLEROVÁ Marta	Šatnář

2.3. EDIČNÍ ODDĚLENÍ

PhDr. NOVOTNÁ Lea	redaktor
Mgr. SYROVÁ Iljuše	redaktor
TOMSOVÁ Michaela	technicko výtvarný redaktor
HLAVATKOVÁ Eva	obchodní referent
Mgr. HOLÁ Zuzana	obchodní referent
NOVOTNÁ Zdeňka	tiskař - technický pracovník tisku
BAJER Jaroslav	tiskař - technický pracovník tisku
LINHARTOVÁ Eva	knihař
STŘECHA Dobroslav	tiskař - technický pracovník tisku

2.4. VÝSTAVNÍ ODDĚLENÍ

JEŽOREK Jan	výstavář
JAREŠOVÁ Radmila	výstavář
MRHAČOVÁ Jaroslava	výstavář
ŠVEHLÍK Pavel	výstavář
GOTTWALD Miroslav	výstavář
ŠEVČÍK Petr	výstavář

2.5. DĚTSKÉ MUZEUM

PaedDr. POLÁKOVÁ Zdena	programový pracovník
PhDr. JELÍNKOVÁ Eva	programový pracovník
CHADZIPOLICHRONISOVÁ Marta	lektor
OLEŠOVSKÁ Monika	lektor
PROKOPOVÁ Kamila	lektor
Bc. ŠMÍDKOVÁ Šárka	lektor

3. ÚTVAR INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

3.1. ODDĚLENÍ INFORMATIKY

Ing. NEZVAL Pavel	správce sítě
DIVÁCKÝ Roman	správce sítě
Ing. DURMONOVÁ Radomíra	správce informačních a komunikačních technologií
JURSA Kamil	dokumentátor – fotograf
NÁDENÍČKOVÁ Hana	uklizečka

3.2. ODDĚLENÍ KNIHOVNICKÝCH A DOKUMENTAČNÍCH SLUŽEB

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Mgr. PALÁTOVÁ Renata	knihovník – informatik
Mgr. OBROVSKÝ Jan	archivář – informační pracovník
KONEČNĚ Dana	knihovník – dokumentátor
Bc. BRŮŽKOVÁ ALENA	knihovník - informatik
PhDr. SEITLOVÁ Pavla	knihovník – informační pracovník
SPIPKOVÁ Ivona	knihovník

4. CITEM (METODICKÉ CENTRUM PRO INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE V MUZEJNICTVÍ)

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
RNDr. PODOLNÍKOVÁ Jarmila	programátor
Ing. JANKOVIČOVÁ Pavla	programátor
RNDr. KOCINOVÁ Marie	správce informačních a komunikačních technologií
Mgr. LENHART Zdeněk	systemový analytik
RNDr. PROCHÁZKA Jan	technický dokumentátor
Mgr. CIGÁNEK David	muzeolog a manažer

5. EKONOMICKÝ ÚTVAR

5.1. EKONOMICKÉ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Ing. RŮŽIČKOVÁ Růžena	ekonom
ADAMCOVÁ Vlasta	všeobecná účetní
KOUDELKOVÁ Jana	účetní
MANCOVÁ Drahomíra	finanční účetní – pokladní
Bc. URBÁNKOVÁ Jana	všeobecná účetní

5.2. ODDĚLENÍ PAM

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
BUCHTOVÁ Jindřiška	ekonom práce a mezd
MOTYČKOVÁ Zlata	mzdová účetní
PLŠKOVÁ Zita DiS.	mzdová účetní

6. TECHNICKO-PROVOZNÍ ÚTVAR

6.1. TECHNICKO-INVESTIČNÍ ODDĚLENÍ

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Ing. HLAVÁČEK Petr	technický pracovník
Ing. KILIÁN Petr	stavební technik
SYCHRA Jiří	zásobovač PPS, ZP
TROPPOVÁ Hana	referent

6.2. SPRÁVA BUDOV A ODDĚLENÍ ÚDRŽBY

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
Ing. PACAL Miroslav	správce budov
ADAMOVIČ Dagmar	uklizečka
BUNĎÁLEK Antonín	provozní elektrikář
FIŠER Josef	instalatér topenář
SVOBODOVÁ Libuše	uklizečka
HALFAROVÁ Jozefa	uklizečka
KAMPFOVÁ Jana	kastelán
KONSBULOVÁ Mária	telefonista
KONŠEL Vladimír	provozní elektrikář
KREJČÍŘÍK Petr	správce objektu – údržbář
LISÝ Jan	zedník
MAZEL Roman	provozní elektrikář
NOVOTNÝ Karel	instalatér topenář
PESLAR Emil	instalatér topenář
PŘÍHODA Jiří	provozní elektrikář
PŘÍHODOVÁ Charlota	domovník
PULDOVÁ Dana	administrativní pracovnice
ROŽNOVSKÝ Silvestr	zedník
STRAKA Richard	manipulační dělník
STRAKA Vladimír	instalatér topenář
ŠAFARÍK Oldřich	zahradník
ŠEVČÍK Emil	manipulační dělník
ŠOMANOVÁ Marie	uklizečka

TESAŘOVÁ Jaroslava	správce objektu
VÁLEK Jaromír	truhlář
VIKLICKÁ Miloslava	uklizečka
ZABIL Josef	technický pracovník
ZACHEUSOVÁ Pavlína	uklizečka
ZIKMUNDOVÁ Věra	technický pracovník

7. ODDĚLENÍ OSTRAHY

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
JANOŠÍK Ivan	referent ostrahy
BALÁŠ Jan	pracovník ostrahy
BERKOVÁ Jana	pracovník ostrahy
ČECH Milan	pracovník ostrahy
DRÁPALOVÁ Martina	pracovník ostrahy
KALINA Martin	pracovník ostrahy
KLIMEŠ Miloš	pracovník ostrahy
KLIMEŠ Stanislav	pracovník ostrahy
KVARDA František	pracovník ostrahy
KVĚTONOVÁ Miloslava	pracovník ostrahy
LOJKOVÁ Květoslava	pracovník ostrahy
MAREK Jan	pracovník ostrahy
Mgr. MARKOVÁ Věra	pracovník ostrahy
MEDEK Vladimír	pracovník ostrahy
MUSELÍK Jiří	pracovník ostrahy
PANÁČKOVÁ Ivana	pracovník ostrahy
SOUČEK Vladimír	pracovník ostrahy
SOUKUPOVÁ Radmila	pracovník ostrahy
STEJSKAL Miroslav	pracovník ostrahy
SZÓKEOVÁ Priska	pracovník ostrahy
TESAŘ Antonín	pracovník ostrahy
URBÁNKOVÁ Jarmila	pracovník ostrahy
VELEBA Ladislav	pracovník ostrahy
VODIČKOVÁ Karla	pracovník ostrahy
VODIČKOVÁ Věra	pracovník ostrahy
Ing. VONDRÁČEK Rudolf	pracovník ostrahy
ZLÁMAL Marianna	pracovník ostrahy

8. SEKRETARIÁT ŘEDITELE

Jméno	Odborné a pracovní zaměření
PhDr. ŠULEŘ Petr	ředitel ústavu
BERKA Leoš	podnikový kontrolor
JÍLKOVÁ Věra	asistent ředitele
KRAUSE Jiří	řidič
Mgr. KRČMÁŘ Alexandr	personální referent
SALÁT Libor	řidič
JUDr. SAPÁK Radoslav	podnikový právník